

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**FRANCOUZSKÁ A ČESKÁ TERMINOLOGIE
V EVROPSKÝCH LEGISLATIVNÍCH TEXTECH
ZAMĚŘENÝCH NA OBLAST:
„SOUDNÍ SPOLUPRÁCE V OBČANSKÝCH VĚCECH“**

Vedoucí práce: PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

Autorka práce: Mgr. Veronika Příhodová

Studijní obor: Francouzský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: čtvrtý

2009

Bakalářská práce

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Filozofická fakulta
Ústav romanistiky

Autor: Veronika Příhodová

Název: Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Soudní spolupráce v občanských věcech“

Vedoucí práce: PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

Obor studia: Francouzský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

České Budějovice 2009

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá českými překlady francouzské verze evropských legislativních textů z oblasti “Soudní spolupráce v občanských věcech” a jejich správností . První část se zabývá vymezením pojmů z lingvistické terminologie, které se v práci vyskytují. Následuje nastínění pojmů korpus a korpusová lingvistika, následováno výběrem zkoumaných textů a krátkým představením programu pro práci s paralelními korpusy. Ve druhé části se přistupuje k přímému posuzování správnosti českých překladů francouzských ekvivalentů, přičemž větší pozornost je věnována překladům nesprávným. Práci uzavírá francouzsko-český slovníček zkoumaných termínů a kolokací.

Abstract

The bachelor work deals with the Czech translations of the French version of the European legislative texts from the area “Judicial cooperation in civil matters” and their correctness. The first part handles definitions of linguistic terminology used in the present work. Then there is a short presentation of the terms “corpus” and “corpus linguistics” and the selection of studied texts with brief presentation of the software used for the work with parallel corpuses. The second part analyses the correctness of the Czech translations from the French equivalents whereas the purpose is to locate incorrect translations and propose suitable solutions. The work ends with French-Czech vocabulary of studied terms and collocations.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala PhDr. Janu Radimskému, Ph.D. za jeho cenné rady a odborné vedení během celé práce.

Prohlašuji, že svoji bakalářskou – diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne:

.....
Veronika Příhodová

Obsah

Anotace	3
Abstract	4
Obsah	7
1. Úvod.....	9
2. Termíny a kolokace	10
2.1 Termín.....	10
2.2 Kolokace	11
2.2.1 Dělení kolokací.....	12
3. Korpus a korpusová lingvistika	13
3.1 Korpus.....	14
3.2 Korpusová lingvistika	14
3.3 Typy korpusů	15
3.3.1 Paralelní korpus	15
4. Výběr a charakteristika textů.....	16
4.1 Tabulka zpracovávaných textů	17
4.2 Tabulka četnosti druhů právních textů.....	19
5. ParaConc a zpracování textů.....	20
5.1 Co je ParaConc	20
5.2 Postup při zpracování textů.....	20
5.2.1 Čištění a příprava textů.....	21
5.2.2 Práce s texty v Paraconcu	21
6. Práce s texty	22
6.1 Morfologické struktury kolokací	22
6.1.1 Základní třídy struktur	22
6.1.1.1 Třída 4. – Kompozita z částic	23
6.1.1.2 Třída 10. – kolokace se strukturou N+Adj.	23
6.1.1.3 Třída 11. – kolokace se strukturou N+N.....	25
6.1.1.4 Třída 12. – kolokace se strukturou N+de+X.....	26
6.1.1.5 Třída 13. – kolokace se strukturou N+à+X.....	27
6.1.2 Třída 18. – 25. Doplnující třídy	28
6.1.2.1 Třída 18.- kolokace se strukturou Adj.+N+ X.....	28
6.1.2.2 Třída 19. – kolokace se strukturou N+Adj.+X	28
6.1.2.3 Třída 21. - kolokace se strukturou N+de+N+X.....	30
6.1.2.4 Třída 22. - kolokace se strukturou N+à+N+X.....	31
6.1.2.5 Třída 24. - kolokace se strukturou N+ostatní předložky+N+X	31
6.1.2.6 Slovesné struktury.....	32
Shrnutí.....	33
6.2 Překlady	35

6.2.1 Překlady s jedním českým ekvivalentem.....	36
6.2.1.1 Správné překlady	36
6.2.1.2 Nepřesné překlady	47
6.2.1.3 Chybné překlady	66
6.2.1.4 Nezařaditelné překlady	68
6.2.2 Překlady s více českými ekvivalenty	68
6.2.2.1 Správné překlady	68
6.2.2.2 Nepřesné překlady	71
6.2.2.3 Chybné překlady	83
Shrnutí.....	95
Závěr	96
Seznam použité literatury	98
Résumé.....	101
Přílohy.....	103
Seznam použitých zkratk	103
Francouzsko-český slovníček	103

1. Úvod

V době rozšiřování Evropské Unie a její podpory všech evropských jazyků se dostáváme k problému překladu nejen nově přijatých legislativních textů, ale především celého „acquis communautaire.“ Některé státy se na vstup do velké rodiny evropských národů pečlivě připravovaly popř. se ještě připravují, např. Chorvatsko, jež je chváleno Evropskými specialisty a pode nich by Chorvatský příklad¹ měli následovat i jiní, některé byly připravené již méně a musely ve velmi krátké době přeložit obrovské množství legislativních textů projednaných v institucích Evropské Unie, což mohlo mít za následek snížení kvality překládaných dokumentů.

Zde se ovšem dostáváme k problému, protože některé právní skutečnosti jsou platné popř. existují pouze v jedné dané zemi a v dalších zemích pro ně neexistuje žádný ekvivalent – tím mám na mysli nejen jejich obdobu na poli sémantickém ale také lexikálním. Je tedy pro překladatele občas velmi těžké vyrovnat se s danou situací a správně text přeložit, ve velké míře případů je nutné, aby byl překladatel dokonce odborníkem na překládanou oblast, protože jak např. naznačuje Radimský (2004), některé výrazy když už jsou oficiálním překladem daného termínu, neodpovídají nutně stejné realitě jako ve výchozím jazyce.

Ve své práci se budu zabývat francouzskými a českými verzemi překladů legislativních textů Evropské Unie na téma: Soudní spolupráce v občanských věcech. Toto téma se týká každého z nás ať již přímo nebo zprostředkovaně, proto jsem se chtěla dozvědět, na jaké úrovni jsou překlady této problematiky. Jak jsem tedy již nastínila, tato práce se bude zabývat hodnocením překladů francouzských verzí vybraných legislativních textů vyskytujících se na portálu Eur-lex². Budu pracovat s texty jako jsou nařízení, rozhodnutí, směrnice nebo dohody, z nichž následně vytvořím francouzsko-český paralelní korpus. S pomocí programu ParaConc vyhledám klíčová slova korpusu a vyhodnotím jejich překlady do českého jazyka na základě čtyřjazyčné databáze oficiálních překladů termínů

¹ Gozzi Paolo M. (2000: 24)

² Databáze EUR-Lex „poskytuje přímý bezplatný přístup k právu Evropské unie. Systém umožňuje nahlédnout do Úředního věstníku Evropské unie a obsahuje kromě jiného smlouvy, právní předpisy, zvykové právo a návrhy právních předpisů. Nabízí řadu možností vyhledávání.“
<http://eur-lex.europa.eu>

ISAP (Informační systém pro aproximaci práva)³ vedené českou vládou a dalších slovníků. Samotnou bakalářskou práci bude uzavírat odborný francouzsko-český slovníček na oblast Soudní spolupráce v občanských věcech.

Na začátku své práce se zaměřím na stručné vysvětlení teorie, objasním základní pojmy používané v této práci jako např. termíny a kolokace, jazykový a paralelní korpus, a další. V úvodní části práce se také objeví přehled všech zkoumaných legislativních textů a mimo jiné také krátce představím systém ParaConc a práci nezbytnou pro přípravu textů. V následující části se zaměřím na samotnou práci s klíčovými slovy a kvalitu jejich překladu, podle níž si termíny a kolokace rozdělím do skupin, přičemž neopomenu ani strukturu jednotlivých vyexcerpovaných termínů a kolokací.

2. Termíny a kolokace

V této kapitole si připomeneme definice často vyskytovaných lingvistických pojmů v této práci. Jsou jimi především termíny a kolokace, které tvoří základ samotného výzkumu. Kolokace jsou zde předmětem zkoumání skrze něž je hodnocena přesnost překladů vybraných termínů studovaných legislativních textů Unie.

2.1 Termín

Termín je dle nejjednodušší nalezené definice (Rejman, 1971) „výraz“ nebo „odborný název.“ Pro tuto práci se ovšem s takovouto definicí nespokojíme, takže nás budou zajímat o něco specifitější definice. Termín je Čermákem (2004: 290) chápán jako „odborný název, obvykle s pevnou a explicitní definicí významu“, Radimský (2003:12) termín vnímá jako „lexikální jednotku náležící k nějaké specializované variantě jazyka, nejčastěji k některému vědecko-technickému subkódu.“ Ve své práci termín chápu jako odborný výraz, jehož význam je jasně definován.

Jak je vidět z níže uvedené tabulky, při studiu legislativních textů se budu věnovat 10-ti termínům a jejich překladům. Tyto termíny jsou jedněmi z nejčtenějších v rámci zkoumaných textů, při jejich výběru jsem se zaměřovala také na jejich kolokabilitu a zajímavost překladů do českého jazyka. Například termín „défendeur“ sice nevytvářel

³ <http://isap.vlada.cz>

žádné kolokace, zato některé jeho překlady do českého jazyka byly přeloženy velmi nepřesně, dokonce chybně, a právě z tohoto důvodu byl do výzkumu zařazen.

Z hlediska slovnědruhového rozdělení se jedná především o substantiva (s.) z nichž nadpoloviční většinu tvoří podstatná jména rodu ženského (s.f.) 60% a 40% zbývá na rod mužský. Termín „membre,“ který může vyjadřovat substantivum stejně jako adjektivum, se v námi vybraných legislativních textech EU vyskytuje pouze jako adjektivum (a.).

Tabulka 2.1 Termíny

Termíny	
Termín	Slov-druh
autorité	s.f.
créance	s.f.
défendeur	s.m.
droit	s.m.
jurisdiction	s.f.
membre	a.
notification	s.f.
obligation	s.f.
reconnaissance	s.f.
réseau	s.m.

2.2 Kolokace

Kolokaci chápeme po konzultaci V. Petráčkové a J. Krause (2001) jako dvojici nebo více slov, samostatných lexikálních jednotek obvykle spojovaných (tento akademický slovník uvádí jako příklad „širý svět“ nebo „hodný kus cesty“). Kolokace je tedy tvořena jistou základnou (hlava kolokace), která určuje syntaktické a sémantické vlastnosti kolokace a k níž se připojují další doplňující jednotky. Dle Čermáka (2004: 254) je kolokace neboli slovní spojení „(smysluplné) propojení lexémů / slov, lexikální syntagma, zvláště v podobě víceslovného pojmenování, jehož vznik je podmíněn jejich vzájemnou kolokabilitou, a tedy i kompatibilitou.“ V podstatě jde tedy o kombinaci a spojení dvou nebo více lexémů na základě jejich vzájemné možnosti být zkombinovány a určitého významového propojení. Ovšem kde je ta pomyslná hranice mezi kolokací a pouhou dvojicí samostatných lexikálních jednotek, které se pouze nachází vedle sebe? Je možné

ladem; jen aby; stará dobrá Anglie) jsou na rozdíl od obou předchozích skupin kolokací založeny na nepravidelnostech. Rozdíl mezi idiomatickou a **individuální metaforickou kolokací** (*třeskutě vtipný, virové hrátky*) je především v ustálenosti a neustálenosti. Poslední skupinu kolokací jsou **běžné kolokace** (např. *letní dovolená, snadná odpověď, teplé podnebí, starověké památky, koloniální nadvláda, místní víno, jižní pobřeží, největší ostrov, právě ten*). Dle Čermáka to bývají spojení slov, kdy jedna složka kolokace specifikuje popř. hodnotí tu druhou (např. „*letní*“ specifikuje lexém „*dovolená*“ z hlediska místně-časového určení).

Mezi kolokace Čermák neřadí skupiny B3b, B4b a B4c, kdy se jedná o slovesné tvary (např. *šel by, byl zapsán, vzpomínající si*,...tedy formy jednoslovného lexému), náhodné kombinace, které se nachází vedle sebe jen díky slovosledu, tedy bez jiného kombinačního záměru (např. (*vývody*) *vzduchotechniky uvnitř (bytu), že v, kterou jistě*) a blábol např. kombinace slov psychicky nemocných nebo jakékoli jiné nezařaditelné spojení slov.

V rámci této práce byla většina studovaných kolokací identifikována jako termínové kolokace např. „*droit positif*,“ „*autorité administrative*“ a další. Nicméně, v některých případech se nejedná pouze o kolokace, ale také o náhodné kombinace (např. *tous les États membres de l'UE*), které jsou do českého jazyka přeloženy nepřesným, tedy pro účely této práce zajímavým ekvivalentem. Tudíž se ne vždy bude jednat o kolokace v pravém slova smyslu ale i o dvě či více samostatných lexikálních jednotek náhodně stojících vedle sebe. Rozdělení kolokací podle struktur se budeme věnovat v kapitole 6.1, v kapitole 6.2 budou pak hodnoceny české překlady jednotlivých slovních spojení.

3. Korpus a korpusová lingvistika

Vzhledem k tomu, že cílem mé práce je hodnocení vybraných překladů paralelního korpusu legislativních textů Evropské unie, chtěla bych alespoň připomenout, co to vlastně korpus je a kdo se jím zabývá. V této kapitole se tedy budu snažit osvětlit výrazy jako je např. korpusová lingvistika nebo paralelní korpus, který je pro tuto práci nejdůležitější.

3.1 Korpus

Samotný výraz „korpus“ se objevuje v mnoha vědních oborech a vyjadřuje nečastěji tělo, celek nebo soubor. V lingvistice v poslední době představuje především soubor počítačově uložených a zpracovávaných textů, který lingvistům slouží k jazykovému výzkumu. V případě výzkumu mluveného slova mívá korpus podobu přepisu zvukových záznamů. Komputerizované korpusy jsou „mnohonásobně větší než minulé excerpční základny, minimalizují nebezpečí málo reprezentativního výběru textů“ (Blatná, Čermák, 2004: 7). Pro F. Čermáka (2004: 100-101) je tím pádem korpus jak „absolutně nejbohatší a nespolehlivější, tak nejrealističtější a nejautentičtější zdroj jazykových dat.“ Při práci s korpusem lingvisté používají speciální vyhledávací programy, které umožní rychle a jednoduše vyhledávat různá slova a slovní spojení v textech, jejich frekvenci a další informace pro lingvisty důležité. Navíc lze korpus také snadno rozšiřovat o další texty. Pro tuto práci s legislativními texty EU sloužil program ParaConc, který stručně představím v kapitole 5.

3.2 Korpusová lingvistika

Studii korpusů se zabývá disciplína lingvistiky zvaná korpusová lingvistika. Ta se zabývá „principy i praxí práce s jazykovým korpusem, a to postupně ve všech tradičních oblastech studia jazyka, též však v některých nových, zvláště v návaznosti na umělou inteligenci.“⁴ Jednoduše řečeno, korpusová lingvistika zkoumá jazyk pomocí elektronických jazykových korpusů a zabývá se i výstavbou těchto korpusů, jejich zpracováním a příslušnou metodologií (Čermák F., Schmiedtová V., kap. 1.1). Disciplína se začala rozvíjet především s rozvojem výpočetní techniky ke konci 20. století. Díky spolupráci s výpočetní technikou vznikají rozsáhlé soubory jazykových dat v elektronické podobě, které svým objemem ovlivňují i přístup korpusové lingvistiky, která je nyní na jiné úrovni než její anglofonní předchůdkyně ze 60. let.

„Tento nový, korpusově-lingvistický přístup představuje především takové zkoumání textů, při němž se texty chápou jako rozsáhlé produkty jazykového systému a schopností jejich tvůrců a skrze něž se dospívá k poznání obecnějších jazykových

⁴ Čermák F. (2004, kapitola 5.12 *Korpusová lingvistika*)

zákonitostí a pravidel. Korpusová lingvistika tedy není novou teorií jazyka: od jiných jazykovědných směrů se liší jen důsledným využíváním jazykových dat (k čemuž jí slouží počítače a speciálně vyvíjené softwarové nástroje), nově budovanou metodologií a velkým rozsahem těchto dat.⁵ Především díky velkému rozsahu má lingvista velkou pravděpodobnost, že výsledky nebudou zkreslené kvůli nedostatku materiálu. Jazykový korpus má i další výhody, je reprezentativní, ukazuje aktuální používání jazyka a je objektivní. Na základě dat získaných studií jazykových korpusů jsou také vytvářeny nové slovníky, v rámci této práce Francouzsko-český slovníček tvoří závěrečnou část a týká se vybraných pojmů ze zkoumané oblasti legislativních textů EU.

3.3 Typy korpusů

Základním rozdělením jazykových korpusů je dělení na převažující korpusy synchronní (korpusy založené na současných textech) a diachronní, tedy korpusy, které obsahují texty z různých vývojových etap daného jazyka a tedy i z rozsáhlejších období. V této bakalářské práci se tedy jedná o vytvoření korpusu synchronního, zkoumané texty datují přelomu let 2005 – 2006. Podle dalšího kritéria se rozlišuje mezi korpusy jednojazyčnými a vícejazyčnými. Korpusy vícejazyčné obsahují texty v různých jazycích vedle sebe, říká se jim tedy také korpusy paralelní.

3.3.1 Paralelní korpus

Pro tuto bakalářskou práci charakteristický paralelní korpus, tedy také jinak korpus vícejazyčný, je korpus tvořený texty ve dvou a více jazycích. Obsahuje tudíž na jedné straně texty originální a na straně druhé jejich ekvivalenty v dalších jazycích. V poslední době, především díky sjednocování Evropy a nutnosti překládat velké množství textů do více než dvacítky evropských jazyků, paralelní korpusy nabývají na populárnosti. „Už první zkušenosti naznačují, nakolik bohatší a různorodější jsou cizojazyčné ekvivalenty užité dobrými překladateli v porovnání s klasickými dvoujazyčnými slovníky, a dávají tušit, jak rozsáhlé obohacení těchto slovníků paralelní korpusy v budoucnu nepochybně

⁵ Čermák F., Schmidtová V., *Český národní korpus – základní charakteristika a širší souvislosti (1.1 Korpusová lingvistika)*

přinesou.“⁶ Paralelní korpusy poslouží jako zdroj dat pro další teoretické práce a tvorbu slovníků. Navíc se práce s paralelními korpusy začíná osvědčovat také ve výuce překladatelů.

4. Výběr a charakteristika textů

Především díky zajímavému názvu kategorie a dostatečnému rozsahu obsažených textů jsem si vybrala v Eur-lexu texty z kategorie *19.20 Soudní spolupráce v občanských věcech*, které spadají do kapitoly 19. *Prostor svobody, bezpečnosti a práva*. Jedná se o texty z přelomu let 2005 a 2006. Texty byly vybrány od nejnovějších (pozn. aut. k výběru textů se přistoupilo 04-05/2006) tak, aby jejich rozsah byl přibližně 250 normostran. Legislativní texty v této práci dohromady čítají více než 282 stran a 77.267 slov v české verzi a 95.918 slov ve verzi francouzské. Názvy a stručné informace o jednotlivých 25-ti textech jsou uvedeny v následující tabulce. Ta uvádí celexové číslo⁷ dokumentu, jeho případné zařazení v Úředním věstníku EU, název a typ dokumentu, který bude dále rozebírán a graficky zpracován za tabulkou.

⁶ Čermák F., Schmidtová V., *Český národní korpus – základní charakteristika a širší souvislosti (1.3 Typy korpusů)*

⁷ Celexové číslo je identifikační číslo každého předpisu, které umožňuje lepší orientaci a vyhledávání a označuje o jaký druh textu se jedná (např. A – Agreement = dohoda, D – Decision = rozhodnutí, ...), jakého roku byl vydán a jaké je jeho pořadové číslo

4.1 Tabulka zpracovávaných textů

ČÍSLO DOKUMENTU CELEX	Úřední věstník	Rok přijetí	NÁZEV	Typ dokumentu
52006DC0356		2006	Sdělení Komise Evropskému Parlamentu a Radě o vzdělávání právníků v Evropské unii	Sdělení
52006DC0203		2006	Zpráva Komise Radě, Evropskému Parlamentu, Radě a Evropskému Hospodářskému a Sociálnímu Výboru o uplatňování rozhodnutí Rady č. 2001/470/ES o zřízení Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci {SEC(2006) 579}	Zpráva
52006DC0206		2006	Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu - Komentář k článkům návrhu nařízení Rady o příslušnosti, použitelném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a spolupráci ve věcech vyživovací povinnosti	Sdělení
32006R0694	<i>L 121 2006, p. 1-13</i>	2006	Nařízení Rady (ES) č. 694/2006 ze dne 27. dubna 2006, kterým se mění seznamy úpadkových řízení, likvidačních řízení a správců podstaty v přílohách A, B a C nařízení (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení	Nařízení
32006D0326	<i>L 120 2006, p. 23-23</i>	2006	2006/326/ES: Rozhodnutí Rady ze dne 27. dubna 2006 o uzavření Dohody mezi Evropským společenstvím a Dánským královstvím o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních	Rozhodnutí
32006D0325	<i>L 120 2006, p. 22-22</i>	2006	2006/325/ES: Rozhodnutí Rady ze dne 27. dubna 2006 o uzavření Dohody mezi Evropským společenstvím a Dánským královstvím o příslušnosti, uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech	Rozhodnutí
52006DC0174		2006	Zelená Kniha o presumpci nevinny	Zelená kniha
52006AE0243	<i>C 088 2006, p. 61-67</i>	2006	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropském řízení o drobných pohledávkách KOM(2005) 87 v konečném znění – 2005/0020 (COD)	Stanovisko
52006AE0231	<i>C 088 2006, p. 7-8</i>	2006	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 ze dne 29. května 2000 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech KOM(2005) 305 v konečném znění – 2005/0126 (COD)	Stanovisko
52006AE0032(03)	<i>C 069 2006, p. 1-4</i>	2006	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru - návrh rozhodnutí Rady, kterým se v rámci obecného programu Základní práva a spravedlnost zavádí specifický program Civilní soudnictví pro období 2007 – 2013 KOM(2005) 122 v konečném znění	Stanovisko

ČÍSLO DOKUMENTU CELEX	Úřední věstník	Rok přijetí	NÁZEV	Typ dokumentu
52006PC0083		2006	Pozměněný návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady o právu použitelném na mimosmluvní závazky („Řím II“) (předložena Komisí podle čl. 250 odst. 2 Smlouvy o ES)	Návrh nařízení
52006PC0057		2006	Pozměněný návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady kterým se zavádí postup pro evropský platební rozkaz (předložena Komisí podle čl. 250 odst. 2 Smlouvy o ES)	Návrh nařízení
52006PC0038		2006	Návrh nařízení Rady, kterým se mění přílohy A a C nařízení (ES) č. 1346/2000 ve věci Francie	Návrh nařízení
52005AE1242	<i>C 028 2006, p. 1-5</i>	2006	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k Zelené knize o dědictví a závětech KOM(2005) 65 v konečném znění	Stanovisko
52005AE1064	<i>C 024 2006</i>	2006	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Zelená kniha o rozhodném právu a příslušnosti soudů v rozvodových záležitostech KOM (2005) 82 v konečném znění	Stanovisko
52005PC0650		2005	Návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I)	Návrh nařízení
52005PC0649		2006	Návrh nařízení Rady o příslušnosti, použitelném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a spolupráci ve věcech vyživovací povinnosti {SEK(2005) 1629}	Návrh nařízení
52005DC0648		2005	Sdělení Komise Radě kterým žádá Radu, aby schválila použitelnost článku 251 Smlouvy o založení Evropského společenství na opatření přijímaná podle článku 65 Smlouvy o ES v oblasti vyživovací povinnosti	Sdělení
22005A1117(01)	<i>L 300 2005, p. 55-60</i>	2005	Dohoda mezi Evropským společenstvím a dánským královstvím o doručování soudních a mimosoudních písemností v občanských a obchodních věcech	Dohoda
32005D0794	<i>L 300 2005, p. 53-54</i>	2005	2005/794/ES: Rozhodnutí Rady ze dne 20. září 2005 o podpisu Dohody mezi Evropským společenstvím a Dánským královstvím o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních jménem Společenství	Rozhodnutí
32005R1869	<i>L 300 2005, p. 6-18</i>	2005	Nařízení Komise (ES) č. 1869/2005 ze dne 16. listopadu 2005, kterým se nahrazují přílohy nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky	Nařízení
22005A1116(01)	<i>L 299 2005, p.62-67</i>	2005	Dohoda mezi Evropským společenstvím a Dánským královstvím o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech	Dohoda

ČÍSLO DOKUMENTU CELEX	Úřední věstník	Rok přijetí	NÁZEV	Typ dokumentu
32005D0790	<i>L 299 2005, p. 61-61</i>	2005	2005/790/ES: Rozhodnutí Rady ze dne 20. září 2005 o podpisu Dohody mezi Evropským společenstvím a Dánským královstvím o příslušnosti, uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech jménem Společenství	Rozhodnutí
52005AE0133	<i>C 221 2005, p. 77-86</i>	2005	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje evropský platební rozkaz COM (2004) 173 final/3 – 2004/005 COD	Stanovisko
32005D0630	<i>L 225 2005, p. 23-27</i>	2005	2005/630/ES: Rozhodnutí Komise ze dne 26. srpna 2005, kterým se v souladu se směrnicí Rady 2003/8/ES zavádí formulář pro předávání žádostí o právní pomoc	Rozhodnutí

Z tabulky můžeme také vyčíst, že ne všechny texty uvedené v tabulce jsou součástí Úředního věstníku EU. Z velké části se jedná o pracovní verze a přípravné texty, jako např. sdělení, zpráva, zelená kniha a návrhy nařízení. Druhou nejpočetnější skupinou jsou právní předpisy označené písmenem „L.“ V našem konkrétním případě mezi ně řadíme dohody, nařízení a rozhodnutí. Šestkrát jsou zastoupeny texty označené písmenem „C,“ tedy Informace a oznámení, v našem případě reprezentovány stanovisky. V následující tabulce je pak vidět početní zastoupení jednotlivých druhů textů v rámci zkoumaného korpusu.

4.2 Tabulka četnosti druhů právních textů

Druh textu	Počet
Stanovisko	6
Rozhodnutí	5
Návrh nařízení	5
Sdělení	3
Nařízení	2
Dohoda	2
Zpráva	1
Zelená kniha	1

Z tabulky je patrné, že největší podíl z 25 vybraných legislativních textů zaujímá „Stanovisko.“ Mezi vybranými texty se vyskytuje 6krát, což představuje 24% z celkového

počtu evropských textů. Na druhém místě co do četnosti se objevují hned 2 typy textů se stejným počtem 5-ti exemplářů: „Rozhodnutí“ a „Návrh nařízení.“ Třikrát se ve výběru objevuje „Sdělení“ a zaujímá tím pádem 12%, dvakrát zde nalezneme „Nařízení“ a „Dohodu.“ „Zelená kniha“ a „Zpráva“ se zde vyskytují pouze jednou a každá zaujímá po čtyřech procentech z celkového počtu legislativních textů.

5. ParaConc a zpracování textů

5.1 Co je ParaConc

Vhledem k faktu, že s tímto programem pracovalo již mnoho studentů, kteří tento program náležitě popsali ve svých pracích (např. L. Hrachová (2006: 8-18), představím program pouze velmi stručně. ParaConc je nazýván paralelním korpusovým manažerem pro PC neboli programem „pro vytváření a prohlížení paralelních korpusů.“⁸ Dle definice uvedené výrobcem se jedná o „dvojjazyčný nebo vícejazyčný počítačový program, který k sobě přiřazuje shodné části vícejazyčných verzí textů a může být použit při konfrontační analýze, výuce jazyků a studiu / procvičování překladů⁹. Laicky řečeno je ParaConc pomocníkem pro srovnávání dvou cizojazyčných verzí jednoho textu, kdy na bázi označení konců odstavců a některých interpunkčních znamének od sebe odděluje jednotlivé odstavce a věty a následně k nim podle stejného principu přiřazuje jejich ekvivalent v partnerském jazyce. ParaConc je schopen takto pracovat až se čtyřmi jazykovými variantami najednou.

5.2 Postup při zpracování textů

V této podkapitole bude nastíněn pracovní postup při přípravě jednotlivých textů. Vhledem k vyčerpávajícímu popisu stahování a úpravy textů jakož i jejich převedení do programu ParaConc v mnoha předešlých pracích (např. K. Smejkalová (2006: 18 - 24) bude tento postup práce popsán pouze z funkčního hlediska a ne jako podrobné instrukce

⁸ Zdroj : http://utkl.ff.cuni.cz/~rosen/public/IC_manual8/node33.html [cit. 3.4.2009]

⁹ „ParaConc is a bilingual or multilingual concordancer that can be used in contrastive analyses, language learning, and translation studies/training.”

Zdroj: <http://www.paraconc.com/>

k úpravě dokumentů. Předpokládám zde alespoň základní znalosti práce s PC, tudíž se nebudu zabývat každým krokem nezbytným pro dobré zpracování textů.

5.2.1 Čištění a příprava textů

Po výběru textů a stažení jejich českých i francouzských verzí z portálu evropských legislativních textů Eur-lex ve formátu MS Word bylo nutné texty pročistit a sjednotit, tedy odstranit nadbytečné konce odstavců, protože právě tyto konce odstavců představují nejčastější chyby při alignování¹⁰, mezery a tabulátory, a také případné překlepy a přebytečná interpunkční znaménka na konci textu. Pro práci v ParaConcu je velmi důležité, aby souhlasil počet odstavců v jednotlivých jazykových verzích, protože program jinak nedokáže přiřadit k hledanému výrazu, popř. k odstavci jeho cizojazyčný ekvivalent. Texty v české i francouzské verzi musely po formální stránce tedy vypadat identicky. Konkrétně, v některých případech bylo nutné dokonce odstranit i poznámky pod čarou v jednom jazyce, pokud se ve druhém nevyskytovaly, dále byly odstraněny některé obrázky, nákresy či tabulky, které pro tuto práci nejsou směrodatné. U velkého množství textů byla také odstraněna celexová čísla nacházející se na samém začátku textu.

V dalším kroku pak byl zkontrolován a porovnán počet odstavců v české i francouzské verzi, který samozřejmě pro práci v ParaConcu musel souhlasit v obou verzích. Odstavce byly zkontrolovány nejen zjištěním jejich počtů ale i podrobnou kontrolou (zda si jednotlivé odstavce odpovídají a nejsou přehozené, což se objevovalo především u poznámek pod čarou anebo u jmen a funkcí odpovědných osob). Dokumenty byly následně převedeny do formátu prostého textu. V této fázi byly již dokumenty připraveny pro převedení do ParaConcu.

5.2.2 Práce s texty v Paraconcu

Před převedením textů do programu je nutné tento nejprve nastavit na zobrazování dvou paralelních textů, jejich jazyky a typ písma, protože ne všechny typy písma umožňují správné zobrazení všech znaků. Já jsem si pro svou práci vybrala typ „Courier New.“ V tomto okamžiku již stačilo texty nahrát do programu a začít s nimi pracovat.

¹⁰ alignování (alignement) označuje zarovnávání, uspořádání, při kterém se k sobě přiřadí vzájemně si odpovídající části dvou cizojazyčných textů

Nejprve, když byly odstraněny některé problémy, které v předchozích formátech nebyly patrné, bylo nutné provést výběr klíčových slov korpusu. K tomu nám sloužilo nejen pročtení všech dokumentů, ale také vyhledání programem, který odhalil 1000 nejfrekventovanějších slov. Následně se přistoupilo k jejich vyhledávání v korpusu spolu s jejich kolokacemi a českými ekvivalenty. Poté již následovala práce s jednotlivými termíny a jejich zaznamenávání v programu Microsoft Access společně se slovními spojeními a jednotlivými překlady.

6. Práce s texty

Tato kapitola je zaměřena na samotnou práci se všemi 234-mi zkoumanými kolokacemi a termíny. V první části budou popsány struktury jednotlivých slovních spojení, ve druhé části se zaměříme na zhodnocení správnosti, popř. nesprávnosti překladů všech nalezených kolokací k vybraným klíčovým slovům.

6.1 Morfologické struktury kolokací

V této kapitole se zaměřím na jednotlivé skupiny struktur, vyskytujících se v prostudovaných legislativních textech Evropské Unie. Francouzština je jazykem s převahou nominálních kompozit. Jedná se nejčastěji o vazbu substantiva s adjektivem nebo předložkou a další, což potvrzuje i tato práce. Mathieu-Colas (1996) ve své práci rozlišuje 17 základních a 8 doplňkových, celkem tedy 25 tříd struktur francouzských kompozit, které jsou následně ještě děleny na další podtřídy, celkem dle něj francouzština rozlišuje více než 700 typů morfologických struktur (Mathieu-Colas, 1996: 71, 74). Kolokace nalezené při zkoumání legislativních textů zde spadají do 4. - 24. třídy.

Seznam zkratk použitých v této a následující kapitole je uveden na konci práce.

6.1.1 Základní třídy struktur

V této podkapitole budou uvedeny některé ze 17-ti základních tříd morfologických struktur nalezených kolokací nacházejících se ve všech vybraných legislativních textech z kategorie 19.20. Jmenovitě se zde tedy budeme věnovat následujícím základním třídám :

4. třída – *Kompozita z částic (Composés sur particules)* : 6 kolokací

10. třída – Kompozita se strukturou *N+Adj.* (*Composés nom + adjectif*): 63 kolokací

11. třída – Kompozita se strukturou *N+N* (*Composés nom + nom*): 3 kolokace

12. třída – Kompozita se strukturou *N+de+X* (*Composés nom +de +X*): 50 kolokací

13. třída – Kompozita se strukturou *N+à+X* (*Composés nom + à + X*): 4 kolokace

V přehledu uvedeném výše jsou zaznamenány i počty nalezených kolokací ke každé ze struktur. Kompozita ostatních základních tříd nejsou v rámci zkoumaného lexika zastoupeny. Kompletní seznam a příklady všech základních i doplňkových struktur byly již několikrát uvedeny v bakalářských pracích obhajovaných v minulých letech, z tohoto důvodu jej zde neuveřejníme. V další části této podkapitoly se budeme věnovat doplňkovým třídám struktur.

6.1.1.1 Třída 4. – Kompozita z částic

Mathieu-Colas (1996: 78) do této třídy řadí další 4 podtřídy, z nichž se některé dále ještě dělí na další podskupiny. Ze zkoumaných kolokací do této třídy patří složeniny z předložek, tedy *Prép.+Adj.(+X)* a *Prép.+N*, a složeniny z příslovcí (*Adv.+Adj.*, *Adv.+N(+X)*). Celkem do 4. třídy spadá 6 ze všech vybraných kolokací).

Tabulka 6.1.1.1.-1 Kompozita z předložek (Composés sur prépositions)

Kolokace	Výskytů	Struktura
de plein droit	2	Prép.+Adj.+N
dans le droit fil de qc	1	Prép.+Adj.+N+Prép.+N
sous réseaux nationaux	1	Prép.+N+Adj.

Tabulka 6.1.1.1.-2 Kompozita z příslovcí (Composés sur adverbes)

Kolokace	Výskytů	Struktura
non membre	9 (1)	Adv.+Adj.
non reconnaissance	1	Adv.+N
tous les États membres de l'UE	1	Adv.+N+Adj.+Prép.+N+(Adj.)

6.1.1.2 Třída 10. – kolokace se strukturou *N+Adj.*

Struktura *N+Adj.* se vyskytuje mezi zkoumanými kolokacemi celkem 58krát a zaujímá tedy přes 26%. Struktury uvedené v této třídě bývají často dále rozšiřovány na *N+Adj.+Adj.*, jejichž počet je 13 i na více rozvětvené kolokace uvedené v rámci 19. třídy.

Tato třída zahrnuje také struktury N+příčestí minulé (N+Ppsé). Celkem tedy N+Adj/Ppsé zahrnuje 60 slovních spojení. Další skupina morfologických struktur připojených k této třídě následuje v tabulce 6.1.1.2-3.

Tabulka 6.1.1.2-1 Kolokace se strukturou N+Adj.

Kolokace	Výskytů	Struktura
autorité administrative	5	N+Adj.
autorité centrale	53 (39)	N+Adj.
autorité compétente	21	N+Adj.
autorité judiciaire	15	N+Adj.
autorité nationale	3	N+Adj.
autorité parentale	1	N+Adj.
autorité publique	4	N+Adj.
autorité requérante	5	N+Adj.
autorité requise	3	N+Adj.
créance alimentaire	27 (21)	N+Adj.
créance cédée	1	N+Adj.
créance incontestée	24	N+Adj.
créance initiale	1	N+Adj.
créances civiles	1	N+Adj.
droit applicable	32	N+Adj.
droit canonique	1	N+Adj.
droit civil	6	N+Adj.
droit commun	7 (5)	N+Adj.
droit communautaire	30 (28)	N+Adj.
droit comparé	1	N+Adj.
droit dérivé	3	N+Adj.
droit étranger	7	N+Adj.
droit européen	4	N+Adj.
droit fondamental	40 (35)	N+Adj.
droit forfaitaire	2	N+Adj.
droit international	23 (9)	N+Adj.
droit interne	10	N+Adj.
droit local	1	N+Adj.
droit matériel	10	N+Adj.
droit patrimonial	1	N+Adj.
droit positif	1	N+Adj.
droit procédural	4 (3)	N+Adj.
droit réel	4	N+Adj.
droit souverain	1	N+Adj.
droit substantiel	5	N+Adj.
droit successoral	3 (2)	N+Adj.
droit sui generis	1	N+Adj.
droits nationaux	31 (30)	N+Adj.
droits voisins	1	N+Adj.
juridiction communautaire	1	N+Adj.

jurisdiction nationale	8	N+Adj.
État membre	395 (336)	N+Adj.
pays membres	43	N+Adj.
notification incorrecte	1	N+Adj.
obligation alimentaire	143 (137)	N+Adj.
obligations contractuelles	24 (23)	N+Adj.
obligations extra-contractuelles	1	N+Adj.
obligations internationales	2	N+Adj.
obligations précontractuelles	1	N+Adj.
obligations réciproques	4	N+Adj.
reconnaissance automatique	1	N+Adj.
reconnaissance mutuelle	44	N+Adj.
reconnaissance obligatoire	1	N+Adj.
réseau Intranet	1	N+Adj.
réseau judiciaire	25 (2)	N+Adj.
réseau pénal	1	N+Adj.
réseaux académiques	1	N+Adj.
réseaux nationaux	2 (1)	N+Adj.

Tabulka 6.1.1.2-2 Kolokace se strukturou N+Ppsé

Kolokace	Výskytů	Struktura
autorité saisie	2	N+Ppsé
jurisdiction saisie	13 (6)	N+Ppsé

Do této třídy patří také podtřída „Nom + Adjectif composé (à 2 éléments)“ (Mathieu-Colas, 1996: 88), tedy složeniny substantiva a adjektiva tvořeného dvěma prvky. V našem případě se jedná o podtyp, který Mathieu-Colas (tamtéž) označuje jako N / [particule / A], viz následující tabulka 6.1.1.2-3. Třída N+Adj. tedy dohromady čítá 63 kolokací.

Tabulka 6.1.1.2-3 Kolokace se strukturou N+složené Adj.

Kolokace	Výskytů	Struktura
droit non étatique	2	N+Adv.+Adj.
obligations non contractuelles	84	N+Adv.+Adj.
État non membre	8	N+Adv.+Adj.

6.1.1.3 Třída 11. – kolokace se strukturou N+N

Do 11. třídy řadí Mathieu-Colas (1996: 90-92) nejenom čistě struktury N+N, ale také N / et / N a další (viz tabulka 6.1.1.3-2). Do této třídy tedy patří celkem 3 ze zkoumaných kolokací.

Tabulka 6.1.1.3-1 Kolokace se strukturou N+N

Kolokace	Výskytů	Struktura
ayant(s) droit	2	N+N

Tabulka 6.1.1.3-2 Kolokace se strukturou N+Conj.+N

Kolokace	Výskytů	Struktura
frais et droits	1	N+Conj.+N
signification ou (la) notification	35 (9)	N+Conj.+N

6.1.1.4 Třída 12. – kolokace se strukturou N+de+X

Tato třída zahrnuje především kolokace se strukturou N+de+N, kterých jsme v rámci všech našich kolokací zjistili 47, tedy 21% ze všech morfologických struktur. Do této třídy dále zařadíme kolokace N+de+ostatní (viz tabulka 6.1.1.4-2) a se strukturou [N+Conj.+N]+de+N. 12. třída tedy obsahuje celkem 50 kolokací, což představuje dohromady téměř 23%.

Tabulka 6.1.1.4-1 Kolokace se strukturou N+de+N

Kolokace	Výskytů	Struktura
autorité d'exécution	3	N+Prép.+N
autorité de contrôle	1	N+Prép.+N
autorités de poursuite	1	N+Prép.+N
cession de créances	5 (4)	N+Prép.+N
créances d'aliments	1	N+Prép.+N
dispositions du droit	8	N+Prép.+N
droit d'accès	2	N+Prép.+N
droit d'auteur	1	N+Prép.+N
droit de garde	2	N+Prép.+N
droit de grève	1	N+Prép.+N
droit de l'Union	5	N+Prép.+N
droit de la consommation	3	N+Prép.+N
droit de propriété	9 (2)	N+Prép.+N
droit de recours	2	N+Prép.+N
droit de réponse	1	N+Prép.+N
droit de visite	5	N+Prép.+N
droit des contrats	1	N+Prép.+N
droit des successions	1	N+Prép.+N
droit des tiers	3	N+Prép.+N
droit du for	1	N+Prép.+N
droit du mariage	1	N+Prép.+N
droit du travail	1	N+Prép.+N
droits de (la) défense	13	N+Prép.+N
droits de la famille	23	N+Prép.+N

droits de la personnalité	4	N+Prép.+N
espace de droit	1	N+Prép.+N
État de droit	4	N+Prép.+N
portée de ce droit	1	N+Prép.+N
praticiens du droit	3 (2)	N+Prép.+N
professionnels du droit	5	N+Prép.+N
règles de/du droit	18	N+Prép.+N
violation du/des droits	2	N+Prép.+N
conflit de juridictions	5	N+Prép.+N
degré de juridiction	1	N+Prép.+N
juridiction d'origine	23	N+Prép.+N
Saisine d'une juridiction	2	N+Prép.+N
procédure de notification	1	N+Prép.+N
traduction de la notification	1	N+Prép.+N
exécution des obligations	1	N+Prép.+N
extinction des obligations	2	N+Prép.+N
obligation d'information	1	N+Prép.+N
obligation de désintéressement	1	N+Prép.+N
reconnaissance de dette	1	N+Prép.+N
membres du Réseau	10	N+Prép.+N
Réseau de Lisbonne	2	N+Prép.+N
réunions du réseau	1	N+Prép.+N
déni de/du droit	3	N+Prép.+N

Tabulka 6.1.1.4-2 Kolokace se strukturou N+de+X (divers)¹¹

Kolokace	Výskytů	Struktura
droit de se taire	5	N+Prép.+V
obligation de désintéresser	4 (2)	N+Prép.+V

Tabulka 6.1.1.4-3 Kolokace se strukturou [N+Conj.+N]+de+N

Kolokace	Výskytů	Struktura
signification ou notification d'(es) actes	1	N+Conj.+N+Prép.+N

6.1.1.5 Třída 13. – kolokace se strukturou N+à+X

Tabulka 6.1.1.5-1. Kolokace se strukturou N+à+N

Kolokace	Výskytů	Struktura
droit à réparation	2	N+Prép.+N
course à la juridiction	2	N+Prép.+N
manquement aux obligations	4	N+Prép.+N

¹¹ Mathieu-Colas (1996: 95)

Tabulka 6.1.1.5-2 Kolokace se strukturou [N+Conj.+N]+à+N

Kolokace	Výskytů	Struktura
signification ou notification à personne	7	N+Conj.+N+Prép.+N

6.1.2 Třída 18. – 25. Doplnující třídy

6.1.2.1 Třída 18.- kolokace se strukturou Adj.+N+ X

Tabulka 6.1.2.1-1 Kolokace se strukturou Adj. + N+X

Kolokace	Výskytů	Struktura
première juridiction saisie	2	Adj.+N+Ppsé
plein droit d'une décision	1	Adj.+N+Prép.+N

6.1.2.2 Třída 19. – kolokace se strukturou N+Adj.+X

Do 19. třídy spadají kolokace N+Adj.+Adj. (13 kolokací) a dalších 25 kolokací podtříd uvedených v tabulce 6.1.2.2-2 (N+Adj.+X). Dále sem patří skupina 5-ti kolokací N+rozvitě přičestí minulé (tabulka 6.1.2.2.-3) a N+Adv.+Adj.+X (tabulka 6.1.2.2-4). Celkem tato doplňková třída čítá 45 slovních spojení.

Tabulka 6.1.2.2-1 Kolokace se strukturou N+Adj.+Adj.

Kolokace	Výskytů	Struktura
autorité centrale requérante	8	N+Adj.+Adj.
autorité centrale requise	6	N+Adj.+Adj.
créances pécuniaires incontestées	4	N+Adj.+Adj.
droit humain fondamental	1	N+Adj.+Adj.
droit international privé	14	N+Adj.+Adj.
droit national ordinaire	1	N+Adj.+Adj.
droit procédural civil	1	N+Adj.+Adj.
droit réel immobilier	3	N+Adj.+Adj.
État membre requis	7	N+Adj.+Adj.
réseau extrajudiciaire européen	1	N+Adj.+Adj.
réseau judiciaire civil	5	N+Adj.+Adj.
Réseau judiciaire européen	15 (6)	N+Adj.+Adj.
réseau judiciaire pénal	3	N+Adj.+Adj.

Tabulka 6.1.5-3 Kolokace se strukturou N+Adj.+X

Kolokace	Výskytů	Struktura
réseau judiciaire européen opérationnel	1	N+Adj.+Adj.+Adj

titre exécutoire européen pour les créances incontestées	14	N+Adj.+Adj.+Prép.+N+Adj.
Réseau judiciaire européen en matière civile et commerciale	11	N+Adj.+Adj.+Prép.+N+Adj.+Conj.+Adj.
réseau européen efficace de formation dans les matières tant pénales que civiles	1	N+Adj.+Adj.+Prép.+N+Prép.+N+Conj.+Adj.+Conj.+Adj.
droit successoral et testamentaire	1	N+Adj.+Conj.+Adj.
droits parentaux et de garde des enfants mineurs	1	N+Adj.+Conj.+Prép.+N+Prép.+N+Adj.
clauses attributives de juridiction	1	N+Adj.+Prép.+N
convention attributive de juridiction	1	N+Adj.+Prép.+N
droit communautaire de la concurrence	1	N+Adj.+Prép.+N
droit matériel des contrats	2	N+Adj.+Prép.+N
droit personnel des conjoints	1	N+Adj.+Prép.+N
règles matérielles de droit interne	2	N+Adj.+Prép.+N
État membre d'exécution	23	N+Adj.+Prép.+N
État membre d'origine	27	N+Adj.+Prép.+N
droits nationaux de la famille	1	N+Adj.+Prép.+N
site Internet du Réseau	8	N+Adj.+Prép.+N
titre exécutoire pour les créances incontestées	1	N+Adj.+Prép.+N+Adj.
Réseau européen de formation judiciaire	7	N+Adj.+Prép.+N+Adj.
réseaux européens d'organisations judiciaires	1	N+Adj.+Prép.+N+Adj.
réseaux européens d'institutions judiciaires et de juges	1	N+Adj.+Prép.+N+Adj.+Conj.+Prép.+N
réseau européen pour la résolution extrajudiciaire des litiges de consommation	1	N+Adj.+Prép.+N+Adj.+Prép.+N+Prép.+N
État membre de la juridiction saisie	1	N+Adj.+Prép.+N+Ppsé
Cour européenne des droits de l'Homme	11	N+Adj.+Prép.+N+Prép.+N
Convention européenne de sauvegarde des droits de l'Homme et des libertés fondamentales	2	N+Adj.+Prép.+N+Prép.+N+Prép.+N+Conj.+Prép.+N+Adj.
réseau européen pour encourager la formation des magistrats	1	N+Adj.+Prép.+V+N+Prép.+N

Tabulka 6.1.2.2-3 Kolokace se strukturou N+Ppsé+X

Kolokace	Výskytů	Struktura
juridiction saisie en second lieu	3	N+Ppsé+Prép.+Adj.+N
intérêts réclamés sur la créance	1	N+Ppsé+Prép.+N
autorités chargées de l'exécution	2	N+Ppsé+Prép.+N
juridiction saisie au fond	2	N+Ppsé+Prép.+N
autorités chargées de la lutte contre le terrorisme	1	N+Ppsé+Prép.+N+Prép.+N

Tabulka 6.1.2.2-4 Kolokace se strukturou N+Adv.+Adj.+X

Kolokace	Výskytů	Struktura
autorités non judiciaires privées	1	N+Adv.+Adj.+Adj.
autorités non judiciaires publiques	1	N+Adv.+Adj.+Adj.

6.1.2.3 Třída 21. - kolokace se strukturou N+de+N+X

Do 21. třídy řadíme nejen kolokace typu N+de+N+X (27 kolokací) a N+de+X (4+3 spojení) ale také „signification ou (la) notification“+de+N+X (3 kolokace). Tato třída tedy celkem obsahuje 37 kolokací s patnácti různými morfologickými strukturami.

Tabulka 6.1.2.3-1 Kolokace se strukturou N+de+N+X

Kolokace	Výskytů	Struktura
cession de créances commerciales	1	N+Prép.+N+Adj.
recouvrement d'une/des créance(s) alimentaire(s)	4	N+Prép.+N+Adj.
recouvrement de(s) créances incontestées	4	N+Prép.+N+Adj.
droit de la La personne lésée	1	N+Prép.+N+Adj.
droit de la responsabilité civile	1	N+Prép.+N+Adj.
droit de procédure civile	2	N+Prép.+N+Adj.
droit de propriété industrielle	2	N+Prép.+N+Adj.
droits de propriété intellectuelle	5	N+Prép.+N+Adj.
procédure de droit commun	2	N+Prép.+N+Adj.
droit des obligations contractuelles	1	N+Prép.+N+Adj.
indexation de l'obligation alimentaire	1	N+Prép.+N+Adj.
obligations d'entraide mutuelle	1	N+Prép.+N+Adj.
recouvrement des obligations alimentaires	5	N+Prép.+N+Adj.
réseau d'autorités nationales compétentes	1	N+Prép.+N+Adj.+Adj.
recouvrement de créances pécuniaires liquides	1	N+Prép.+N+Adj.+Adj.
réunions du Réseau judiciaire européen	1	N+Prép.+N+Adj.+Adj.
Charte des droits fondamentaux de l'UE	7	N+Prép.+N+Adj.+Prép.+N
adresse du site Internet du Réseau	1	N+Prép.+N+Adj.+Prép.+N
réseau des Centres européens des Consommateurs	1	N+Prép.+N+Adj.+Prép.+N
frais de signification ou de notification	4	N+Prép.+N+Conj.+Prép.+N
mode de signification ou/et de notification	4	N+Prép.+N+Conj.+Prép.+N
droit d'utilisation d'un immeuble	3	N+Prép.+N+Prép.+N
praticiens du droit de l'Union	1	N+Prép.+N+Prép.+N
règles de conflit de juridictions	3	N+Prép.+N+Prép.+N
points de contact du réseau	15	N+Prép.+N+Prép.+N
régimes du droit de procédure civile	2	N+Prép.+N+Prép.+N+Adj.
Réseaux de traite d'êtres humains	1	N+Prép.+N+Prép.+N+Adj.

Tabulka 6.1.2.3-2 Kolokace se strukturou N+de+X

Kolokace	Výskytů	Struktura
droit de garder le silence	3	N+Prép.+V+N
droit de demander le réexamen	8	N+Prép.+V+N
droit de refuser de produire des preuves	2 (1)	N+Prép.+V+Prép.+V+N
droit de refuser de produire des preuves à charge	1	N+Prép.+V+Prép.+V+N+Prép.+N

Tabulka 6.1.2.3-3 Kolokace se strukturou N+Příp..+Adv.+V+X

Kolokace	Výskytů	Struktura
droit de ne pas être contraint de produire des preuves à charge	1	N+Prép.+Adv.+V+Ppsé+Prép.+V+N+Prép.+N
droit de ne pas contribuer à sa propre incrimination	5	N+Prép.+Adv.+V+Prép.+Adj.+N
droit de ne pas s'incriminer soi-même	1	N+Prép.+Adv.+V+Pron.

Tabulka 6.1.2.3-4 Kolokace se strukturou [N+Conj.+N]+de+N+X

Kolokace	Výskytů	Struktura
signification ou la notification de l'acte original	1	N+Conj.+N+Prép.+N+Adj.
signification ou la notification de l'injonction de payer	1	N+Conj.+N+Prép.+N+Prép.+V
signification ou la notification d'une injonction de payer européenne	2	N+Conj.+N+Prép.+N+Prép.+V+Adj.

6.1.2.4 Třída 22. - kolokace se strukturou N+à+N+X

Ze srovnání této podkapitoly s předchozí, stejně jako z podkapitol 6.1.1.4 a 6.1.1.5 je patrný rozdíl v četnosti zastoupení předložek „de“ a „à“ ve francouzských složeninách. Předložka „en“ se v rámci studovaných kolokací ve struktuře N+Prép.+X. Předložka „de“ je v rámci vybraných kolokací ze zkoumaného korpusu nejčastější.

Tabulka 6.1.2.4 Kolokace se strukturou N+à+N+X

Kolokace	Výskytů	Struktura
fraudes au droit communautaire	1	N+Prép.+N+Adj.

6.1.2.5 Třída 24. - kolokace se strukturou N+ostatní předložky+N+X

Ze všech zkoumaných kolokací nebyla žádná, která by patřila do základní třídy N+ostatní předložky+N, v legislativních textech EU se tyto kolokace objevovaly již

v komplexnějším tvaru, který je uveden následujících tabulkách. Do této třídy jsme také zařadili kolokace se strukturou [N+Conj.+N]+ostatní předložky+N+X. Tyto se pojí všechny s předložkou *par*, slovní spojení uvedené v tabulce 6.1.2.5-1 se pojí předložkou *sur*.

Tabulka 6.1.2.5-1 Kolokace se strukturou N+ostatní předložky+N+X

Kolokace	Výskytů	Struktura
réseau sur un site Internet national	1	N+Prép.+N+Adj.+Adj.

Tabulka 6.1.2.5-2 Kolokace se strukturou [N+Conj.+N]+ ostatní předložky+N+X

Kolokace	Výskytů	Struktura
signification ou la notification par les services postaux	1	N+Conj.+N+Prép.+N+Adj.
signification ou notification par des moyens électroniques	2	N+Conj.+N+Prép.+N+Adj.
signification ou notification par voie postale	2	N+Conj.+N+Prép.+N+Adj.

6.1.2.6 Slovesné struktury

Do poslední skupiny řadíme všechna slovesná spojení nalezená v rámci analýzy kolokací vyskytujících se v korpusu. Mathieu-Colas (1996) tyto struktury ve své práci neuvádí, nicméně jsme se je rozhodli pro úplnost zařadit alespoň na konec kapitoly. Jedná se tedy o následujících 7 kombinací.

Tabulka 6.1.2.6 Slovesná spojení se strukturou V+X

Kolokace	Výskytů	Struktura
avoir le droit	5	V+N
contester la créance	6 (2)	V+N
faire valoir sa/une créance	3	V+N
contester la créance alimentaire	2	V+N+Adj.
recevoir la signification ou la notification	1	V+N+Conj.+N
faire droit à qc	1	V+N+Prép.+N
avoir l'obligation de désintéresser	2	V+N+Prép.+V

Shrnutí

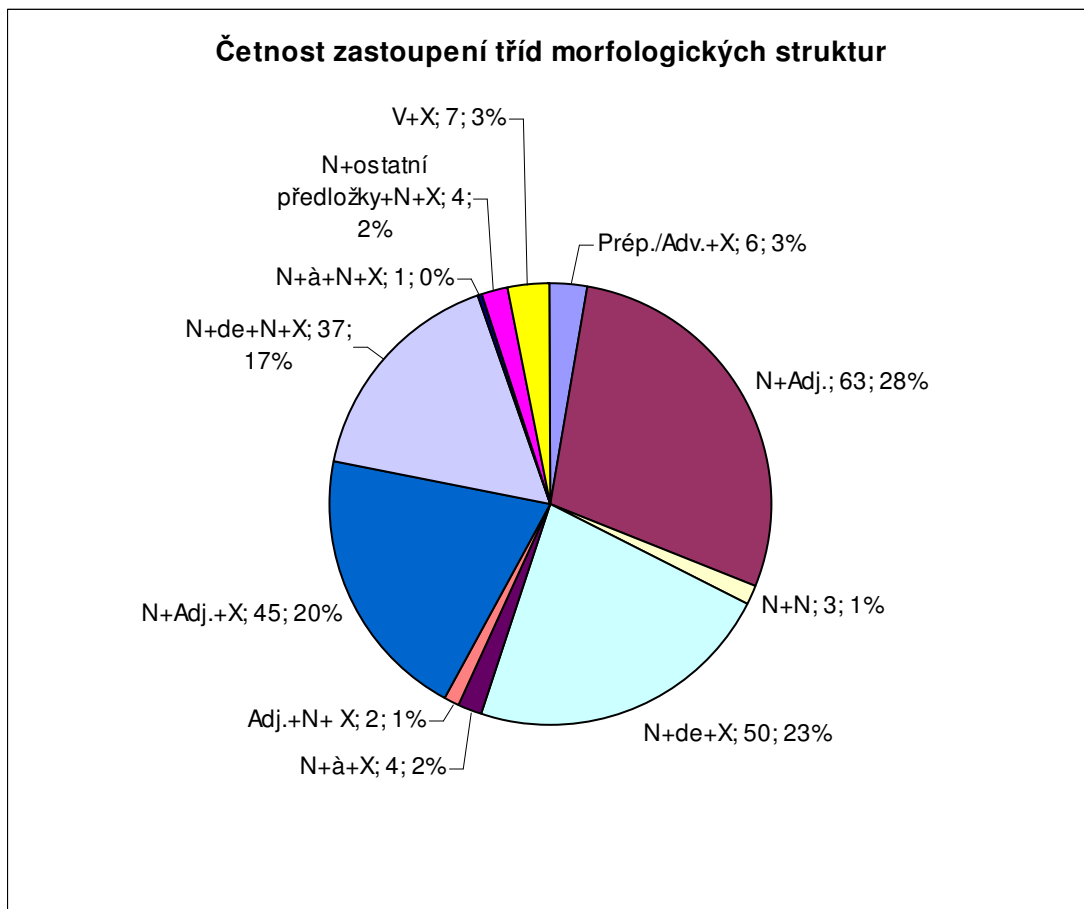
Jak jsme již naznačili na začátku této kapitoly, nejčastější základní strukturou se 63-mi výskyty a 30% ze všech 217 slovních spojení byla struktura N+Adj., která tak potvrzuje převahu francouzských nominálních kompozit. Druhou nejfrekventovanější strukturou s 51-ti slovními spojeními je N+de+N. Na třetím místě nejčastěji se vyskytujících morfologických struktur je N+Adj.+X (44 výskytů) a čtvrté místo obsadily struktury N+de+N+X (37 výskytů). Je tedy patrné, že doplňující třídy kopírují četnost základních tříd, N+Adj. obsadila 1. místo, její komplexní verze je na místě 3., N+de+N je na 2. místě a doplněná třída N+de+N+X na 4. místě. Dohromady tyto 4 třídy zaujímají okolo 88% ze struktur všech nalezených kolokací.

V rámci N+Prép.+N/X se vyskytovaly tedy nejčastěji předložky „de“ (87 kolokací), druhou nejčastější byla předložka „à“ (celkem 5 kolokací), „par“ (3x) a nakonec „sur“ (1x). Ostatní předložky se v těchto strukturách na pozici za úvodním substantivem nevyskytovaly. Další výsledky četnosti výskytu tříd jednotlivých morfologických struktur jsou patrné z následující tabulky a grafu. Tabulka je seřazena sestupně dle zastoupených tříd od základních (4.-13.) až po doplňující (18.-24.), graf obsahuje také procentuální zastoupení tříd morfologických struktur.

Tabulka 6.1-1 Četnost výskytů tříd morfologických struktur

Třída	Struktura	Výskytů
4	Prép./Adv.+X	6
10	N+Adj.	63
11	N+N	3
12	N+de+X	50
13	N+à+X	4
18	Adj.+N+ X	2
19	N+Adj.+X	45
21	N+de+N+X	37
22	N+à+N+X	1
24	N+ostatní předložky+N+X	4
	V+X	7

Graf 6.1-2 Četnost zastoupení tříd morfologických struktur v rámci zkoumaných kolokací

6.2 Překlady

Jak již bylo řečeno výše, ve své práci se věnuji 10-ti klíčovým slovům, která byla vybrána z 1000 nejčastěji užitých slov ve vybraných dokumentech a zároveň na základě pročtení všech textů. Ze všech 10-ti klíčovými slov pouze k jednomu nebyla nalezena žádná kolokace, o to zajímavější jsou však některé jeho překlady, kterým se věnuji v sekci chybných překladů. Ostatní klíčová slova byla překládána v legislativních textech 1 až 11-ti způsoby s tím, že dvěma překlady je přeloženo klíčové slovo „créance“ a 1x „membre“, naopak nejvíce způsoby jsou překládána slova „droit“ (9x) a „obligation“ (11x). Samotné klíčové slovo „droit“ má také nejvíce kolokací – 97.

Jak již bylo nastíněno v úvodní části práce, překlady jednotlivých klíčovými slov a jejich kolokací byly nejprve porovnávány s databází ISAP (Informační systém pro aproximaci práva), která obsahuje závazné české překlady právních předpisů Evropské unie. Pokud zde nebyly nalezeny, bylo nutné konzultovat slovníky uvedené v seznamu použité literatury popřípadě databázi IATE (Inter Active Terminology for Europe)¹². Za správné překlady byly považovány ty překlady, které se shodovaly se závazným překladem uvedeným právě v databázi ISAP, nebo alespoň s jedním překladem z konzultovaných slovníků. Překlady, které se neshodovaly ani s jedním zdrojem, byly označeny dle závažnosti jako nepřesné, pokud výrazným způsobem neměnily původní význam kolokace, či chybné.

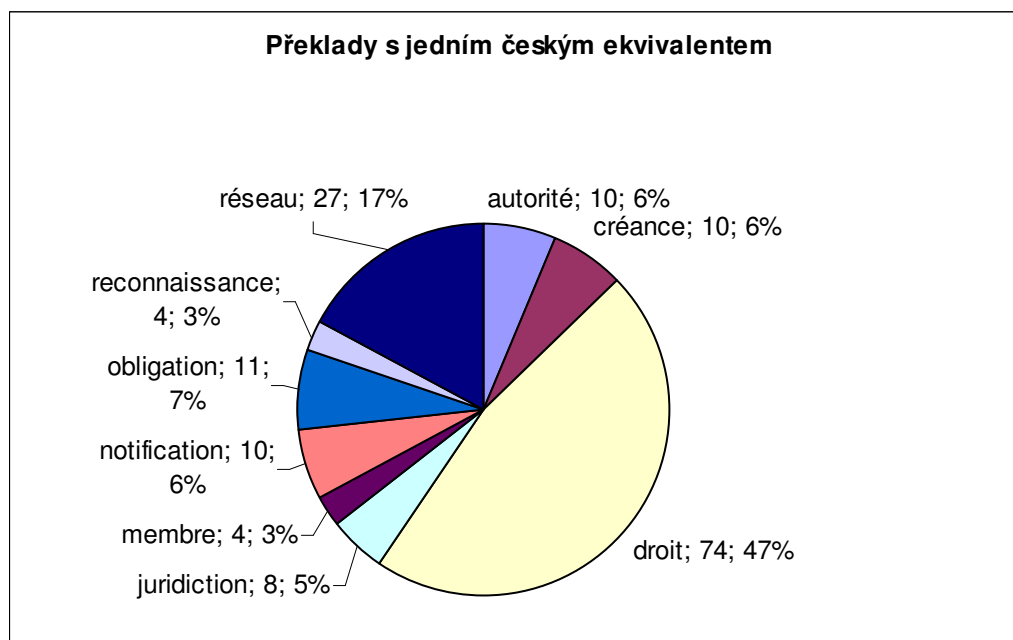
Jednotlivé překlady 234 vybraných termínů a kolokací řadíme do dvou skupin dle počtu českých překladů (nalezených při zkoumání vybraných legislativních textů) pro danou kolokaci. První kategorií jsou tedy *překlady s jedním českým ekvivalentem*, zbylé kolokace, přeložené více českými ekvivalenty, spadají do kategorie *překladů s více českými ekvivalenty*. Jelikož je ale cílem této práce zabývat se zkoumáním kvality překladů terminologie legislativních textů EU a ne kvantitou, je každá z kategorií rozdělena na tři části podle správnosti, popř. míry závažnosti nesprávného překladu na *správné*, *nepřesné* a *chybné překlady*.

¹² <http://iate.europa.eu/>

6.2.1 Překlady s jedním českým ekvivalentem

Z celkového počtu 234 vybraných kolokací bylo 158, tedy téměř 68%, přeloženo pouze jednou variantou. Tato skupina je poměrně rozsáhlá, a především jednodušší na hodnocení než skupina se dvěma a více překlady pro jednu kolokaci. Níže uvedený graf znázorňuje podíl jednotlivých klíčových slov v rámci překladů přeložených v korpusu pouze jedním způsobem. Téměř polovina (47%) těchto překladů se vztahovala k termínu „droit“, k tomuto slovu byla přiřazena kolokace „droit des obligations contractuelles“, jež obsahuje klíčová slova „droit“ i „obligation.“ Druhé místo zaujímaly kolokace klíčového slova „réseau“ se 17%. Ze zbylých 7 termínů („défendeur“ není mezi překlady s jedním českým překladem započítán) neměl žádný více než 10%-ní podíl. Procentuální zastoupení jednotlivých překladů kolokací daných klíčových slov je patrné z následujícího grafu.

Graf 6.2.1 Podíl klíčových slov na zastoupení kolokací přeložených jedním způsobem

6.2.1.1 Správné překlady

Jak již bylo řečeno výše, správnými překlady jsou ty, které jsem našla alespoň v jednom ze zdrojů (ISAP, IATE a slovníky citované v seznamu použité literatury), popřípadě byly nalezeny ve výše uvedených zdrojích po částech nebo byly synonymní

k výrazům uvedeným ve výše uvedených zdrojích. Při ověřování jednotlivých překladů bylo postupováno způsobem popsáným výše, tedy od závazných termínů (ISAP), přes uvedené slovníky (od obecných po specializované např. Finanční nebo Hospodářský slovník) až k databázi IATE (považované za nejméně spolehlivou kvůli většímu množství nalezených chyb¹³). V následujících tabulkách uvádím správné překlady dle zdroje nalezení – v první tabulce jsou překlady kolokací shodné s databází ISAP, bohužel se jedná pouze o 8 kolokací přeložených jednou českou variantou, tedy přibližně 5% ze všech 158 překladů s jedním českým ekvivalentem. Dále následují kolokace nalezené ve francouzsko-českých slovnících, které nejsou specializované na žádnou určitou oblast (11 kolokací, tedy 7%), jednotlivých specializovaných slovnících, databázi IATE a po nich kolokace, které ve slovnících uvedeny nejsou, ale překlad lexémů, z nichž jsou složeny je dle slovníků nebo databáze ISAP popř. IATE přeložen správně.

Tabulka 6.2.1.1-1 ISAP

Termín	Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
autorité	autorité requise	s.f.	3	dožád(ov)aný orgán
droit	Convention européenne de sauvegarde des droits de l'Homme et des libertés fondamentales	s.f.	2	Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
droit	droit du travail	s.m.	1	pracovní právo
droit	droit réel	s.m.	4	věcné právo
droit	droits de propriété intellectuelle	s.m.	5	práva duševního vlastnictví
droit	droits voisins	s.m.	1	práva související
réseau	réseau judiciaire	s.m.	25 (2)	soudní síť
réseau	Réseau judiciaire européen	s.m.	15 (6)	Evropská soudní síť

V databázi ISAP bohužel není zastoupeno mnoho kolokací k termínům přeloženým pouze jedním způsobem (pouze 8), pro vyhledávání překladů byla použita poslední aktualizovaná verze (z června 2005), která se ovšem již po několik let nezměnila. Jak je patrné z tabulky uvedené výše, v databázi ISAP byly nalezeny shodné překlady s jednou variantou pouze pro termíny „autorité“ (1x, tedy 10% z 10 kolokací), „droit“ (5x; 6,7% ze 74 kolokací s jedním překladem do češtiny) a „réseau“ (2x ze 27-mi). Co se týče termínu „jurisdiction,“ jehož kolokace jsou přeloženy do češtiny pouze jedním překladem (8),

¹³ Databáze uvádí např. „droit de propriété industrielle“ jako „právo duševního vlastnictví“ a další.

databáze ISAP neuvádí ani jednu. To samé platí také pro termíny „créance“ (10 kolokací s jednou českou variantou), „membre“ (4), „notification“ (10), „obligation“ (11) a „reconnaissance“ (4).

Následující tabulka 6.2.1.1-2 *Obecné slovníky* ukazuje přehled všech kolokací, popř. termínů, které byly nalezeny alespoň v jednom z obecných (tedy nespécializovaných) recipročních slovníků uvedených v seznamu použité literatury. Jak lze z tabulky vyčíst, nejvíce kolokací bylo nalezeno opět pro termín „droit.“

Tabulka 6.2.1.1-2 *Obecné slovníky*

Termín	Kolokace	Výskytů	česky-1
droit	droits de la famille	23	rodinná práva
droit	droit canonique	1	kanonické právo
droit	droit de grève	1	právo na stávkou
droit	droit de propriété	9 (2)	vlastnické právo
droit	droit des successions	1	dědické právo
droit	droit international	23 (9)	mezinárodní právo
droit	faire droit à qc	1	vyhovět čemu
droit	droit positif	1	pozitivní právo
droit	droit réel immobilier	3	věcné právo k nemovitosti
membre	non membre	9 (1)	nečlenský
membre	membre	602 (155)	členský

Co se týče kolokace „droit réel immobilier“ zde překládané jako „věcné právo k nemovitosti“, Neumann (1992) i Obchodní slovník (Dubský a kol., 1998) pod heslem „droit immobilier“ uvádí naprosto stejný český překlad jako vybrané legislativní dokumenty, tedy „věcné právo k nemovitosti.“ V obou slovnících tedy explicitně chybí ve francouzské verzi „droit immobilier“ vyjádření „věcnosti“. Výraz „věcný/é“ (réel) je naopak přímo vyjádřen ve zkoumaných legislativních textech „droit réel immobilier“. Dle mého názoru je tedy překlad z legislativních textů (uvedený v tabulce výše) možné považovat za správný.

Kolokace „droit des successions“ se jako taková ve slovníku nevyskytuje, je uvedena pouze jako „droit de succession“ a Neumann (1992) ji překládá do českého jazyka stejně jako text č. 52005AE1242, tedy „dědické právo.“ Ten samý postup se týká také překladu kolokace „droit de la famille,“ protože např. Neumann (1992) pod heslem „droit“

uvádí pouze „droit de famille“ jakožto „rodinné právo.“ Nicméně, stejně jako předchozí překlad, i tento bude uznán za správný.

Výraz „non membre“ Lyer (1992) i Obchodní slovník (Dubský, J., Vlasák, V., Dubský, O., 1998) uvádí v podobě „non-membre“ s českým ekvivalentem: „nečlen.“ V textu je ale výraz použit bez pomlčky a jako adjektivum. Ve všech konzultovaných obecných (nespecializovaných) slovnících je heslo „membre“ překládáno jako „člen“ popř. i jako přídavné jméno „členský“, tudíž je výraz „nečlenský“ jakožto překlad spojení „non membre“ považován za správný.

Pod heslem droit canonique uvádí „kanonické právo“ pouze Neumann (1992) a to jen pod překladem hesla „canonique“- uvádí v rámci tohoto hesla i kolokaci „droit canonique“ přeloženou výrazem „církevní, kanonické právo.“ V rámci hesla „droit“ pod výrazem „droit canonique“ již uvádí pouze „církevní právo.“ Ostatní slovníky, např. Lyer (1992) uvádí toto slovní spojení přeložené také jako „církevní právo.“ S ohledem na překlad Neumanna (1992) je ale i překlad uvedený pod heslem „canonique“: „kanonické právo“ uznán za správný.

Tabulka 6.2.1.1-3 Finanční slovník

Termín	Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
créance	créance cédée	s.f.	1	postoupená pohledávka

Tato tabulka obsahuje pouze jednu kolokaci, kterou uvádí ve svém *Francouzsko-českém finančním slovníku* Pohorská (2002) a která se nevyskytovala v žádném předchozím zdroji. Od této kolokace byla také odvozena správnost některých dalších kolokací uvedených v tabulce 6.2.1.1-7.

Tabulka 6.2.1.1-4 Hospodářský slovník

Termín	Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
droit	ayant(s) droit	s.m.	2	oprávněné osoby

Tabulka 6.2.1.1-4 odkazuje na překlad kolokace uvedený ve *Francouzsko-českém hospodářském slovníku* (Kidlesová a kol., 2003) a stejně tak jako předchozí tabulka obsahuje pouze 1 záznam, který se navíc shoduje s překladem uvedeným databází IATE.

Tabulka 6.2.1.1-5 Obchodní slovník

Termín	Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
droit	droit fondamental	s.m.	40 (35)	základní právo
droit	droit international privé	s.m.	14	mezinárodní soukromé právo

Tabulka 6.2.1.1-5 čítá poslední dva překlady nalezené ve slovnících, konkrétně se jedná o kolokace s hlavou „droit“ překládané pouze Dubským (1998). Takto kompletní se nenachází v žádném předchozím zdroji.

Vzhledem k tomu, že bylo v databázi IATE nalezeno velké množství chyb, nejenom překlepů, ale i faktických a závažných chyb, byla v této práci dána přednost databázi ISAP a slovníkům. Pokud kolokace nebyly nalezeny ani v jednom z výše uvedených zdrojů, až tehdy jsem přistoupila k vyhledávání v databázi IATE. Z toho důvodu tabulka kolokací nalezených v této databázi obsahuje pouze tak málo záznamů, tato databáze obsahuje většinou i některé kolokace, které jsou již součástí výše uvedených tabulek.

Tabulka 6.2.1.1-6 IATE

Termín	Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
autorité	autorité de contrôle	s.f.	1	kontrolní orgán
autorité	autorité administrative	s.f.	5	správní orgán
droit	Cour européenne des droits de l'Homme	s.f.	11	Evropský soud pro lidská práva
droit	droit matériel	s.m.	10	hmotné právo
réseau	réseau des Centres européens des Consommateurs	s.m.	1	síť Evropských spotřebitelských středisek

Kolokaci „autorité de contrôle“ uznám za správnou, i když byla v ostatních zdrojích překládána pouze jako „dozorčí orgán (vnitřní dohled), dozorový orgán (vnější dohled)“ (např. ISAP), v té samé databázi je ale také překládána v rámci víceslovných kolokací jako „orgán dohledu“ (*Conférence des autorités de contrôle des assurances - Konference orgánů dohledu nad pojišťovnictvím; autorité de contrôle bancaire - orgán bankovního dohledu*) nebo také jako „kontrolní orgán“ (*autorité de contrôle commune - společný kontrolní orgán*).

Co se týče poslední kolokace uvedené v tabulce „réseau des Centres européens des Consommateurs“, IATE překládá v dané kolokaci lexém „centre“ jako „centrum“ a ne

„středisko,“ ale vzhledem k tomu, že centrum a středisko jsou synonyma, překlad bude uznán za správný.

V poslední, níže uvedené, tabulce se již nachází kolokace, které nebyly ve slovnících nalezeny v takto kompletní podobě, ale jednotlivé překlady jejich lexikálních složek se shodovaly s překlady ve zdrojích. Jsou tedy rovněž považovány za správné. Tabulka uvádí celkem 79 kolokací, což představuje rovných 50% z celkového počtu 158 kolokací přeložených pouze jedním českým ekvivalentem.

Tabulka 6.2.1.1-4 Kolokace správné, ovšem nenalezené ve slovnících

Termín	Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
autorité	autorité centrale	s.f.	53 (39)	ústřední orgán
autorité	autorité saisie	s.f.	2	soud, u něhož bylo zahájeno řízení
autorité	autorités chargées de la lutte contre le terrorisme	s.f.	1	orgány příslušné k potírání terorismu
créance	cession de créances	s.f.	5 (4)	postoupení pohledávky
créance	créances civiles	s.f.	1	občanskoprávní nároky
créance	créances d'aliments	s.f.	1	pohledávky výživného
créance	titre exécutoire européen pour les créances incontestées	s.m.	14	evropský exekuční titul pro nesporné nároky
droit	déni de/du droit	s.m.	3	odepření práva
droit	droit à réparation	s.m.	2	právo na náhradu
droit	droit communautaire de la concurrence	s.m.	1	právo hospodářské soutěže Společenství
droit	droit comparé	s.m.	1	právní komparatistika
droit	droit d'utilisation d'un immeuble	s.m.	3	právo (k) užívání nemovitosti
droit	droit d'auteur	s.m.	1	autorské právo
droit	droit de garder le silence	s.m.	3	právo mlčet
droit	droit de la consommation	s.m.	3	spotřebitelské právo
droit	droit de la responsabilité civile	s.m.	1	právo o občanské odpovědnosti
droit	droit de ne pas être contraint de produire des preuves à charge	s.m.	1	zákaz nucení k předložení usvědčujících důkazů
droit	droit de procédure civile	s.m.	2	občanské procesní právo
droit	droit de refuser de produire des preuves	s.m.	2 (1)	právo na odepření předložení důkazů

droit	droit de réponse	s.m.	1	právo na zveřejnění odpovědi
droit	droit de se taire	s.m.	5	právo mlčet
droit	droit des contrats	s.m.	1	právní předpisy pro smlouvy
droit	droit des tiers	s.m.	3	právo třetích stran
droit	droit du mariage	s.m.	1	manželské právo
droit	droit européen	s.m.	4	evropské právo
droit	droit humain fondamental	s.m.	1	základní lidské právo
droit	droit local	s.m.	1	zákony dané země
droit	droit patrimonial	s.m.	1	majetkoprávní ustanovení
droit	droit procédural	s.m.	4 (3)	procesní právo
droit	droit souverain	s.m.	1	svrchované právo
droit	droit successoral	s.m.	3 (2)	dědické právo
droit	droit successoral et testamentaire	s.m.	1	právo, týkající se dědictví a závětí
droit	droit sui generis	s.m.	1	právo sui generis
droit	droits de la personnalité	s.m.	4	práva osobnosti
droit	droits nationaux de la famille	23	1	vnitrostátní rodinná práva
droit	espace de droit	s.f.	1	prostor práva
droit	fraudes au droit communautaire	s.m.	1	obcházení práva Společenství
droit	plein droit d'une décision	s.m.	1	rozhodnutí ze zákona
droit	portée de ce droit	s.f.	1	vymezení tohoto práva
droit	praticiens du droit de l'Union	s.m.	1	odborníci pracující v oblasti práva Evropské unie
droit	violation du/des droits	s.f.	2	porušení práv(a)
juridiction	course à la juridiction	s.f.	2	nepřiměřený spěch
juridiction	degré de juridiction	s.m.	1	úroveň příslušnosti
juridiction	juridiction communautaire	s.f.	1	soud Společenství
juridiction	première juridiction saisie	s.f.	2	soud první instance
juridiction	règles de conflit de juridictions	s.f.	3	kolizní normy
notification	accepter la notification de l'acte	v.	1	přijmout písemnost
notification	frais de signification ou de notification	s.m.	4	náklady za doručení
notification	notification incorrecte	s.f.	1	doručen nesprávně
notification	signification ou la notification de l'acte original	s.f.	1	doručení původní písemnosti
notification	signification ou la notification par les services postaux	s.f.	1	doručení prostřednictvím poštovních služeb
obligation	avoir l'obligation de désintéresser	s.f.	2	být povinen uspokojit
obligation	exécution des obligations	s.f.	1	plnění závazků
obligation	extinction des obligations	s.f.	2	zánik závazků

obligation	manquement aux obligations	s.m.	4	nedodržování závazků / nedodržení
obligation	obligations extra-contractuelles	s.f.	1	mimoslovní závazky
obligation	obligations internationales	s.f.	2	mezinárodní závazky
obligation	obligations précontractuelles	s.f.	1	předsmluvní závazky
obligation	obligations réciproques	s.f.	4	vzájemné závazky
reconnaissance	non reconnaissance	s.f.	1	neuznání
reconnaissance	reconnaissance automatique	s.f.	1	automatické uznávání
reconnaissance	reconnaissance obligatoire	s.f.	1	povinné uznávání
réseau	adresse du site Internet du Réseau	s.f.	1	internetová adresa soudní sítě
réseau	membres du Réseau	s.m.	10	členové soudní sítě
réseau	réseau d'autorités nationales compétentes	s.m.	1	síť příslušných vnitrostátních orgánů
réseau	Réseau de Lisbonne	s.m.	2	lisabonská síť
réseau	réseau européen pour encourager la formation des magistrats	s.m.	1	evropská síť na podporu vzdělávání soudců
réseau	réseau européen pour la résolution extrajudiciaire des litiges de consommation	s.m.	1	evropská síť pro mimosoudní řešení spotřebitelských sporů
réseau	réseau extrajudiciaire européen	s.m.	1	Evropská mimosoudní síť
réseau	réseau Intranet	s.m.	1	intranet
réseau	réseau judiciaire civil	s.m.	5	soudní síť pro věci občanské
réseau	réseau judiciaire pénal	s.m.	3	soudní síť pro věci trestní
réseau	réseau pénal	s.m.	1	síť pro věci trestní
réseau	réseau sur un site Internet national	s.m.	1	vnitrostátní internetové stránky
réseau	réseaux européens d'institutions judiciaires et de juges	s.m.	1	evropské síť justičních orgánů a soudců
réseau	réseaux nationaux	s.m.	2 (1)	vnitrostátní síť
réseau	réunions du réseau	s.f.	1	schůze členů sítě
réseau	réunions du Réseau judiciaire européen	s.m.	1	zasedání Evropské soudní sítě
réseau	site Internet du Réseau	s.m.	8	internetová stránka soudní sítě

Slovní spojení „créances d'aliments“ je v textech přeloženo jako „pohledávky výživného,“ nicméně Hendrych (2003) uvádí v právníké terminologii pouze výraz „pohledávky na výživné.“ Překlad uvedený v tabulce sice uznáme za správný, protože je zřejmé, o jakou pohledávku se jedná, ale v legislativních textech by se překladatelé měli

držet právní terminologie. Tento problém se vyskytuje i u dalších překladů od hlavy „créance.“

Kolokace „déní de/du droit“ nebyla takto kompletní nalezena v žádném slovníku ani databázi, mezi správné byla zařazena na základě porovnání překladu svých jednotlivých lexikálních jednotek „droit“ = „právo“, „déní“ = „odepření“ (Neumann, 1992). Neumann pod heslem „déní“ dále uvádí spojení „déní de justice,“ které překládá stejně jako byla předchozí kolokace „déní de/du droit“ přeložena ve vybraných legislativních textech, tedy jako „odepření práva.“

Pro slovní spojení „droit comparé“ uvádí IATE český překlad „srovnávací právo,“ ale legislativní dokument obsahuje překlad „právní komparatistika.“ Po konzultaci Hendrycha (2003) a hesla právní komparatistika¹⁴ a Cornu (2007)¹⁵ však uznáváme překlad právní komparatistika jako správný.

Jak je patrné z předchozí tabulky 6.2.1.1-6 a 6.2.1.1-7, „droit substantiel“ a „droit matériel“ jsou přeloženy stejným výrazem : „hmotné právo“. V tomto případě se ve francouzské verzi jedná o synonyma (např. dle *Office québécois de la langue française* a <http://www.justice.gouv.qc.ca/francais/>),¹⁶ tudíž lze oba překlady považovat za adekvátní.

Kolokace „notification incorrecte“ je v textu překládána jako „doručen nesprávně,“ což není zrovna standardní překlad, ovšem vzhledem ke stavbě textu můžeme překlad uznat za správný. Jako přesný překlad pro potřeby slovníčku navrhuje „nesprávné doručení.“

Některé kolokace od termínu „réseau“ (např. „adresse du site Internet du Réseau,“ „site Internet du Réseau,“ „membres du Réseau“ nebo „réunions du réseau“) v české verzi obsahují navíc slovo „soudní“ popřípadě „člen“ („internetová adresa soudní sítě“ popř. „schůze členů sítě“), které ve francouzské verzi není zmíněno. V případě vložení lexikální jednotky „soudní“ překlad uznáme za správný, protože se v celém dokumentu jedná o

¹⁴ „**Právní komparatistika** je srovnávací přístup k právu. Rozlišuje se komparace (srovnání) právních řádů a velkých právních systémů, resp. jednotlivých typů právní kultury, tzv. právní makrokomparatistika, a srovnávání jednotlivých právních institutů, tzv. právní mikrokomparatistika.“

¹⁵ « Droit comparé = Étude comparative de deux ou plusieurs a) Droits émanant de souverainetés différentes, b) branches du même Droit interne. »

¹⁶ <http://www.olf.gouv.qc.ca> : droit substantiel est: „Ensemble des règles de fond qui régissent un domaine particulier du droit, par opposition aux règles de procédure. ... Le *droit substantiel* ou *matériel* s'oppose à la *procédure* (ou *droit procédural*).“

(Hendrych : 200) „**Právo hmotné** je jedním ze specifických právních pojmů ("terminus technicus") spočívajícím v označení souhrnu právních norem a subjektivních práv, které (na rozdíl od práva procesního) směřují bezprostředně k naplnění účelu práva.“

vytvoření a správě jediné sítě a to Evropské soudní sítě, ve francouzské verzi označené velkým písmenem R. Jako přesný překlad slovního spojení „adresse du site Internet du Réseau“ bychom navrhovali „adresa internetové stránky (soudní) Sítě.“ Při posuzování překladu druhého spojení (réunions du réseau) musíme taktéž vzít v potaz několikanásobnou přítomnost „členů soudní sítě“ v celém textu, navíc je logičtější, že se jedná o schůzi členů než o pouhou schůzi sítě.

Překlad „réseau Intranet“ do češtiny vynechává klíčové slovo „réseau,“ což je v případě tohoto lexikálního spojení spíše detail, protože Intranet sám o sobě vlastně je síť. Tudíž je překlad „intranet“ uznán za správný.

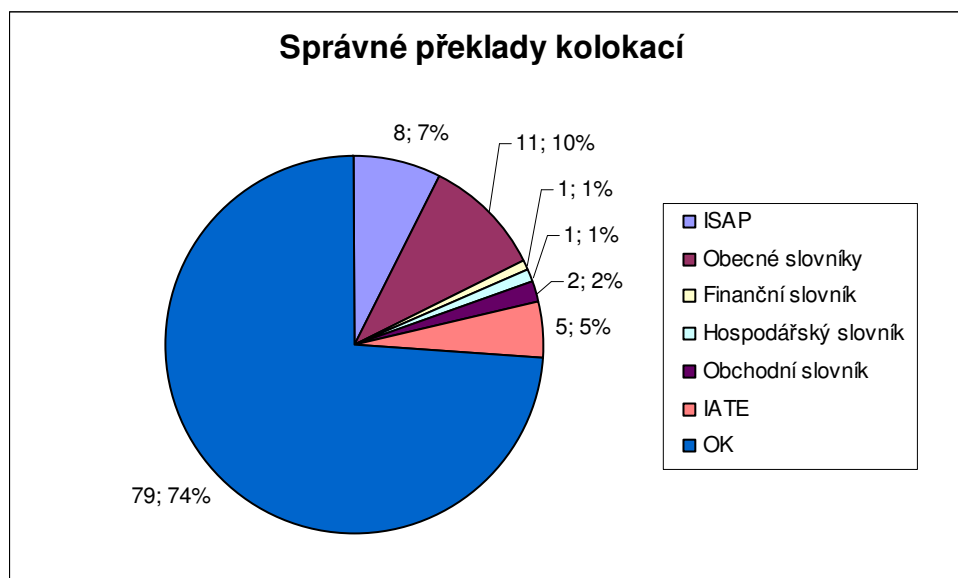
Na závěr této podkapitoly následuje grafické znázornění bohatosti zdrojů ověřování překladů. Do grafu jsou zahrnuty pouze správně přeložené kolokace (počet a procentuální zastoupení v rámci všech adekvátních překladů kolokací, které byly přeloženy pouze jednou českou variantou) a to podle zdroje, ve kterém se vyskytují. Jak je z grafu patrné (a samozřejmě také z předchozích tabulek), největší část kolokací (79) byla nalezena po částech, tedy jednotlivých lexémech a uznána za správnou (v legendě grafu označeno „OK“). Elektronické zdroje dohromady obsahují téměř stejný počet nalezených kolokací (13) jako všechny konzultované slovníky dohromady (14). Správné překlady přeložené jedním způsobem zaujímají se svým počtem 107 adekvátně přeložených kolokací 68% ze 158 termínů/kolokací přeložených pouze jednou variantou a zároveň 46% ze všech 234 zkoumaných termínů/kolokací.

Co se týče rozdělení překladů dle jednotlivých klíčových slov, ve slovnících a konzultovaných databázích jsme nenalezli ani jednu kolokaci „v celku“ pro klíčová slova : „jurisdiction, notification, obligation, reconnaissance,“ která by se shodovala s překladem z legislativních dokumentů. Od termínu „autorité“ byly takto nalezeny celkem 3 kolokace, a to především v elektronických databázích. Nejvíce takto nalezených správných kolokací se pochopitelně pojí s termínem „droit“ (19 kolokací nalezených v konzultovaných zdrojích), jak je patrné z následující tabulky. Tabulka uvádí také relativní podíl všech překladů (jedním ekvivalentem) uznaných za správné ze všech kolokací téhož klíčového slova přeložených pouze jedním způsobem.

Tabulka 6.2.1-1 Počet správných překladů s jediným českým ekvivalentem

Termín / klíčové slovo	Kolokace přeložené 1 způsobem	ISAP	Obecné slovníky	Finanční slovník	Hospodářský slovník	Obchodní slovník	IATE	Slovníky + Databáze	Překlady uznané za správné	Celkem správně	% celkem správně
autorité	10	1	0	0	0	0	2	3	3	6	60%
créance	10	0	0	1	0	0	0	1	4	5	50%
droit	74	5	9	0	1	2	2	19	34	53	72%
juridiction	8	0	0	0	0	0	0	0	5	5	63%
membre	4	0	2	0	0	0	0	2	0	2	50%
notification	10	0	0	0	0	0	0	0	5	5	50%
obligation	11	0	0	0	0	0	0	0	8	8	73%
reconnaissance	4	0	0	0	0	0	0	0	3	3	75%
réseau	27	2	0	0	0	0	1	3	17	20	74%
Total	158	8	11	1	1	2	5	28	79	107	68%

Graf 6.2.1-1 Zastoupení správných překladů dle slovníků

6.2.1.2 Nepřesné překlady

V této podkapitole bude pozornost věnována především překladům, které neodpovídají závazným termínům uvedených v databázi ISAP, popř. se nenachází ani v dalších slovnících/databázích. Jedná se také o kolokace, které nejsou překládány stejným způsobem jako v konzultovaných zdrojích, např. překladatel přidá upřesňující slovo nebo naopak je překlad nekompletní, ale zásadním způsobem nemění význam originálu.

- **autorités de poursuite**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
autorités de poursuite	s.f.	1	orgány činné v trestním řízení

Tato kolokace je považována za nepřesně přeloženou, protože „poursuite” vyjadřuje především „stíhání” a nikoliv „řízení” (Neumann, 1992). Neumann (tamtéž) dále uvádí pod heslem „poursuite“ právní výraz: „trestní stíhání (veřejným orgánem).“ Z tohoto důvodu navrhuje jako správný překlad „orgány činné v trestním stíhání.“

- **autorités non judiciaires privées / publiques**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
autorités non judiciaires privées	s.f.	1	nestátní úřady
autorités non judiciaires publiques	s.f.	1	státní úřady

Obě kolokace se vyskytují ve stejném textu, a to 52005AE1242. Mezi nepřesné překlady jsou zařazeny především z důvodu, že nevyjadřují, že se nejedná o soudní popř. justiční¹⁷ orgány a nerespektují závazný překlad. ISAP uvádí spojení „autorité publique“ přeložené výrazem „orgán veřejné moci.“ Konzultované slovníky také uvádí jako překlad pro „privé“ – „soukromý“ a „public“ - „veřejný.“ Nicméně se běžně používá výraz „státní“ pro instituce veřejné a „nestátní“ pro soukromé, tudíž tyto překlady budeme akceptovat. Jako přesnější překlady nabízíme „(nesoudní) orgán veřejné moci,“ protože soudy jsou státní orgány¹⁸ a „nestátní orgán/úřad.“

¹⁷ ISAP: *autorité judiciaire* - justiční orgán

¹⁸ Hendrych (2003): „**Soud** je nezávislý státní orgán, vykonávající specifickou činnost státu soudnictví ve věcech trestních a občanskoprávních. Soustavu českých S. tvoří Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud, vrchní S., krajské S. a okresní S. Mimo soustavu obecných S. ústava zakotvuje ještě Ústavní soud.“

- **cession de créances commerciales**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
cession de créances commerciales	s.f.	1	postoupení pohledávek v mezinárodním obchodě

« La cession de créance et la subrogation conventionnelle remplissant une fonction économique similaire, elles sont désormais traitées dans le même article. Le paragraphe 3 introduit une nouvelle règle de conflit relative à l'opposabilité de la cession de créance aux tiers ; il s'agit de la solution préconisée par la grande majorité des réponses, qui a également été retenue dans le cadre de la Convention de la CNUDCI de 2001 sur la **cession de créances commerciales**. »

« Postoupení pohledávky a smluvní subrogace, jež plní podobnou hospodářskou funkci, jsou nyní upraveny ve stejném článku. Odstavec 3 zavádí novou kolizní normu týkající se možnosti podat námitku na postoupení pohledávky třetím osobám; jedná se o řešení, které doporučuje velká většina odpovědí a které bylo rovněž přijato v rámci Úmluvy UNCITRAL z roku 2001 o **postoupení pohledávek v mezinárodním obchodě**. » (Text :52005PC0650)

V tomto případě je možné překlad do češtiny považovat za správný, jestliže základem pro překládání byla anglická verze „...which was also adopted in the 2001 UNCITRAL Convention on the assignment of receivables in international trade.“ V tomto překladu je vyloženě zmíněn „mezinárodní obchod.“ Navíc kompletní název této Úmluvy¹⁹ zní : *Convention des Nations Unies sur la cession de créances dans le commerce international*. Jako správný český překlad kolokace v tabulce navrhuji „postoupení obchodních pohledávek.“²⁰

- **clauses attributives de juridiction**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
clauses attributives de juridiction	s.f.	1	doložky o příslušnosti

« Ensuite, le champ d'application des **clauses attributives de juridiction** est restreint de façon significatives, puisqu'il est interdit d'en faire usage dans un litige portant sur une obligation alimentaire à l'égard d'un enfant mineur (§ 4). »

« Druhou novinkou je to, že se značně omezí oblast působnosti **doložek o příslušnosti**, protože se zakazuje používat tyto doložky ve sporech o vyživovací povinnost k nezletilému dítěti (článek 4). »

Slovní spojení se vyskytuje v korpusu pouze jednou a to v textu 52006DC0206. Neumann (1992: 322) jej chápe jako „doložky prorogační n. ve smlouvě o umluvené soudní příslušnosti.“ Při nejmenším by tedy mělo být uvedeno, že se jedná o „doložky o soudní příslušnosti.“

¹⁹ www.uncitral.org

²⁰ Finanční slovník: créance commerciale = obchodní pohledávka

- **convention attributive de juridiction**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
convention attributive de juridiction	s.f.	1	Dohoda o rozhodném právu

Kolokace vyjadřuje dohodu o přidělení soudu (jurisdiction), v textu samém (52005PC0649) se jedná o „příslušný soud,“ tudíž je překlad považován za nepřesný a jako správný navrhován „dohoda o přidělení soudu.“

- **créance initiale**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
créance initiale	s.f.	1	původní návrh

« Si le demandeur accepte la proposition de la juridiction, celle-ci émet une injonction de payer européenne conformément à l'article 12, pour la partie de la demande acceptée par le demandeur. Les conséquences en ce qui concerne le reste de la **créance initiale** sont régies par le droit national. »

« Jestliže žalující strana návrh soudu přijme, vydá soud evropský platební rozkaz podle článku 12 pro tu část návrhu, kterou žalující strana přijala. Důsledky týkající se zbývajících částí **původního návrhu** se řídí příslušnými vnitrostátními právními předpisy. »

„Créance initiale“ se ve zkoumaném korpusu nachází pouze jednou (celexové číslo textu: 52006PC0057) a je přeložena nevhodně jako „původní návrh.“ Ovšem v žádném konzultovaném zdroji nebyl nalezen „návrh“ jako ekvivalent pro lexém „créance,“ který se nejčastěji překládá jako *pohledávka* nebo *směnka* (Finanční slovník, 80), další slovníky uvádí taktéž výraz *pohledávka*. Nicméně databáze ISAP nabízí také překlad „nárok“, a to v rámci překladu kolokace „créances incontestées“ jako „nesporný nárok,“ Obchodní slovník (Dubský a kol., 1998) nabízí také několik překladů²¹ s použitím výrazu „nárok,“ tudíž by bylo možné uznat za správný překlad „původní pohledávku“ popř. „původní nárok.“

- **de plein droit**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
de plein droit	s.m.	2	ze zákona

Toto spojení je považováno za nepřesné, protože jej většina zdrojů překládá jako „plným právem“ (např. Neumann, 1992).

²¹ Créance accessoire (nebo C. secondaire) = podružný nárok, C. à terme = nárok vázaný lhůtou

- **droit de garde**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
droit de garde	s.m.	2	právo (rodiče) na výkon rodičovské péče

„Droit de garde” Neumann (1992: pod heslem “garde”) překládá jako „právo dozoru nad dětmi n. nezletilými.“ Překlad uvedený v tabulce je tedy považován za nepřesný.

- **droit de la La personne lésée**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
droit de la La personne lésée	s.m.	1	právo Osoba, které byla způsobena škoda

« Le **droit de la La personne lésée** d'peut agir directement contre l'assureur de la personne dont la responsabilité est invoquée lorsqu'une telle action est régie prévue, soit par la loi applicable à l'obligation non contractuelle, à moins que la personne lésée n'ait choisi de fonder ses prétentions sur soit par la loi applicable au contrat d'assurance. »

« **Právo Osoba , které byla způsobena škoda**, může přímo žalovat pojistitele osoby, která je považována za odpovědnou, pokud existuje možnost takovéto žaloby, buď podle práva použitého pro mimosmluvní závazek pokud se poškozená osoba nerozhodla svůj nárok založit na nebo podle právního řádu použitého pro smlouvu o pojištění. »

Když se podíváme na toto slovní spojení, je nám na první pohled jasné, že zde není něco v pořádku (dva stejné určité členy vedle sebe), pokud začneme číst úryvek textu, ve kterém se slova nachází, je zřejmé, že věta nedává smysl. Paraconc bohužel neukáže, že se jedná o opravenou verzi, kde jsou některá slova škrtnutá.²² Podle původní verze by bylo „droit de la personne lésée“ přeloženo nejspíše jako „právo osoby, které byla způsobena škoda,“ Modifikovaná verze nahrazuje předchozí výraz pouze spojením „La personne lésée,“ které je přeloženo jako „osoba, které byla způsobena škoda.“ Tato kolokace sice nebyla nalezena v žádném slovníku či databázi, ale v jiných legislativních textech zveřejněných na portálu Eur-lex (které nejsou zahrnuté do našeho výzkumu) bylo toto

²² Proposition modifiée de **RÈGLEMENT DU PARLEMENT EUROPÉEN ET DU CONSEIL SUR LA LOI APPLICABLE AUX OBLIGATIONS NON CONTRACTUELLES**: „Article 4415 – Action directe contre l'assureur du responsable

~~Le droit de la La~~ **La** personne lésée ~~d'peut~~ agir directement contre l'assureur de la personne don't la responsabilité est invoquée **lorsqu'une telle action** est **régie prévue, soit** par la loi applicable à l'obligation non contractuelle, à moins que la personne lésée n'ait choisi de fonder ses prétentions sur **soit par** la loi applicable au contrat d'assurance.“

spojení překládáno jako „poškozený“²³ nebo např. jako „poškozená osoba,“²⁴ což by odpovídalo překladu kolokace po jednotlivých lexémech. Překlad můžeme tedy považovat za správný (ovšem do tabulky správných překladů jej v takovéto podobě zařadit nemůžeme). Pro potřeby slovníčku uvedeného na konci samotné práce uvedeme pouze kolokaci „droit de la personne lésée“ s tím, že uvedeme překlady, které se vyskytovaly v ostatních dokumentech na protálu Eur-lex a překlad „osoba, které byla způsobena škoda,“ který se podobá definici poškozeného dle Hendrycha (2003).²⁵

- **droit de ne pas s'incriminer soi-même**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
droit de ne pas s'incriminer soi-même	s.m.	1	právo odepřít výpověď

« La nécessité de garantir un procès équitable et de minimiser le risque que l'accusé soit condamné sur la base de son témoignage l'emporte sur le principe selon lequel la juridiction devrait avoir accès à tous les éléments de preuve²⁹. En définissant la portée de ce droit, la Cour a établi une distinction entre les données obtenues en exerçant une contrainte et celles qui existent indépendamment de la volonté du suspect: «le **droit de ne pas s'incriminer soi-même** concerne en premier lieu le respect de la détermination d'un accusé de garder le silence. Tel qu'il s'entend communément [...], il ne s'étend pas à l'usage, dans une procédure pénale, de données que l'on peut obtenir de l'accusé en recourant à des pouvoirs coercitifs mais qui existent indépendamment de la volonté du suspect, par exemple les documents recueillis en vertu d'un mandat, les prélèvements d'haleine, de sang et d'urine ainsi que de tissus corporels en vue d'une analyse de l'ADN³⁰». »

« Před zásadou, že soud by měl mít přístup ke všem důkazům, má přednost požadavek zajištění spravedlivého procesu a snížení rizika, že obžalovaný bude odsouzen na základě své výpovědi²⁹. Při vymezení tohoto práva rozlišil ESLP mezi důkazními prostředky, které byly získány nátlakem a důkazními prostředky, které existují nezávisle na vůli podezřelého: „**právo odepřít výpověď**“ se v první řadě týká ... respektování vůle obžalovaného mlčet. Jak je obecně chápáno [...], nevztahuje se v trestním řízení na využití důkazů, které lze požadovat od obžalovaného nátlakem, které však existují nezávisle na jeho vůli, jako mj. důkazy získané na základě příkazu k zatčení, dechové zkoušky, zkoušky krve a moči a buněčného materiálu pro účely testu DNA.“³⁰ » (Text 52006DC0174)

²³ Např. text 32008F0977: „Si une autorité compétente d'un État membre a transmis des données à caractère personnel, le destinataire ne peut pas invoquer l'inexactitude des données transmises pour se décharger de la responsabilité qui lui incombe conformément à son droit national à l'égard de la **personne lésée**.“ – „Předal-li příslušný orgán členskému státu osobní údaje, nemůže se příjemce ve vztahu k **poškozenému** zprostit podle vnitrostátního práva odpovědností tím, že se odvolá na nesprávnost předaných údajů.“

²⁴ Např. text 52008DC0165: „La Commission rappelle l'insistance de la Cour sur le **principe de réparation** et sur son postulat selon lequel des **dommages et intérêts** doivent **pouvoir être alloués à toute personne lésée** qui peut rapporter la preuve d'un lien de causalité suffisant avec l'infraction.“ – „Komise připomíná, že Soudní dvůr klade důraz na **zásadu kompenzace** a vychází z toho, že by **náhradu škody** měla obdržet **každá poškozená osoba**, která prokáže dostatečnou příčinnou souvislost s protiprávním jednáním.“

²⁵ „**Poškozený** je osoba fyzická (odlišná od obviněného) nebo právnická, která má v trestním řízení postavení procesní strany a které bylo trestným činem, pro nějž se toto řízení vede, ublíženo na zdraví, způsobena majetková, morální nebo jiná škoda.“

„Právo odepřít výpověď“ překládá IATE jako „droit de refus(er) de témoigner,“ navíc sloveso „incriminer“ dle Neumanna (1996) znamená „odsuzovat, (ob)vinit, obžalovat, inkriminovat.“ Nikde tedy není uvedeno nic o nevypovídání. Jako správný překlad navrhuje „právo neobvinit sám sebe“ ve smyslu nepřihoršit si. Součástí tohoto práva je pak také právo mlčet.

- **droit de refuser de produire des preuves à charge**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
droit de refuser de produire des preuves à charge	s.m.	1	právo odepřít předložení důkazu

„Droit de refuser de produire des preuves“ přeložené do češtiny jako „právo na odepření předložení důkazů“ jsme uznali za správné, téměř stejným způsobem je přeložena i kolokace s dodatkem „à charge,“ přičemž ten chápeme po konzultaci Neumanna (1992) jako „přítěžující“ či „(důkazy) obžaloby.“²⁶ Přesnější překlad by tedy zněl jako: „právo odepřít předložení usvědčujících důkazů.“ Oba tyto překlady pochází ze stejného textu (52006DC0174).

- **droit de visite**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
droit de visite	s.m.	5	právo na styk s dítětem

V konzultovaných slovnících např. Neumann (1992: L-Z, 733) se bohužel kolokace, jak je uvedena v tabulce, týká oblasti námořnictví (právo prohlídky (lodi)), nikoliv rodinného práva, Obchodní slovník (Dubský a kol., 1998) kolokaci překládá jako „právo prohlídky cizí lodi.“ Nicméně Neumann (1992) uvádí i spojení z oblasti právnictví „droit de visite aux enfants“ v češtině jako „právo k návštěvě dětí.“ Na základě tohoto překladu by měla být kolokace „droit de visite“ překládána „právem k návštěvě.“ Nepřesný překlad se nachází v textech 52005DC0648 (4x) a 52006DC0206).

- **droit des obligations contractuelles**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
droit des obligations contractuelles	s.m.	1	předpisy upravující smluvní vztahy

²⁶ „Témoins à charge“ – „přítěžující svědek, svědek obžaloby“

Slovní spojení se nachází v textu číslo 52005AE1064, kde překladatel nepřesně překládá francouzské substantivum „obligations,” které chápe jako „vztahy.” Např. Pohorská (2002) chápe termín „obligation” jako (dluhopis, obligaci) „povinnost” a „závazek.” Jako adekvátní překlad tedy navrhuje „předpisy upravující smluvní závazky.” K této problematice se ještě vrátíme v sekci nepřesných překladů s více českými ekvivalenty.

- **droit du for**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
droit du for	s.m.	1	lex-fori

« En ce qui concerne le droit applicable, il facilite parfois la procédure de divorce ou peut la rendre longue, complexe, voire restrictive quant aux motifs ou conditions pouvant être invoqués. Si le droit du for était seul applicable, il pourrait en résulter une "course à la juridiction", si le premier demandeur pouvait choisir le tribunal et le droit national le plus favorable envers sa demande; mais l'autre partie pourrait s'en estimer lésée, car ce droit ne répond pas nécessairement à son attente s'il n'a, par exemple, pas ou peu de liens avec le droit du mariage et la nationalité des époux. »

« 1.11 Co se týká rozhodného práva, to mnohdy usnadňuje rozvodové řízení, avšak může ho i prodloužit a zkomplikovat, či dokonce omezit, pokud jde o důvody či podmínky, které je možné uvést. Má-li být lex-fori jediným rozhodným právem, může v důsledku docházet k "nepřiměřenému spěchu", za předpokladu, že by si mohl první navrhovatel zvolit soud a vnitrostátní právo, které by bylo pro jeho žádost nejvýhodnější, zatímco druhá strana by se mohla cítit poškozena, neboť toto právo by nemuselo nutně odpovídat jejímu očekávání, nemá-li např. žádnou nebo má-li jen slabou spojitost s manželským právem a s národností manželů. »

V legislativních textech, které jsou objektem zkoumání této práce se kolokace „droit du for“ vyskytuje pouze jednou, a to v textu 52005AE1064. V rámci všech evropských legislativních textů zveřejněných na portálu Eur-lex²⁷ toto slovní spojení není nejčastější, portál uvádí 5 legislativních textů. Jedná se konkrétně o texty 22008A0301(01), 52005AE1064 (jež je objektem zkoumání této práce), 52005DC672, 51999PC0220 a 51998XG0716²⁸, ve všech ostatních textech obsahující spojení „...du for“ se toto pojí s lexémem „loi“. „Loi du for“ (neboli lex fori), které dle databáze IATE vyjadřuje „právo země soudu“ popř. „právo země, v níž má soud sídlo.“ Jen pro doplnění, některé české texty umístěné na portálu Eur-lex pak překládají „loi du for“ jako „právo místa soudu“ (např. text 32009R0004).

²⁷ k datu 13.04.2009

²⁸ Texty 51999PC0220 a 51998XG0716 nejsou v české verzi, pouze v anglické a francouzské

V anglické verzi textu 52005AE1064 je uveden výraz : „lex fori,“ tudíž česká verze překladu (lex fori) odpovídá anglické, problém je tedy na straně francouzského překladu. V dalších anglických verzích těchto 5-ti inkriminovaných dokumentů se vyskytuje buď výraz *lex fori* (např. 22008A0301(01))²⁹, jak již bylo řečeno výše, nebo „law of the forum“ (52005DC672³⁰ a 51999PC0220³¹). Oba tyto výrazy se do českého jazyka překládají dle IATE jako „právo země soudu“ popř. „právo země, v níž má soud sídlo“ (tedy IATE uvádí překlad „lex fori“ pouze v angličtině a francouzštině, do českého jazyka výraz „lex fori“ překládá dvěma způsoby uvedenými výše, čímž nerespektuje zásadu cizojazyčnosti). Na druhou stranu by bylo vhodnější přeložit z anglického, popř. francouzského jazyka *lex fori* stejným latinským výrazem. Dále pro překlad *lex fori* z anglického jazyka do francouzského nabízí databáze IATE kromě „lex fori“ a „loi du for“ také výrazy jako : „loi du juge saisi,“ který vypadá dosti nepřesně nebo „droit applicable au lieu où siège le tribunal saisi“ a zde se dostáváme opět k termínu „droit.“

Každopádně pro účely této práce postačí, když překlad sice označíme za nepřesný, ale zdůrazníme, že v dokumentu č. 52005AE1064 je chyba na straně francouzské. Český překlad tedy může zůstat *lex fori* jako v originální verzi přičemž vyjadřuje právo země soudu. Pro potřeby slovníčku uvedeného na konci práce bude francouzské spojení „droit du for“ zaměněno za „loi du for.“

- **droit matériel des contrats**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
droit matériel des contrats	s.m.	2	hmotné závazkové právo

Tato francouzská kolokace je do češtiny přeložena jako „hmotné závazkové právo,“ přičemž by se mělo jednat o „hmotné právo smluvní.“ „Droit des contrats“ je dle IATE

²⁹ česká verze „právo místa, kde se případ projednává“ neodpovídá anglickému originálu „lex fori“

³⁰ V anglické verzi se „law of the forum“ nachází 4krát, do francouzštiny jsou všechny 4 výrazy přeloženy nesprávně: „droit du for,“ česká verze dokumentu uvádí více překladů. První dva překlady jsou nepřesné: „lex fori,“ třetí uvádí: „právní předpisy místa soudního řízení (*lex fori*) a konečně 4. překlad (v témž dokumentu) už vynechává „lex fori“ a snaží se vystihnout překlad jako v originále „právního řádu příslušného soudu.“ Pro ilustraci uvádíme první překlad ve třech diskutovaných jazycích: anglická verze: „law of the forum (i.e. the law of the court having jurisdiction)“; francouzská verze: „droit du for (c'est-à-dire le droit de la juridiction compétente)“; česká verze „*lex fori* (tj. podle právního řádu příslušného soudu).“

³¹ Obě verze obsahují i latinský originál. Anglická verze: „the law of the forum determines the procedure (*lex fori regit processum*)“; francouzská verze: „le droit du for régit la procédure (*lex fori regit processum*)“

„smluvní právo.“ „Droit matériel“ je již uvedeno v tabulce správných překladů (*Tabulka 6.2.1.1-6 IATE*). S ohledem na nadřazenost pojmu „závazkové právo“ právu „smluvnímu“ je překlad považován pouze jako nepřesný. Oba překlady jsou uvedeny v textu 52005PC060.

- **droit national ordinaire**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
droit national ordinaire	s.m.	1	platné vnitrostátní právo

„Ordinaire“ je do češtiny překládáno většinou jako „obvyklý, obyčejný, všední“ (Lyer, 1992). Jako správný překlad bychom tedy navrhovali „obvyklé vnitrostátní právo.“

- **droits parentaux et de garde des enfants mineurs**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
droits parentaux et de garde des enfants mineurs	s.m.	1	rodičovské právo, poručnictví

V tomto případě je první část kolokace správně, „droits parentaux“ jsou „rodičovská práva,“ ovšem „droits de garde des enfants mineurs“ nemusí nutně souviset s poručnictvím. Dle Hendrycha (2003, pod heslem „poručnictví“) jsou totiž „důvody pro ustanovení poručníka obecně založeny na skutečnosti, že dítě nemá zákonného zástupce.“ V textu 52005AE1064 se jedná o rozvodech a tedy o majetkoprávních ustanoveních, ale také o svěřením dítěte do péče,... Pro určení správného překladu navrhujeme stejný překlad jako v případě „droit de garde,“ tedy „právo dozoru nad nezletilými.“

- **droit personnel des conjoints**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
droit personnel des conjoints	s.m.	1	použití práva podle národnosti manželského páru

« En ce qui concerne le droit applicable par la juridiction nationale, celle-ci applique selon le cas son droit commun interne ou des règles nationales de droit international privé. La question (non abordée par le Livre vert) de l'application de règles d'un pays tiers (**droit personnel des conjoints**, par exemple) est cependant importante si l'un des conjoints ou les deux possèdent la nationalité d'un pays tiers, ce qui est assez courant en Europe. »

« Národní soud bude používat buď své vnitrostátní obecné právo či vnitrostátní předpisy mezinárodního práva soukromého. Otázka (nezmíněná v Zelené knize) použitelnosti předpisů z třetích zemí (např. **použití práva podle**

národnosti manželského páru) je však významná, jestliže oba manželé nebo jeden z nich mají státní příslušnost třetí země, což je v Evropě dosti běžné. »

Výše uvedený překlad je dosti nepřesný, překladatel nejen vkládá doplňková slova jako „použití“, „podle“ a „páru“, ale také zmiňuje „národnost“, která ve francouzském originále není uvedena. Ta se vyskytuje na konci úryvku textu 52005AE1064 přeložená do českého jazyka jako „státní příslušnost.“ Jako správný překlad doporučujeme „osobní právo manželů.“

- **droit procédural civil**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
droit procédural civil	s.m.	1	občanské právo

V překladu této kolokace chybí upřesnění, že se jedná o procesní právo. Překlad se nachází v textu 52006AE032(03). Navrhovaný správný překlad zní: „občanské procesní právo.“

- **État membre de la juridiction saisie**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
État membre de la juridiction saisie	s.m.	1	členský stát, ve kterém sídlí soud

« Aux fins du présent règlement, un litige transfrontalier est un litige dans lequel au moins une des parties a son domicile ou sa résidence habituelle dans un État autre que l'État membre de la juridiction saisie. »

« Pro účely tohoto nařízení se přeshraničním případem rozumí případ, kdy má alespoň jedna ze stran sídlo nebo obvykle sídlí v jiném [státě], než je **členský stát, ve kterém sídlí soud.** » (Text : 52006PC0057)

Překlad francouzské kolokace jako „členský stát, ve kterém sídlí soud“ je poměrně dosti nepřesný, protože v každém členském státě EU sídlí nějaký soud. Překlad by měl tedy zohlednit, o jaký soud se jedná, např. „členský stát soudu, který se zabývá řešením sporu.“ Vzhledem k tomu, že žádný nám dostupný slovník/databáze nenabízí přesný překlad pro „jurisdiction saisie“,³² budeme považovat za správné veškeré překlady opisem.

- **frais et droits**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
frais et droits	s.m.	1	poplatky

³² Neumann (1992) uvádí překlad z právní a zároveň ne exekuční oblasti pouze pod heslem „saisir“, a to: „podat, předložit, dát, předat (věc instituci, úřadu, soudu), ... *saisir un tribunal d'une affaire* předat věc soudu: *le tribunal fut saisi de l'affaire* věc přišla n. se dostala před soud.“

« Aux fins du présent règlement, les frais de justice comprennent les **frais et droits** à verser à la juridiction, dont le montant est fixé conformément au droit national. »

« Pro účely tohoto nařízení soudní poplatky zahrnují **poplatky**, které mají být soudu uhrazeny, jejichž výše je stanovena v souladu s vnitrostátními právními předpisy. » (Text : 52006PC0057)

V českém překladu tohoto slovního spojení se objevuje pouze jedna část, a to „droits.“ Lexém „frais“ (česky: náklady, výdaje, výlohy; Neumann (1992: 671)) zde není vyjádřen. Přitom „droits“ jsou dle Petit Robert (1975: 517) „une somme d'argent, redevance qu'une personne, une collectivité est en mesure d'exiger de qqn“³³ a jako synonyma zde uvádí „contribution, imposition, impôt, redevance, taxe.“ Na druhou stranu „frais“ představují dle tohoto slovníku (1975: 743) „dépenses occasionnées par une opération quelconque,“³⁴ v soudnictví je možno je chápat dle stejného zdroje jako „dépense occasionnée par l'accomplissement d'un acte juridique ou d'une formalité prescrite par la loi.“³⁵ Jako správný překlad navrhuje „výdaje a poplatky,“ popř. „náklady a poplatky.“

- **intérêts réclamés sur la créance**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
intérêts réclamés sur la créance	s.m.	1	požadování úroku

V případě překladu této kolokace se nám vytrácí předmět, ze kterého jsou úroky požadovány. Překlad je součástí textu 52005PC0057, ve kterém se stanovují podmínky pro vymáhání pohledávek, nicméně jako správný překlad navrhuje „úroky z pohledávky“ popř. „požadované úroky z pohledávky.“

- **jurisdiction saisie en second lieu**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
jurisdiction saisie en second lieu	s.f.	3	soud, k němuž byla (je) podána žaloba později

Sice jsme v předchozí podkapitole uvedli, že pro překlad francouzského „saisi(e)“ budeme uznávat překlady opisem za správné, v tomto případě tak nemůžeme učinit, protože český ekvivalent francouzského spojení (viz tabulka výše) je dosti nepřesný. Co je to

³³ Peněžní obnos, dávka, kterou osoba, společenství (sdružení) může od někoho vyžadovat.

³⁴ Výdaje všešlé z jakéhokoliv úkonu.

³⁵ Výdaj všešlý z dokončení právního úkonu nebo zákonem předepsané formality.

„soud, k němuž byla žaloba podána později?“ Nejspíše můžeme vyloučit soudy první instance, ovšem z českého překladu není zcela jasné, zda se jedná tedy o soud druhého stupně.

- **obligation de désintéressement**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
obligation de désintéressement	s.f.	1	povinnost uspokojit věřitele

V případě tohoto překladu si překladatel vložil slovo „věřitel,“ aby tak upřesnil, koho má povinný uspokojit. Jako přesný překlad se zde jeví „povinnost uspokojit.“

- **obligations d'entraide mutuelle**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
obligations d'entraide mutuelle	s.f.	1	povinnosti v oblasti vzájemné úřední pomoci

« Seule une action au niveau communautaire est de nature à garantir l'équivalence des règles applicables, ainsi que cela a déjà été le cas antérieurement, par exemple avec le règlement de Bruxelles I. Il en va de même pour les règles de coopération, puisque les autorités centrales désignées doivent toutes être assujetties aux mêmes **obligations d'entraide mutuelle**, au sein de l'Union européenne. »

« Pouze opatření na úrovni Společenství může zajistit ekvivalenci použitelných předpisů, jak již to bylo učiněno v jiných případech, například v případě nařízení Brusel I. Totéž platí pro ustanovení o spolupráci, jelikož určené ústřední orgány musí podléhat v celé Evropské unii týmž **povinnostem v oblasti vzájemné úřední pomoci**. »

V textu 52005PC0649 český překlad je specifičtější než francouzská (i anglická) verze, je v něm slovo „úřední“ navíc. Překlad pro kolokaci v tabulce by měl znít : „povinnosti/závazky v oblasti vzájemné pomoci.“

- **praticiens du droit**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
praticiens du droit	s.m.	3 (2)	příslušníci svobodných právnických povolání

V tomto případě bychom uznali za správný překlad „příslušníky povolání v oblasti práva,“ jelikož ve francouzském originále není specifikováno, zda se jedná o právníká či jinak specifická povolání. Překlad se nachází v textu 52006DC0203.

- **procédure de droit commun**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
procédure de droit commun	s.f.	2	pravidlo

Překlad této kolokace považujeme za neřesný a navrhuje jako správný „proces obecného práva.“

- **procédure de notification**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
procédure de notification	s.f.	1	oznámení

V tomto případě se jedná o vynechání, jako správný ekvivalent navrhuje „oznamovací proces.“ Nepřesnost se nachází v textu 52005PC0650.

- **reconnaissance de dette**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
reconnaissance de dette	s.f.	1	přiznání dluhu

« i) elles ont fait l'objet d'un accord entre les parties ou s'il existe une **reconnaissance de dette**; »

« i) byly předmětem dohody mezi stranami nebo **přiznání dluhu**; nebo »

Jak je patrné z tabulky, kolokace se ve zkoumaných textech objevuje pouze jednou a to opět v textu 52006PC0057. Za nepřesnou je označena především proto, že se v právní praxi v souvislosti s dluhy běžně používá spojení „uznání dluhu“ (viz Právníkový slovník).³⁶ Slovník synonym sice uvádí, že „uznání“ a „přiznání“ jsou synonyma, ovšem při překladu právních textů by bylo vhodnější respektovat právní terminologii.

V rámci všech kolokací klíčového slova „reconnaissance“ přeložených pouze jednou variantou byl nalezen pouze tento nepřesný překlad a žádný chybný, ostatní jsou považovány za správné.

³⁶ zajišťovací právní prostředek v podobě jednostranného písemného prohlášení dlužníka, kterým uznává svůj dluh vůči věřiteli co do důvodu i výše. Jde o jednostranný obligatorně písemný a kauzální úkon, adresovaný věřiteli. Z toho rovněž plyne, že jeho právní následky nastávají doručením listiny s U. věřiteli. U. má dva účinky: a) Uznáním nastupuje vyvratitelná právní domněnka, že dluh v době uznání trval. b) U. přerušuje běh dosavadní promlčecí doby a počíná běh promlčecí doby nové, která je desetiletá. V případě, byla-li v U. uvedena lhůta k plnění, počíná běžet nová promlčecí doba od uplynutí této lhůty (§ 558 a § 110 odst. 1ObčZ).

- **recouvrement de créances pécuniaires liquides**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
recouvrement de créances pécuniaires liquides	s.m.	1	inkasování peněžních nároků v určité částce

Finanční slovník (Pohorská, 2002) uvádí pod heslem „créance“ také spojení „recouvrement des créances“ přeložené „vymáhání pohledávek / dluhů.“ Vzhledem k tomu, že proces vymáhání pohledávek předchází jejich inkasování, považujeme tento překlad za nepřesný. Pohorská (2002) dále uvádí „créance liquide“ jako „likvidní pohledávku,“ přívlastek „pécuniaire“ zde chápe jako „peněžní, peněžitý nebo finanční.“ Jako správný překlad bychom tedy navrhovali „vymáhání likvidních peněžitých pohledávek.“ Přívlastek „peněžitý“ byl vybrán na základě konzultace Hendrycha (1996, pod heslem *pohledávka*). Překlad se nachází v textu 52006PC0057.

- **régimes du droit de procédure civile**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
régimes du droit de procédure civile	s.m.	2	systémy občanského procesního práva

Lexém „régimes“ je v tomto případě překládán českým výrazem „systémy,“ přičemž by bylo vhodnější jej nahradit následovně: „řády občanského procesního práva.“

- **règles matérielles de droit interne**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
règles matérielles de droit interne	s.f.	2	hmotné vnitrostátní právo

U tohoto překladu bychom navrhovali za přesnější ekvivalent „předpisy hmotného vnitrostátního práva.“ (Text: 52006PC0083)

- **Réseau européen de formation judiciaire**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
Réseau européen de formation judiciaire	s.m.	7	Evropská síť pro vzdělávání právníků

Výše uvedená kolokace je považována za nesprávnou, protože databáze IATE pro ni nabízí překlad „Evropská síť pro justiční vzdělávání.“ Lexikální jednotku „justiční“ zde chápeme jako týkající se především soudců, justičních čekatelů, vyšších soudních úředníků a dalších osob.³⁷ Překlad „judiciaire“ do češtiny jako určený pro „právníky“ je nepřesný, protože francouzská verze se netýká pouze právníků. Překlady jsou uvedeny v textech: 52006DC0356 – 6krát a 52006DC0203 (1x).

- **réseaux européens d'organisations judiciaires**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
réseaux européens d'organisations judiciaires	s.m.	1	evropské sítě organizací právníků

Pro tuto kolokaci platí stejné pravidlo jako pro předchozí, jako správný překlad navrhuje „evropské sítě soudních organizací“ (Neumann, 1992: judiciaire = soudní). Překlad se vyskytuje také v textu 52006DC0203.

- **réseau européen efficace de formation dans les matières tant pénales que civiles**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
réseau européen efficace de formation dans les matières tant pénales que civiles	s.m.	1	evropská síť na podporu vzdělávání soudců

Název evropské sítě, přeložený tímto způsobem (viz překlad *česky-1* ve výše uvedené tabulce) v textu 52006DC0356, se nám jeví jako nepřesný, jelikož nespecifikuje, jakých oblastí se týká, tedy že je zaměřen jak na věci trestní, tak na civilní. Ve francouzském originále navíc není uřesněno, zda se jedná o síť určenou pro soudce, či pro další právní odborníky, aj. Jako správný překlad navrhuje „evropská síť na podporu vzdělávání ve věcech trestních i občanských.“

- **réseau judiciaire européen opérationnel**

Kolokace	Výskytů	česky-1
réseau judiciaire européen opérationnel	1	funkční evropský soudní systém

³⁷ Hendrych (2003) „Justiční akademie je organizační složkou státu, která organizuje a provádí odborné vzdělávání soudců, odborné vzdělávání a výchovu justičních čekatelů a, stanoví-li to zvláštní právní předpisy nebo ministerstvo, odborné vzdělávání dalších osob a Obsahovou náplň vzdělávací činnosti, zařazení soudců, justičních čekatelů, vyšších soudních úředníků a dalších osob do vzdělávání a studijní programy stanoví Rada Justiční akademie.“

V případě překladu této kolokace byl nepřesně přeložen přívlastek „opérationnel“ jako „funkční.“ Vzhledem k překladům uvedeným v lexikografických zdrojích doporučujeme překlad celé kolokace: „evropský soudní operační systém.“ Překlad je součástí textu 52005PC0649.

- **signification ou notification à personne**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
signification ou notification à personne	s.f.	7	osobní doručení

1., 2. « a) **signification ou notification à personne**, le destinataire ayant signé un accusé de réception portant la date de réception ;
 b) **signification ou notification à personne** au moyen d'un document signé par la personne compétente qui a procédé à la signification ou à la notification, spécifiant que le destinataire a reçu l'acte ou qu'il a refusé de le recevoir sans aucun motif légitime, ainsi que la date à laquelle l'acte a été signifié ou notifié ; »

« a) **osobním doručením**, při němž příjemce podepíše potvrzenku o doručení s uvedením data doručení,
 b) **osobním doručením**, při němž příslušná osoba, která doručení provedla, podepíše doklad, v němž se udává, že příjemce písemnost obdržel, anebo její přijetí bezdůvodně odmítl, a v němž je uvedeno datum doručení, »
 (Text **52005PC0649**)

3. « La **signification ou notification à personne** à des personnes autres que le défendeur, conformément à l'article 14, paragraphe 1, points a) et b), ne devrait être réputée conforme aux exigences de ces dispositions que si lesdites personnes ont effectivement accepté/reçu l'injonction de payer européenne. »

« **Osobní doručení** některým jiným osobám než je samotná žalovaná strana podle čl. 14 odst. 1 písm. a) a b)³⁸ by mělo být chápáno jako splnění požadavků těchto ustanovení pouze tehdy, pokud tyto osoby evropský platební rozkaz skutečně přijaly/obdržely. »

4., 5. « a) **signification ou notification à personne**, le défendeur ayant ...;
 b) **signification ou notification à personne** au moyen ..., spécifiant que le défendeur a reçu l'acte ou ...;³⁹ »

« a) **osobním doručením** s potvrzením o převzetí podepsaným žalovanou stranou, včetně uvedení data převzetí;
 b) **osobním doručením** stvrzeným dokumentem podepsaným oprávněnou osobou, která doručení provedla, ve kterém je uvedeno, že žalovaná strana dokument převzala nebo odmítla převzít bez jakéhokoliv právního odůvodnění, a kde je rovněž uvedeno datum; »

6., 7. « a) **signification ou notification à personne**, à l'adresse personnelle du défendeur, à des personnes vivant à la même adresse que celui-ci ou employées à cette adresse;

³⁸ „Článek 14 Doručení bez potvrzení žalované strany o převzetí: 1. Evropský platební rozkaz může být žalované straně doručen v souladu s vnitrostátními právními předpisy státu adresáta, a to jedním z těchto způsobů: a) osobním doručením na soukromou adresu žalující strany osobám, které žijí s žalovanou stranou ve stejné domácnosti nebo jsou tam zaměstnány; b) v případě, kdy je žalovaná strana osoba samostatně výdělečně činná nebo právnická osoba, osobním doručením v provozovnách žalované strany osobám, které žalovaná strana zaměstnává;“ (Text 52006PC0057)

³⁹ “...” je použito v místech, kde je text naprosto identický jako v části textu 1. a)

b) si le défendeur est un travailleur indépendant ou une personne morale, **signification ou notification à personne**, dans les locaux commerciaux du défendeur, à des personnes employées par celui-ci; »

« a) **osobním doručení** na soukromou adresu žalující strany osobám, které žijí s žalovanou stranou ve stejné domácnosti nebo jsou tam zaměstnány;
b) v případě, kdy je žalovaná strana osoba samostatně výdělečně činná nebo právnická osoba, **osobním doručení** v provozovnách žalované strany osobám, které žalovaná strana zaměstnává; »

Kolokace *signification ou notification à personne* se v rámci zkoumaných legislativních textů vyskytuje 7krát, a to ve 2 návrzích nařízení (52005PC0649 (2x) a 52006PC0057 (5x: překlady 3.-6.,7.)). Neumann spojení *signification à personne* překládá jako *(soudní) doručení do vlastních rukou*, počítačový slovník PCD⁴⁰ toto překládá jako *soudní doručení do vlastních rukou*. Česká pošta s.p. ve svých Poštovních podmínkách (Základní poštovní služby, platné k 1.4.2009)⁴¹ například rozlišuje mezi 2 typy doručení do vlastních rukou. Prvním typem je *Dodání do vlastních rukou*, kdy pošta „dodá poštovní zásilku,

a) je-li adresátem fyzická osoba, jen adresátovi, zmocněnci adresáta (čl. 23 odst. 4)⁴², zákonnému zástupci adresáta (čl. 23 odst. 5)⁴³ nebo zmocněnci zákonného zástupce adresáta (čl. 23 odst. 6)⁴⁴,

⁴⁰ PC Translator, verze 2004

⁴¹ www.cpost.cz

⁴² „Za zmocněnce adresáta, který je fyzickou osobou (dále jen „zmocněnec adresáta“), se pro účely tohoto dílu považuje fyzická osoba, která způsobem podle odstavce 1 prokáže, že je osobou, kterou adresát v hodnověrném písemném prohlášení k převzetí poštovní zásilky zmocnil.“

⁴³ „Za zákonného zástupce adresáta, který je fyzickou osobou (dále jen „zákonný zástupce adresáta“), se pro účely tohoto dílu považuje

a) fyzická osoba, která způsobem podle odstavce 1 prokáže, že je osobou, která byla za zákonného zástupce adresáta označena v hodnověrném písemném prohlášení; v prohlášení musí být dále uvedeno, že adresát je mladší než 15 let a že mu nebyl dosud vydán občanský průkaz,

b) fyzická osoba, která způsobem podle odstavce 1 prokáže, že je osobou, která byla za zákonného zástupce adresáta označena v hodnověrném písemném prohlášení; v prohlášení musí být dále uvedeno, že adresát byl zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo že jeho způsobilost k právním úkonům byla omezena tak, že není způsobilý k právním úkonům souvisejícím s dodáním,

c) fyzická osoba, která způsobem podle odstavce 1 prokáže, že je oprávněnou osobou ve vztahu k právnické osobě, která byla za zákonného zástupce adresáta označena v prohlášení splňujícím podmínky podle písmene b).“

⁴⁴ „Za zmocněnce zákonného zástupce adresáta, který je fyzickou osobou (dále jen „zmocněnec zákonného zástupce adresáta“), se pro účely tohoto dílu považuje fyzická osoba, která způsobem podle odstavce 1 prokáže, že je osobou, kterou zákoný zástupce adresáta podle odst. 5 písm. a) v hodnověrném písemném prohlášení k převzetí poštovní zásilky zmocnil.“

b) je-li adresátem právnická osoba, jen oprávněné osobě (čl. 23 odst. 3)⁴⁵.“ Druhým typem je *Dodání do vlastních rukou výhradně jen adresáta*, kdy pošta „dodá poštovní zásilku výhradně jen adresátovi“ a to „jen tehdy, je-li adresátem fyzická osoba.“ Poštovní formulář České pošty s.p. *Výzva k vyzvednutí zásilky určené do vlastních rukou výhradně jen adresáta* ovšem na zadní straně uvádí také případ, kdy je adresátem právnická osoba.⁴⁶ Při převzetí této zásilky je příjemce povinen prokázat se platným občanským průkazem, převzetí stvrdit podpisem (dokladu o převzetí popř. dodejky) a uvést datum, což by odpovídalo **prvnímu** a **čtvrtému** překladu (1., 2. a 4., 5. uvedenému pod písmenem a)). Česká pošta navíc dle pracovníků infolinky České pošty vůbec nepoužívá termín „osobní doručení,“ který je uveden ve všech sedmi případech.

Co se týče 2. a 5. překladu, pracovníci infolinky tvrdí, že taková služba, aby oznámení o doručení potvrdil pouze doručovatel (bez nutnosti podpisu příjemce) v rámci služeb České pošty neexistuje. Pokud nicméně příjemce odmítne přijetí zásilky, měl by svým podpisem odmítnutí stvrdit, pokud odmítne i toto, tehdy stvrdí odmítnutí svým podpisem sám doručovatel.

Poslední dva překlady, tedy 6., 7., a překlad č. 3 dle informací obdržných od pracovníků infolinky odpovídají v našich poměrech doporučenému doručení, kdy zásilka může být doručena osobám, které sdílí stejnou adresu s příjemcem.

- **signification ou la notification de l'injonction de payer**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
signification ou la notification de l'injonction de payer	s.f.	1	doručení rozkazu

« Le défendeur peut former opposition contre l'injonction de payer européenne auprès de la juridiction d'origine au moyen du formulaire type

⁴⁵ Za osobu, která je oprávněna za adresáta, který je právnickou osobou, poštovní zásilku převzít (dále jen „oprávněná osoba“), se pro účely tohoto dílu považuje
a) fyzická osoba, která vykonává činnost v prostorách označených názvem adresáta na pracovišti označeném za podatelnu a která má k dispozici razítko adresáta,
b) fyzická osoba, která způsobem podle odstavce 1 prokáže, že je osobou, která byla za oprávněnou osobu označena v hodnověrném písemném prohlášení učiněném právnickou osobou nebo učiněném jejím jménem; prohlášení musí být opatřeno razítkem adresáta nebo doplněno poznámkou, že adresát razítko nepoužívá.

⁴⁶ „Zásilku vydá pošta fyzické osobě, která se prokáže osobním dokladem a průkazem příjemce nebo prohlášením, že je oprávněna zásilky adresované právnické osobě přijímat (...) a převzetí zásilky stvrdí otiskem razítka; otisk razítka se nepožaduje, pokud je v průkazu příjemce nebo v prohlášení uvedeno, že adresát razítko nepoužívá.“

figurant en annexe, qui lui est transmis en même temps que l'injonction de payer européenne.

2. La déclaration d'opposition est envoyée dans un délai de trente jours à compter de la signification ou de la notification de l'injonction de payer au défendeur.»

« Žalovaná strana může podat odpor proti evropskému platebnímu rozkazu adresovaný soudu původu prostřednictvím standardního formuláře v příloze, který obdrží spolu s evropským platebním rozkazem.

2. Odpor se podává ve lhůtě 30 dní od doručení rozkazu žalované straně. »

Tento překlad se opět vyskytuje v textu 52006PC0057, ovšem v předchozím souvěti se 2x opakuje v úplném znění, tudíž toto nepovažujeme za závažnou chybu (je evidentní, kterého rozkazu se text týká). Pro účely vytvoření slovníčku však jako správné řešení navrhuje „doručení platebního rozkazu.“

- **sous réseaux nationaux**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
sous réseaux nationaux	s.m.	1	vnitrostátní síť

V tomto případě považujeme překlad za nepřesný, protože překladatel nerespektoval strukturu sítí a jako adekvátní navrhuje následující překlad „vnitrostátní podsítě.“ Překlad se nachází v textu 52006DC0203.

- **tous les États membres de l'UE**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
tous les États membres de l'UE	s.m.	1	celá EU

« La Commission souhaiterait savoir si la présomption d'innocence est comprise de la même manière dans tous les États membres de l'UE. »

« Komise chce zjistit, zda je presumpce nevinny chápána shodně v celé EU. »

Výraz „celá EU“ je poměrně nepřesný, protože může být také chápán jako *totum pro parte*, nespecifikuje, že se opravdu jedná o každý členský stát, což by bylo jistě nežádoucí. Abychom zamezili jakémukoliv špatnému pochopení, navrhuje přeložit tuto kombinaci slov jako „všechny členské státy EU.“ Nepřesný překlad pochází z textu 52006DC0174.

- **traduction de la notification**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
traduction de la notification	s.f.	1	překlad

V případě tohoto překladu došlo k vynechání substantiva, přestože se toto substantivum „oznámení“ nevyskytuje v české verzi textu příliš často. Jako správný překlad navrhuje „překlad oznámení.“

6.2.2.3 Chybné překlady

- **autorité parentale**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
autorité parentale	s.f.	1	rodičovská zodpovědnost

« Le Comité considère que les conséquences effectives du divorce, en matière de droits parentaux et de garde des enfants mineurs et en matière patrimoniale devraient faire l'objet d'une étude comparative par pays; ces éléments ne sont pas à négliger lorsqu'on évoque une éventuelle "ruée vers un tribunal". En tout état de cause, il paraît difficile de traiter la question du divorce en faisant totalement abstraction de ses conséquences familiales et patrimoniales, parfois différentes d'un pays à l'autre selon le droit applicable ou la jurisprudence courante des juridictions nationales (par exemple en matière de garde et d'**autorité parentale**), comme le fait le livre vert. »

« Výbor se domnívá, že konkrétní důsledky rozvodu v oblasti rodičovského práva, poručnictví a majetku by měly být předmětem srovnávací studie jednotlivých zemí. Tyto faktory by neměly být zanedbány, jestliže existuje možnost "nepřiměřeného spěchu". V každém případě se zdá obtížné řešit otázku rozvodu bez ohledu na rodinné a majetkoprávní důsledky, jež se někdy liší podle státu na základě platného práva nebo judikatury vnitrostátních soudů (např. ve věci svěření dětí do péče a **rodičovské zodpovědnosti**), jako je tomu v případě zelené knihy. »

Kolokace „autorité parentale“ se v souboru textů nachází pouze jednou a to v textu 52005AE1064, přeložená jako „rodičovská zodpovědnost“. Přitom lexikální jednotka „autorité“ se podle Neumanna překládá následujícími výrazy : „vážnost, autorita, váha“, tento slovník dále uvádí spojení: „autorité du père sur ses enfants“ přeložené jako „pravomoc otce nad dětmi.“

- **indexation de l'obligation alimentaire**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
indexation de l'obligation alimentaire	s.f.	1	valorizace úhrad výživného

Nejprve si u tohoto překladu povšimneme překladu termínu „indexation“ neboli „vyjádření indexem, stanovení“ (Neumann, 1992) výrazem „valorizace“, což dle Krause (2007) představuje „zhodnocování, zvyšování hodnoty nebo ceny.“ „Indexace“ v sobě ale zahrnuje také „zavedení automatického vztahu mezi cenovou hladinou a množstvím

peněž.“ Není zde tedy zmíněno žádné zvýšení hodnoty, zhodnocení (valorizace). Takto chybně přeložený se termín „indexation“ nachází v korpusu celkem 5x, všechny překlady ale pochází ze stejného textu 52005PC0649. Jako správný překlad navrhuje „indexace vyživovací povinnosti.“

- **recevoir la signification ou la notification**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
recevoir la signification ou la notification	v.	1	doručit rozkaz

« un accusé de réception émanant de la personne qui **a reçu la signification ou la notification**, pour l'application du paragraphe 1, points a) et b). »

« potvrzením o převzetí osobou, která rozkaz doručila, pro účely odst. 1 písm. a) a b). » (52006PC0057)

Tento překlad považujeme za chybný, protože spojení „recevoir la signification ou la notification“ chápeme po konzultaci Neumanna (1992)⁴⁷ jako „dostat o čem oznámení,“ tudíž naprostý opak zkoumaného překladu. V textu by tedy mělo být uvedeno: „osobou, která oznámení obdržela“ namísto osoby, „která rozkaz doručila.“ Překladatel zde tedy zaměnil doručovatele a adresáta.

- **réseaux académiques**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1
réseaux académiques	s.m.	1	vzdělávací síť

« Le renforcement de la composante européenne des formations nationales doit permettre de mieux diffuser la connaissance sur les mécanismes de l'Union. En parallèle doit aussi se développer un niveau plus intégré de formation, conçu et mise en œuvre au niveau européen. Le Réseau judiciaire civil, Eurojust et le Réseau judiciaire pénal, et, si elle le souhaite, la Cour de justice devraient être associés à la conception de formations de ce type, en relation avec le REFJ, des institutions telles que l'ERA ou l'IEAP et des **réseaux académiques**. »

« Posílení evropského prvku u vzdělávání na vnitrostátní úrovni musí umožnit snadnější šíření poznatků o mechanismech Unie. Současně s tím je potřeba rozvíjet integrovanější úroveň vzdělávání vytvořeného a uplatňovaného na evropské úrovni. Soudní síť pro věci občanské, Eurojust, soudní síť pro věci trestní a v případě zájmu i Soudní dvůr by se měly zapojit do přípravy vzdělávání tohoto typu ve spolupráci s ESVP, institucemi jako jsou ERA anebo IEAP a **vzdělávacími sítěmi**. » (Text :52006DC0356)

Kolokace „réseaux académiques“ nebyla nalezena v žádném z konzultovaných zdrojů. Z tohoto důvodu bylo nezbytné ji analyzovat po částech a zde se dostáváme k problému. Přívlastek „académique“ bývá překládán pouze jako „akademický“ (ve vztahu

⁴⁷ Pod heslem notification: „recevoir notification dostat o čem oznámení n. uvědomění, být o čem uvědomen n. vyrozuměn“

s Akademií, popř. univerzitou). Zkoumanou kolokací jsou obvykle označovány jednotlivé sítě nejrůznějších akademií a univerzit. Nejedná se zde o žádné „vzdělávací sítě“, tedy sítě, které by měly za cíl vzdělávat své uživatele. Jedná se např. o sítě, na kterých studenti či vyučující popř. odborníci zveřejňují nejen učební a odborné texty. Překlad této kolokace je tedy považován za chybný a jako správný navrhuje „akademické sítě.“

6.2.1.4 Nezařaditelné překlady

Do této kategorie bohužel musíme zařadit překlad spojení „**droit non étatique**“ překládaný zde jako „statutární předpisy.“ Vzhledem k problému, že výraz „non étatique“ nebyl nalezen v žádném z konzultovaných zdrojů, byl nalezen pouze výraz „étatique“ (Neumann, 1992) přeložený jako „státní“, a kolokace „nestátní právo“ nevypadá jako právní termín, rozhodli jsme se tento překlad nehodnotit. Toto slovní spojení tedy nebude uvedeno ve slovníčku na konci práce.

Dalším slovním spojením je předložková vazba „**dans le droit fil de qc**“, které nebylo nalezeno v žádném konzultovaném zdroji. Podařilo se nám nalézt pouze „droit fil“ přeložené jako „po niti“ (Neumann, 1992, nalezeno pod heslem „fil“). V textech se ale spojení vyskytuje přeložené jako „v souladu s čím.“

6.2.2 Překlady s více českými ekvivalenty

V rámci korpusu bylo nalezeno poměrně velké množství českých ekvivalentů k některým kolokacím / termínům (viz např. 9 variant pro termín „droit“ či 11 různých překladů pro „obligation.“ To jsou ovšem výjimky s největšími počty překladů. 40 kolokací/termínů má 2 překlady, 14 kolokací má k sobě 3 české ekvivalenty a např. 13 kolokací 4 české ekvivalenty.

V následujících tabulkách bude nepřesně přeložený výraz označen žlutou barvou, chybný překlad oranžovou.

6.2.2.1 Správné překlady

Podkapitola 6.2.2.1 zahrnuje všechny kolokace jejichž oba/všechny překlady byly přeloženy konformně dle databází ISAP nebo IATE, popř. podle konzultovaných slovníků uvedených na konci práce. Stejně jako v případě kolokací s jedním českým překladem jsou

do této kapitoly začleněny i kolokace, které byly ve zdrojích nalezeny po částech, tedy po jednotlivých lexémech popř. jejichž lexikální jednotky jsou synonymem k výrazu uvedenému ve slovníku či databázi. Vzhledem k tomu, že jednotlivé překlady ke stejné kolokaci se nacházely i u více zdrojů, jsme se rozhodli ponechat všechny kolokace pouze v jedné tabulce bez rozlišení, v jakém zdroji byly překlady nalezeny.

Tabulka 6.2.2.1-1 Správné překlady se dvěma českými ekvivalenty

Termín	Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
autorité	autorité nationale	s.f.	3	národní úřad	vnitrostátní orgán
créance	contester la créance	v.	6 (2)	vznést námitku proti nároku	napadnout nárok
créance	contester la créance alimentaire	s.f.	2	napadnout uplatnění nároku na výživné	popřít poledávku výživného
créance	créance	s.f.	102	nárok	pohledávka
créance	créances pécuniaires incontestées	s.f.	4	nesporné peněžní nároky	nesporná finanční pohledávka
créance	recouvrement d'une/des créance(s) alimentaire(s)	s.m.	4	vymáhání výživného	vynucení pohledávky výživného
créance	recouvrement de(s) créances incontestées	s.m.	4	vymáhání nesporných nároků	vymáhání nesporných dluhů
droit	avoir le droit	v.	5	moci	mít právo
droit	droit civil	s.m.	6	občanské právo	občanskoprávní (du)
droit	droit d'accès	s.m.	2	právo na přístup	právo přístupu
droit	droit de l'Union	s.m.	5	právo Unie	právo Evropské unie
droit	droit de ne pas contribuer à sa propre incrimination	s.m.	5	právo ne být donucován k sebeobvinění	zákaz donucování k sebeobvinění
droit	droit dérivé	s.m.	3	sekundární právo	odvozené právo
droit	Charte des droits fondamentaux de l'UE	s.f.	7	Charta základních práv EU	Listina základních práv EU
droit	règles de/du droit	s.f.	18	právní normy	právní předpisy

juridiction	conflit de juridictions	s.m.	5	kompetenční spory	spory o příslušnost
juridiction	juridiction d'origine	s.f.	23	původní soud	soud původu
juridiction	Saisine d'une juridiction	s.f.	2	podání žaloby k soudu	podání žaloby
membre	pays membres	s.m.	43	členské státy	členské země
notification	signification ou la notification d'une injonction de payer européenne	s.f.	2	doručení evropského platebního rozkazu	doručování evropského platebního rozkazu
notification	signification ou notification d'(es) actes	s.f.	2	doručování dokumentů	doručování písemností
notification	signification ou notification par des moyens électroniques	s.f.	2	doručení elektronickými prostředky	elektronické doručení
notification	signification ou notification par voie postale	s.f.	2	doručení prostřednictvím provozovatele poštovních služeb	poštovní doručení
obligation	obligation d'information	s.f.	1	informační povinnost	poučovací povinnost

U 24 kolokací se dvěma českými překlady ze 40-ti byly oba překlady do českého jazyka uznány za správné. Dokonavost či nedokonavost sloves je uznána za správnou a uvedena do tabulek jako dva různé překlady (např. „doručení/doručování“).

Co se týče spojení „recouvrement des créances incontestées,“ uznali jsme za správný také překlad „vymáhání nesporných nároků“ i když Pohorská (2002) jako správný překlad uvádí „vymáhání nesporných pohledávek/dluhů.“ Překlad „créance“ jakožto „nárok“ bude objasněn dále.

Tabulka 6.2.2.1-2 Správné překlady se třemi českými ekvivalenty

Kolokace	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3
autorité judiciaire	15	soudní orgány	soud	právní instituce
dispositions du droit	8	právní předpisy práva	ustanovení práva	ustanovení právních předpisů
droit interne	10	vnitrostátní právní předpisy	vnitrostátní právo	národní legislativa
juridiction nationale	8	národní soud	vnitrostátní soud	vnitrostátní justiční orgán

notification	139 (49)	doručení	doručování	oznámení
reconnaissance	144 (96)	uznávání	uznání	bude uznán
Réseau judiciaire européen en matière civile et commerciale	11	Evropská soudní síť pro občanské a obchodní věci	...pro věci občanské a obchodní	...pro občanské a obchodní záležitosti

„Dispositions du droit“ chápeme po konzultaci Neumanna jako „ustanovení práva.“ S ohledem na synonymitu lexému „ustanovení,“ „práva“ a „právních předpisů“ (Slovník českých synonym a antonym, Lingea: 2007) však uznáváme za správné všechny tři překlady.

Překlad „reconnaissance“ jako „bude uznán“ sice není typický, ale odpovídá struktuře inkriminované věty a je tedy uznán za adekvátní.

Tabulka 6.2.2.1-3 Správné překlady se čtyřmi českými ekvivalenty

Kolokace	Výskytů	česky-1	česky-2
droit de demander le réexamen	8	právo na přezkum rozhodnutí	právo požádat o přezkum rozhodnutí
jurisdiction	221 (161)	soud	příslušný soud
jurisdiction saisie	13 (6)	soud, soud, ke kterému se podává..	soud, kde/u něhož bylo zahájeno řízení

Kolokace	česky-3	česky-4
droit de demander le réexamen	právo na přezkum	(moci) podat návrh na přezkoumání rozhodnutí
jurisdiction	soudní orgán	justiční orgán, soud nebo tribunál
jurisdiction saisie	soud, který obdrží	soud projednávající

Tabulka 6.2.2.1-4 Správné překlady s více českými ekvivalenty

Kolokace	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3
droit applicable	32	právní příslušnost	rozhodné právo	použitelné právo

česky-4	česky-5	česky-6	česky-7	česky-8
právo použitelné	použitelný právní řád	použitelnost práva	právo vztahující se	použitelné právní předpisy

6.2.2.3 Nepřesné překlady

V této sekci jsou uvedeny všechny kolokace přeložené do českého jazyka více způsoby, z nichž alespoň jeden překlad byl shledán nepřesným, přičemž pro určení nepřesnosti překladu se zde používá stejné hledisko jako u kolokací přeložených pouze jedním způsobem. Pokud je kolokace přeložena nepřesným ale i správným překladem, bude tento stručně okomentován také v této podkapitole. Pro přehlednost budou nepřesné překlady označeny světle žlutou barvou, správným bude ponechána šedá barva jako ve všech předchozích případech.

- **autorité**

Kolokace	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3	česky-4	česky-5
autorité	141 (19)	orgán	příslušný orgán	vyšetřující orgán	státní orgán	úřad

Správné překlady uvedené Neumannem (1992) jsou „orgán“ a „úřad,“ ostatní překlady nejsou homogenní, překladatel je upravil pro lepší pochopení textu.

- **autorité centrale requérante**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3	česky-4
autorité centrale requérante	s.f.	8	dožadující ústřední orgán	orgán, který si informace vyžáda(l)	dožadující orgán	ústřední orgán, který je oprávněn získávat informace

Jediným naprosto správným a kompletním překladem této kolokace je překlad *česky-1*. Překlad *česky-2* je pouze opis (ne přesný termín), ale stejně jako překladu *česky-3* mu chybí vyjádření slova „centrale“ (ústřední). Tento výraz je již vyjádřen ve 4. překladu, který je také vyjádřen opisem (viz níže úryvek textu), tudíž je také tento překlad považován za správný.

« Un créancier peut saisir **l'autorité centrale requérante** de l'État membre dans lequel il réside habituellement par l'intermédiaire de la juridiction du lieu de sa résidence habituelle, laquelle transmet sa demande si elle estime qu'elle est conforme aux conditions prévues au présent chapitre. »

« Oprávněný (příjemce výživného) se může obrátit na **ústřední orgán** členského státu, v němž má obvyklé bydliště, a **který je oprávněn získávat informace**, prostřednictvím soudu v místě svého obvyklého bydliště; tento soud jeho žádost postoupí, má-li za to, že žádost splňuje předpoklady tohoto nařízení. »
(Text 52005PC0649)

- **autorité centrale requise**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
autorité centrale requise	s.f.	6	dožádaný ústřední orgán	dožádaný orgán

česky-3	česky-4
ústřední orgán, od nějž byla informace vyžádána	ústřední orgán, u nějž byla vyžádána pomoc

Pro hodnocení této kolokace platí stejná kritéria jako u předchozí kolokace (autorité centrale requérante). Jediný naprosto správný překlad je *česky-1*, vzhledem ke kontextu za správný může být považován i *česky-2* a *česky-4-5*. Nicméně do slovníčku bude uveden pouze překlad *česky-1*, protože se jako jediný plně shoduje s konzultovanými zdroji. Nepřesný překlad se nachází v textu 52005PC0649 (1x).

- **autorités chargées de l'exécution**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
autorités chargées de l'exécution	s.f.	2	donucovací orgány	příslušný orgán pro vymáhání

Výše uvedená francouzská kolokace je do češtiny přeložena dvěma způsoby, z nichž jsme ale ani jeden neuznali za naprosto správný. Jako adekvátní navrhuje např. „orgán odpovědný za výkon (rozhodnutí).“

- **autorité compétente**

Kolokace	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3	česky-4	česky-5
autorité compétente	21	příslušný orgán	úřad právně příslušný	úřad	pravomocný úřad	soud

Databáze ISAP pro tuto kolokaci nabízí pouze překlad „příslušný orgán.“ Jako správný uznáme i překlad *česky-2* i překlad *česky-4* (po konzultace Hendrycha (2003)) a ostatní překlady jsou považovány za nepřesné. U překladů *česky-4* a *česky-6* je vynechán přívlástek „příslušný.“

- **autorité d'exécution**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
autorité d'exécution	s.f.	3	vykonávající orgán	orgán vykonávající rozhodnutí

Tento překlad (*česky-2*) je překladatelem upřesněn o „rozhodnutí,“ které se v originálu nenachází.

- **autorité publique**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3
autorité publique	s.f.	4	veřejný orgán	státní úřad	orgán

V případě překladů kolokace „autorité publique“ nebyl ani v jednom případě použit překlad doporučený databází ISAP, a to „orgán veřejné moci.“ Všechny jiné výrazy bychom tedy měli správně považovat za nesprávné, ovšem překlad jejich samostatných lexikálních jednotek souhlasí s překladem ve slovnících (např. Neumann, 1992). Jediným nepřesným překladem je případ vynechání u ekvivalentu ve sloupci *česky-3*.

- **créance incontestée**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
créance incontestée	s.f.	24 (5)	nesporný nárok	pohledávka

« Étant donné la nature non judiciaire de la procédure d'injonction de paiement de **créances incontestées**, il est suggéré de fixer un taux initial, d'un montant réduit, indépendamment des sommes réclamées. »

« Vzhledem k tomu, že postup platebního rozkazu je postupem mimosoudním, se navrhuje, aby byl stanoven jednotný počáteční malý poplatek, nezávislý na výši **pohledávky**. »
(Text : 52005AE0133)

Databáze závazných překladů ISAP uvádí k francouzské kolokaci „créance incontestée“ překlad uvedený jako *česky-1*, tedy „nesporný nárok. V textu 52005AE0133 jsme nicméně objevili překlad „pohledávka,“ který je poněkud nepřesný. V textu se výraz vztahoval k platebnímu rozkazu, kde je úplně vynechán a objevuje se až na konci věty.

- **créances**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3	česky-4
créances	s.f.	51 (5)	nesplacené dluhy	břemena	nároky	pohledávky

Třetí a čtvrtý překlad je možné považovat za adekvátní (viz kolokace s hlavou „créance“ uvedené v kapitole kolokací s jedním českým překladem). „Nesplacené dluhy“ v tomto případě také musíme uznat za správné vzhledem ke kontextu kolokace:

« Le **recouvrement** rapide et efficace des **créances** qui ne font l'objet d'aucune contestation juridique revêt une importance primordiale pour les opérateurs économiques de l'Union européenne, »

« Rychlé a účinné vymáhání nesplacených dluhů, u kterých neexistuje žádný právní spor, má obrovskou důležitost pro hospodářské subjekty v Evropské unii, »

„Recouvrement des créances“ Pohorská (2002, pod heslem créance) překládá jako „vymáhání pohledávek / dluhů.“ V textu 52006PC0057 je tedy kolokace přeložena správně, pouze překladatel mohl vynechat adjektivum „nesplacené,“ které je zbytečné, protože dluh by stejně splněním (jednou z variant plnění je i splacení) zanikl⁴⁸ (Hendrych: 2003). Výraz „nesplacené dluhy“ jako překlad termínu „créances“ nebude uveden ve slovníčku, protože např. Petit Robert (1975) uvádí „dette“ jako antonymum ke slovu „créance.“

Vezme-li v úvahu, že „créances“ (tedy česky „pohledávky“⁴⁹ (Neumann, 1992)) jsou v tomto dokumentu překládány jako „ břemena,“ tudíž omezení „vlastníka věci ve prospěch jiné osoby tak, že je povinen něco konat, něco trpět nebo se něčeho zdržet“ (Hendrych, 2003).

« L'option d'une acceptation de la succession par les héritiers dans la limite des **créances** grevant le patrimoine devrait être envisagée, ainsi que celle d'un pacte d'héritiers ou d'un contrat d'héritage prévoyant un partage inégal à des fins légitimes (continuation d'exploitation ou d'entreprise, avantages en faveur d'un héritier incapable ou handicapé) ainsi que ceux prévoyant un partage égal entre enfants de différents lits ou naturels si le droit applicable n'organisait pas cette égalité, ou transmission directe de son droit par un héritier à ses propres descendants, compte tenu de l'accroissement de l'espérance de vie. »

« Pro dědice by se mělo počítat s možností přijmout pozůstalost pod podmínkou, že její hodnota není nižší než součet **břemen**, jimiž je zatížena, dále by se mělo počítat s dohodami mezi dědici nebo s dědickou smlouvou, která by stanovila nerovnou dělbu z oprávněných důvodů (kontinuita podniku, výhody ve prospěch nezpůsobilého nebo postiženého dědice), a také s možností rovné dělby mezi děti z různých loží či nemanželské děti, pokud rozhodné právo nenastoluje tuto rovnost, anebo - vzhledem k rostoucímu průměrnému věku - s možností dědice přímo převést dědické právo na své vlastní potomky. » (Text 52005AE1242)

V tomto případě je termín „créances“ přeložený do češtiny nepřesný, protože v právní terminologii se používá více spojení dvou slov „věcné břemeno.“ Navíc „břemeno“ a „pohledávka“ nejsou synonyma. Jako správný překlad uvádíme „pohledávky.“

- **droit**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3	česky-4
droit	s.m.	515 (83)	právo	právní předpisy	právní	nárok

⁴⁸ „Dluh zaniká buď splněním, případně jiným způsobem spojeným s uspokojením věřitele, nebo z jiných důvodů, které s uspokojením věřitele spojeny nejsou.“

⁴⁹ Hendrych (2003): Pohledávku je možno chápat jako: „právo věřitele požadovat po dlužníkovi určitou majetkovou hodnotu. P. věřitele je zásadně vybavena nárokem.“

česky-5	česky-6	česky-7	česky-8	česky-9
pohledávka	dědické právo	právní tradice	právní řád	právo uplatnit své nároky

Termín „droit“ byl v legislativních textech EU přeložen celkem 9-ti různými českými překlady, z nichž 6 bylo uznáno za správné především díky synonymitě a výkladu právních termínů (Hendrych, 2003). Zbylé 3 překlady, označené v tabulce jako česky 5-7, jsou považovány za nepřesné. U „dědického práva“ překladatel pouze zopakoval, jakého práva se odstavec týká. Překlad „pohledávka“ byl v textu použit ve stejném významu jako „nárok“, což jsou překlady pro francouzský ekvivalent „créance.“ Vzhledem ke skutečnosti, že je „nárok“ správným překladem i pro „droit“ (Neumann, 1992), uznáme překlad „pohledávka“ pouze jako nepřesný.

Překlad jako „právní tradice“ je ve své podstatě také nutné uznat za správný vzhledem ke kontextu, ve kterém se vyskytuje (viz ukázka). Termín je součástí spojení „droit romano-germanique“, tudíž zde považujeme překlad kompletního spojení jako „římsko-germánská právní tradice“ za adekvátní, i když Hendrych ve svém Právnickém slovníku (2003) uvádí pouze výraz „římskoprávní tradice.“

« Le droit successoral et testamentaire a longtemps été marqué, en pays de **droit romano-germanique**, par une conception à bien des égards très surannée de l'héritage. »

« Právo týkající se dědictví a závětí se v zemích s **římsko-germánskou právní tradicí** dlouho řídilo koncepcí dědictví, která je z mnoha úhlů pohledu zastaralá. » (Text : 52005AE1242)

- **droit commun**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3	česky-4	česky-5
droit commun	s.m.	7 (5)	obecné ustanovení	obecné předpisy	všeobecná ustanovení	ustanovení	obecné právo

Lyer (1992) i Neumann (1992) se shodují na překladu „droit commun“ jakožto „obecného práva“ (v našem případě překlad *česky-5*) a pokud vezmeme v úvahu, že „právo“, „ustanovení“ a „právní předpisy“ jsou synonyma, můžeme za správné uznat i překlady *česky-1-3*.

« Ainsi que cela a été rappelé antérieurement, le législateur communautaire a lui-même toujours considéré, jusqu'à présent, que des règles de **droit commun** en

matière de coopération judiciaire civile pouvaient être étendues aux obligations alimentaires comme n'importe quelle autre créance. »

« Jak již bylo uvedeno, zákonodárce Společenství zastával doposud názor, že se ve věcech vyživovací povinnosti mohou stejně jako u všech ostatních pohledávek uplatnit **ustanovení** o soudní spolupráci ve věcech občanských. »

Kapitola 2 textu 52005DC0648, ze které je tento úryvek, začíná slovy : “Ustanovení čl. 67 odst. 5 druhé odrážky Smlouvy o ES ve znění Smlouvy z Nice...,” tudíž zde není zcela jasné, zda se jedná o obecná ustanovení či o toto konkrétní ustanovení. Překlad „ustanovení“ je tedy shledán nepřesným.

- **droit de propriété industrielle**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
droit de propriété industrielle	s.m.	2	právo průmyslového vlastnictví	právo v oblasti průmyslového vlastnictví

ISAP pro danou kolokaci uvádí pouze překlad uvedený v tabulce jako *česky-1*, právní slovník (Hendrych, 2003) uvádí jako právní výraz „průmyslové vlastnictví“ (tedy bez slova „práva,“ které je zahrnuto v samotné definici „průmyslového vlastnictví.“⁵⁰ Překlad *česky-2*, který se nachází v textu 52006PC0083, je považován za nepřesný.

- **droit de recours**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
droit de recours	s.m.	2	právní řád	právo na opravný prostředek

„Droit de recours“ je v legislativních textech překládáno správně jako „právo na opravný prostředek,“ tedy právo na „procesní úkony, kterými se může účastník domáhat přezkoumání soudního rozhodnutí“ (Hendrych, 2003). Překlad *česky-1* s touto definicí ale nekoresponduje.⁵¹

« Lorsqu'un tiers, par exemple un assureur, à l'obligation de désintéresser une personne créancière d'une obligation non contractuelle, le **droit de recours** de ce tiers contre le débiteur de l'obligation non contractuelle est régi par le droit applicable à l'obligation de désintéresser de ce tiers résultant, par exemple, d'un contrat d'assurance. »

⁵⁰ „Průmyslové vlastnictví označuje absolutní práva k nehmotným statkům, které jsou průmyslově (opakovaně ve výrobě, obchodu aj.) využitelné.“

⁵¹ Hendrych (2003): „Právní řád je systém pramenů práva obsahujících právní normy určitého státu (resp. společenství států).“

« Pokud třetí osoba (např. pojistitel) má povinnost uspokojit věřitele na základě mimosmluvního závazku, **právní řád**, který tato třetí osoba použije při uplatňování nároků vůči dlužníkovi je ten, kterým se řídí jeho mimosmluvní závazek, a který plyne např. z titulu smlouvy o pojištění. » (52006PC0083)

- **droit étranger**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
droit étranger	s.m.	7	právo cizího státu	právní pořádek cizího státu

česky-3	česky-4
cizí právní řád	právní řád cizího státu

Kolokaci „droit étranger“ bychom laicky přeložili jako „cizí právo“ a vzhledem k tomu, že tento výraz používá Hendrych (2003), uvádíme jej jako správný český ekvivalent, který se ovšem neobjevil v žádném zkoumaném textu. Vzhledem ke skutečnosti, že „cizí právo“ představuje „právní řád cizího státu,“ uznáme za správné všechny překlady označené šedou barvou. Nepřesný je tedy pouze „právní pořádek cizího státu.“

- **droits nationaux**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
droits nationaux	s.m.	31 (30)	vnitrostátní právní řády	vnitrostátní práva

česky-3	česky-4	česky-5	česky-6
právní předpisy	vnitrostátní (právní) předpisy	vnitrostátní legislativa	práva

Po konzultaci slovníků, databází a Hendrycha (2003) byly uznány téměř všechny překlady této kolokace, pouze česky-3 a 6 jsme shledali nepřesnými, neboť nevyjadřují, jakých práv/právních předpisů se text týká.

- **État membre**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3	česky-4
État membre	s.m.	395 (336)	členský stát	státy	členské státy EU	Dánsko

Závazný překlad pro tuto kolokaci dle databáze ISAP je překlad česky-1, my zde uznáme za správný i překlad 3., protože se v celém dokumentu jedná pouze o jedné Unii, Evropské. U druhého překladu došlo k vynechání přívlastku „členský,“ čtvrtý překlad ve

francouzštině generalizuje, kdežto překladatel do češtiny konkretizuje. Text se zabývá příkladem Dánska.

- **État membre d'exécution**

Kolokace	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3	česky-4
État membre d'exécution	23	členský stát výkonu	čl.stát, v němž je (platební) rozkaz vymáhán	čl.stát, v němž se provádí výkon rozhodnutí.	stát výkonu

Nejadekvátnější překlad pro tuto kolokaci je zajisté česky-1, ostatní jsou upravené překladateli pro potřeby textu. Těmto úpravám se překladatel nejspíše nevyhne. Jedná se tedy o doplnění překladu (česky-2-3: „(platební) rozkaz,“ „rozhodnutí“) popř. vynechání (česky-4), kde chybí vyjádření, že se jedná o „členský“ stát.

- **État membre d'origine**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
État membre d'origine	s.m.	27	členský stát původu	stát, v němž bylo vydáno (rozhodnutí)

« Une fois la décision rendue, des mesures doivent être prises pour qu'elle soit revêtue de la même force que celle dont elle jouit dans **l'État membre d'origine**, et ce, sans formalité. »

« Jakmile soud vydá rozhodnutí, je nutno zajistit, aby bez dalších formalit nabylo stejné právní moci jako ve **státě, v němž bylo vydáno**. »

(Text : 52005PC0649)

Pro kolokaci v tabulce je správným překladem překlad *česky-1*. Druhý překlad v sobě zahrnuje „vydání (rozhodnutí)“ (které ve francouzské verzi nenajdeme) a na druhou stranu mu chybí výraz pro „původ.“ Databáze ISAP uvádí pod českým překladem „členský stát původu“ francouzské spojení „État d'origine,“ kde poněkud chybí výraz pro adjektivum „členský.“ Překlad *česky-2* je tedy považován za nepřesný.

- **État membre requis**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
État membre requis	s.m.	7	dožádaný členský stát	dožádaný stát

V případě druhého překladu uvedeného v tabulce výše došlo jen k malé nepřesnosti, u překladu označeného jako *česky-2* překladatel vynechal upřesňující přívlastek „členský.“ Doporučujeme držet se překladu *česky-1*, aby nedocházelo k nedorozuměním, zda se text

vztahuje pouze na členské státy, či zda se týká i třetích zemí. V tomto případě bylo z textu zcela jasné, že se jedná o členský stát, pro potřeby slovníčku ale uvedeme pouze první překlad.

- **État non membre**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3
État non membre	s.m.	8	není v členských státech	třetí stát	nečlenský stát

Naprosto správným překladem je *česky-3*, jako správný uznáme také *česky-1*. „Třetí stát“ je ale výrazem poněkud nepřesným, portál Rady Evropské Unie⁵² uvádí jako „třetí země“ všechny mimoevropské státy a státy Balkánu, pak ale ještě existují „třetí státy EU,“ mezi které patří hlavně evropské státy, které jsou např. součástí Evropského hospodářského prostoru jako Norsko, Švýcarsko a další.

- **faire valoir sa/une créance**

Kolokace	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3
faire valoir sa/une créance	3	usilovat o přiznání nároku	vymáhat nárok	uplatnit svůj nárok

Toto slovesné spojení bylo nalezeno pouze u Neumanna (1992) jako „uplatnit nárok,“ tudíž překlad *česky-3* je správný. Překlady *česky-1-2* jsou tedy považovány za nepřesné.

- **juridiction saisie au fond**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
juridiction saisie au fond	s.f.	2	soud, který rozhodl ve věci hlavní	soud členského státu, který rozhodl ve věci hlavní

V případě druhého překladu konstatujeme jako jedinou nepřesnost vložení přívlastku “členský” oproti standardnímu překladu francouzské verze.

- **mode de signification ou/et de notification**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
mode de signification ou/et de notification	s.m.	4	způsob doručení	způsob

⁵² <http://ue.eu.int>

« Eu égard aux différences entre les droits nationaux en ce qui concerne les règles de procédure civile, notamment celles qui régissent la signification et la notification des actes, il y a lieu de donner une définition précise et détaillée des normes minimales applicables. En particulier, un **mode de signification ou de notification** fondé sur une fiction juridique en ce qui concerne le respect de ces normes minimales ne peut être jugé suffisant aux fins de la signification ou de la notification d'une injonction de payer européenne.»

« Vzhledem k rozdílům v právních předpisech upravujících občanskoprávní řízení, a zejména doručování dokumentů ve vnitrostátním právu, je nutné vypracovat zvláštní a podrobnou definici takových minimálních procesních norem. Žádný **způsob** založený na právní fikci, pokud jde o plnění těchto norem, nelze považovat pro doručování evropského platebního rozkazu za dostatečný. »

První překlad je možné považovat za správný, druhý překlad (česky-2) je ovšem neúplný. Sice se v předchozí větě mluví o doručování dokumentů, ale překladatel mohl toto slovo zopakovat i v inkriminovaném případě aniž by se jednalo o nadměrné opakování.

- **obligations contractuelles**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3	česky-4
obligations contractuelles	s.f.	24 (23)	smluvní závazkové vztahy	smluvní závazky	smluvní vztahy	závazkové vztahy

Databáze IATE pro tuto kolokaci nabízí pouze jeden překlad, identický s překladem česky-2, jako správný ale akceptujeme i 1. překlad. Třetí a čtvrtý překlad jsou považovány za nepřesné, protože třetímu chybí vyjádření, že se jedná o závazky, čtvrtý překlad neuvádí, že se jedná o závazkové vztahy upravené smlouvami.

- **obligation de désintéresser**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
obligation de désintéresser	s.f.	4 (2)	povinnost uspokojit	mimosmluvní závazky

První český ekvivalent považujeme za správný, druhý je poněkud nepřesný, pro ilustraci uvádíme úryvek z textu 52006PC0083.

« Lorsqu'un tiers, par exemple un assureur, à l'obligation de désintéresser une personne créancière d'une obligation non contractuelle, le droit de recours de ce tiers contre le débiteur de l'obligation non contractuelle est régi par le droit applicable à **l'obligation de désintéresser** de ce tiers résultant, par exemple, d'un contrat d'assurance. »

« Pokud třetí osoba (např. pojistitel) má povinnost uspokojit věřitele na základě mimosmluvního závazku, právní řád, který tato třetí osoba použije při uplatňování nároků vůči dlužníkovi je ten, kterým se řídí jeho **mimosmluvní závazek**, a který plyne např. z titulu smlouvy o pojištění. »

- **obligations non contractuelles**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3
obligations non contractuelles	s.f.	84	nesmluvní závazkové vztahy	mimosmluvní závazky	mimosmluvní nároky

Správným překladem pro tuto kolokaci jsou „mimosmluvní závazky/závazkové vztahy,“ protože závazky jsou vlastně vztahy.⁵³ V prvním překladu bychom nahradili přívlastek „nesmluvní“ adjektivem „mimosmluvní,“ který se v této souvislosti běžně užívá v právní praxi (popř. „deliktní“). U třetího překladu bychom nahradili substantivum „nároky“ podstatným jménem „závazky.“

- **points de contact du réseau**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
points de contact du réseau	s.m.	15	kontaktní místa sítě	kontaktní místa

Překlad „kontaktní místa“ jako český ekvivalent k francouzskému „points de contact du réseau“ je trochu nepřesný, z textu se dá odhadnout, že se jedná o ta konkrétní „kontaktní místa sítě,“ nicméně překlad není naprosto přesný.

- **reconnaissance mutuelle**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
reconnaissance mutuelle	s.f.	44	vzájemné uznávání	uznávání

Pro tuto kolokaci uvádí ISAP stejný překlad, jako ve sloupci *česky-1* a my jej tedy považujeme za správný. Ovšem některé texty obsahují i nepřesný překlad „uznávání“ (52005AE1242, 52005AE1064 (2x), ze kterého pochází i dosti nepřesně přeložená následující ukázka).

« la Convention de La Haye de 1970 sur la compétence juridictionnelle, les critères de compétence et la **reconnaissance mutuelle** des décisions en matière de divorce et de séparation de corps, à laquelle sont parties les pays membres suivants: Chypre, ... »

« Haagská úmluva z roku 1970 o **uznávání** rozvodů a zrušení manželského soužití, jejímiž stranami jsou následující členské státy: Kypr, ... »

⁵³ „**Závazek**, pod pojmem závazek, přesněji závazkový vztah, chápeme takový typ občanskoprávního vztahu, na základě něhož je jeden z účastníků takového vztahu (dlužník) povinen druhému účastníku (věřiteli) poskytnout určitou, zpravidla majetkovou hodnotu, tj. plnění, a druhý účastník - věřitel - je oprávněn takové plnění od dlužníka požadovat.“ (Hendrych, 2003)

- **réseau**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3
réseau	s.m.	158 (70)	síť	soudní síť	zástupci soudní sítě

Jediným standardním překladem je zde *česky-1*, ostatní překlady obsahují ještě přívlastek „soudní,“ v celém dokumentu se jedná o vytvoření jednotné evropské soudní sítě, ale překladatel tento přívlastek mohl v některých případech vynechat, protože je z textu zcela jasné, o jakou síť se jedná. Co se týče „zástupců soudní sítě,“ v tomto případě překladatel přidal „zástupce“ pro větší logičnost textu – je vhodnější specifikovat, že se sejdou „zástupci sítě“ namísto zasedání „sítě.“

- **signification ou (la) notification**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
signification ou (la) notification	s.f.	35 (9)	doručení	být doručen rozkaz

« Le Règlement CE 805/2004 du 21 avril 2004 portant création d'un titre exécutoire européen pour les créances incontestées prévoit à son article 14 la possibilité d'une **signification ou notification** non assortie de la preuve de sa réception par le défendeur, la considérant comme non admissible si l'adresse du défendeur n'est pas connue avec certitude. »

« Nařízení (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky, ve 14. článku stanovuje, že dlužníku může **být rozkaz doručen** bez potvrzení o jeho převzetí dlužníkem, ale nepokládá to za přijatelné, jestliže adresa dlužníka není s jistotou známa. » (52005AE0133)

Slovní spojení „signification ou (la) notification“ je jednou překládána také jako sloveso s doplněním, co bude doručeno (česky-2). S ohledem na výskyt „rozkazu“ na začátku věty považujeme tento překlad za nepřesný.

6.2.2.3 Chybné překlady

V této podkapitole najdou své místo všechny kolokace (a klíčové slovo „défendeur“), jež byly přeloženy více způsoby a zároveň alespoň jeden z nich byl nesprávný. Společně s nesprávným překladem zde okomentuji i správné či nepřesné překlady.

- **défendeur**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3	česky-4	česky-5
défendeur	s.m.	114	žalovaná strana	žalovaný	odpůrce	žalující strana	dlužník

« 5. La déclaration d'opposition doit être signée par le défendeur ou, le cas échéant, par son représentant. »

« 5. Odpor musí být podepsán žalující stranou nebo případně jejím zástupcem. »

« L' amendement 33 impose aux juridictions de prendre en compte toute forme d'opposition du défendeur si celle-ci est exprimée de manière claire. »

« Pozměňovací návrh 33 zavazuje soudy zohlednit veškeré písemné podoby odporu žalující strany, jsou-li jasně vyjádřeny. »

Takto špatně přeložený se v textech výraz „défendeur“ vyskytuje dvakrát ze všech 114-ti výskytů v korpusu, tozn. 1,75% chybně přeloženého termínu „défendeur.“ Obě chyby nalezneme v jednom textu: 52006PC0057. Je naprosto zřejmé, že se jedná o chybný překlad jelikož lexikální jednotka „défendeur“ může mít význam pouze jako „obžalovaný“ (Lyer, S., 1992:178) nebo „žalovaný“ (Dubský J. a kol. 1998:80), tedy opozitum od „žalující strany“. K takovéto chybě došlo nejspíše vinou nepozornosti, v anglické verzi je stejný výraz jako ve francouzské, tedy „defendant“, který se do češtiny překládá jako žalovaný, tudíž také jako opozitum „žalující strany.“ K chybě tedy muselo dojít opravdu pouze v české verzi překladu.

V korpusu se „défendeur“ objevuje bez jakýchkoliv kolokací. Do češtiny je zde přeložen celkem 5-ti způsoby. V legislativních textech ho můžeme nalézt dále přeložený jako „žalovaný“, „žalovaná strana“, „odpůrce“ a „dlužník.“

Termín „žalovaný“ je vyloženě slovníkový výraz, „žalovanou stranu“ také uznáme za adekvátní. „Odpůrce“ se jakožto překlad termínu „défendeur“ vyskytuje pouze v hospodářském slovníku (Kidlesová, Z., Priesolová, J., Brouland, P., 2003). Pro účely této práce tedy budeme všechny tyto 3 překlady považovat za správné.

Poslední výraz „dlužník“ vyloženě neodpovídá definici lexému „défendeur“, kterého Petit Robert chápe jako „Personne contre qui une demande en justice est formulée.“⁵⁴ Ovšem dle právního slovníku je dlužníkem „strana závazkového právního vztahu, která je povinna splnit dluh, tj. poskytnout druhé straně (straně věřitelské,...) příslušné plnění, se nazývá strana dlužnická. Na této straně stojí D., resp. dlužníci, může jím být fyzická osoba, právnická osoba (i stát). Pokud na straně dlužnické vystupuje více dlužníků, jde o společný dluh (společný závazek).“ Ve francouzštině této definici nejlépe odpovídá termín „débiteur“, kterým je dle Petit Robert (1975: 405) „Personne qui doit

⁵⁴ Petit Robert (1975: 421)

qqch. (de l'argent) à qqn.“ Dle Larousse (2004: 481) slovo „débiteur“ znamená „Etre l'obligé de qqn.“ Je logické, že se dlužník může lehce ocitnout na straně žalované, ovšem jako překlad výrazu „défendeur“ není zrovna standardní a zde jej budeme považovat za nepřesný.

Za povšimnutí stojí také to, že ve druhém textu překladatel přeloží poprvé výraz „défendeur“ jako „žalovanou stranu“ (zvýrazněno zelenou barvou) a podruhé jako „dlužníka.“ Přitom v tom samém textu 52005AE0133, ze kterého pochází oba úryvky, je explicitně řečeno „4.10 Návrh často používá pojem **"dlužník"** s odkazem na osobu, které je evropský platební rozkaz vydán. EHSV se domnívá, že tento pojem je **nesprávný**, neboť vyvolává představu, že osoba, které je platební rozkaz vydán, je dlužníkem, zatímco až do vydání platebního rozkazu, striktně vzato, neexistuje žádný dlužník a dotyčná osoba se jím nikdy nemusí stát. 4.10.1 EHSV se proto domnívá, že **pojem "dlužník" by měl být všude nahrazen pojmem "žalovaná strana"**, aby byl používán stejný termín v celém textu.“⁵⁵

« Le Règlement CE 805/2004 du 21 avril 2004 portant création d'un titre exécutoire européen pour les créances incontestées prévoit à son article 14 la possibilité d'une signification ou notification non assortie de la preuve de sa réception par le défendeur, la considérant comme non admissible si l'adresse du défendeur n'est pas connue avec certitude. »

« Nařízení (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky, ve 14. článku stanovuje, že dlužníku může být rozkaz doručen bez potvrzení o jeho převzetí dlužníkem, ale nepokládá to za přijatelné, jestliže adresa dlužníka není s jistotou známa. »

« En effet, le défendeur est tenu, lorsqu'il remplit le formulaire de réponse propos, non seulement de dire s'il reconnaît ou non la créance mais également s'il a l'intention de former opposition concernant la totalité de la créance ou la créance principale ou seulement les intérêts ou encore les seuls frais. Or en remplissant le formulaire, le défendeur peut compromettre, par mégarde, la défense que l'avocat définirait s'il devait intervenir dès le début de la procédure d'injonction. »

« Ve skutečnosti při vyplňování navrhovaného odpovědního formuláře je žalovaná strana žádána nejen o prohlášení, zda dotyčnou pohledávku uznává, či nikoli, ale rovněž o vyjádření odporu ohledně celé pohledávky v její úplnosti, nebo vzhledem k hlavnímu nároku, nebo pouze vzhledem k úrokům, nebo vzhledem k nákladům. Pokud dlužník vyplní tento formulář, mohl by neúmyslně oslabit obranu, kterou by mohl přijmout jeho právní zástupce, kdyby byl do věci zapojen od počátku řízení. » (Text 52005AE0133)

⁵⁵ Francouzská verze : « 4.10 La proposition de Règlement à l'examen utilise souvent l'expression "débiteur" pour se référer au destinataire de la procédure européenne d'injonction de payer. De l'avis de CESE cette désignation est incorrecte, car elle véhicule l'idée que le destinataire de cette procédure est un débiteur, alors que tant que l'injonction de payer n'est pas devenue exécutoire, l'on ne peut parler, en toute rigueur, de débiteur, débiteur qui n'existera peut-être d'ailleurs jamais.

4.10.1 Aussi, le CESE estime-t-il que le terme "débiteur" doit être remplacé par celui de "défendeur" dans tous les articles où il est présent, pour uniformiser cette désignation dans la proposition de règlement. »

- **autorité requérante**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3
autorité requérante	s.f.	5	dožadující orgán	orgán, který byl požádán o pomoc	orgán, který si vyžádal

« Si la demande de communication d'informations est faite à l'initiative d'un créancier ayant obtenu une aide judiciaire totale ou partielle, la traduction est réalisée par **l'autorité requérante**, sans frais pour le créancier.

« Zažádá-li o informace oprávněný (příjemce výživného), který byl částečně nebo úplně osvobozen od nákladů řízení a poplatků, vyhotoví překlad **orgán, který byl požádán o pomoc**, aniž by náklady na překlad účtoval oprávněnému (příjemci výživného). »

Tato kolokace je v ostatních legislativních textech správně překládána 3x jako „dožadující orgán“ (překlad se shoduje i s databází ISAP) a jednou jako „orgán, který si vyžádal“, tedy jako původce děje, neboli ten, kdo se dožaduje / něco žádá. Obě tyto varianty považuji za správné. I přestože se druhá varianta přímo neshoduje s překladem z databáze ISAP, překlad opisem vystihuje přesně původce děje. Je tedy zcela evidentní, že pátý, výše uvedený, překlad z dokumentu 52005PC0649 „orgán, který byl požádán o pomoc“ je chybný a překlad by měl znít „orgán, který POŽÁDAL o pomoc“. Chybný překlad do češtiny „orgán, který byl požádán o pomoc“ by se ve francouzštině vyjádřil jako „autorité requise.“

Z pěti překladů vyskytujících se ve zkoumaných textech, byly čtyři správně a jeden špatně, procentuální neúspěšnost překladu „autorité requérante“ představuje tedy 20%. Chybu v překladu přikládám opět nepozornosti, které by se ovšem překladatelé takto důležitých dokumentů měli vyvarovat.

- **créance alimentaire**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3	česky-4
créance alimentaire	s.f.	27 (21)	nárok na výživné	nárok na plnění vyživovací povinnosti	pohledávka výživného	vyživovací povinnost

V tomto případě uznáváme za správné překlady první 2 české ekvivalenty uvedené v tabulce, třetí překlad poupravíme stejně jako v tabulce 6.2.1.1-4 na „pohledávka na výživné.“ Překlad *česky-4* je přesným opakem originálu. „Vyživovací povinnost“ má povinný vůči oprávněnému, který tak uplatňuje svůj nárok na výživné a povinnému naopak

vzniká „vyživovací povinnost“ (Hendrych, 2003). Překlad francouzského „créance alimentaire“ českým „vyživovací povinnost“ je chybný (úryvek z textu viz níže).

« Le Conseil européen réuni à Tampere les 15 et 16 octobre 1999 a prôné l'établissement de règles de procédure communes spéciales en vue de simplifier et d'accélérer le règlement des litiges transfrontières concernant en particulier les **créances alimentaires**. »

« Evropská rada dala na svém zasedání v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999 podnět k vytvoření zvláštních společných procesních pravidel pro zjednodušené a urychlené řešení přeshraničních sporů, zejména ve věcech **vyživovací povinnosti**. » (Text : 52002DC0649)

- **droit communautaire**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
droit communautaire	s.m.	30 (28)	právo Společenství	komunitární právo

česky-3	česky-4	česky-5
právní normy Společenství	evropské právo	právní předpisy Společenství

„Droit communautaire“ se do češtiny správně překládá výrazy uvedenými zde jako překlad *česky-1* a *česky-2*, 3. překlad vzhledem k synonymitě můžeme také uznat za adekvátní. Bohužel 4. překlad už musíme považovat za chybný, protože pod výrazem „evropské právo“ si nemusíme hned představit „právo ES⁵⁶“, nýbrž „právo EU.“ Právo Společenství je dle Hendrycha (2003) „tvořeno smlouvami ES, ESUO⁵⁷ a EURATOM⁵⁸ v jejich současném znění a veškerými pravidly vytvořenými na jejich základě. Právo ES je tudíž souborem právních norem, které po institucionální a po hmotněprávní stránce upravují vznik a fungování vnitřního trhu a hospodářské a měnové unie mezi členskými státy, jakož i některé s tímto spojené společné politiky a činnosti. Prameny práva ES je možno rozčlenit do 4 kategorií.“⁵⁹ Naopak Právo Evropské Unie „je tvořeno právem a pravidly upravujícími problematiku II. a III. pilíře EU, tj. pravidly upravujícími společnou zahraniční a bezpečnostní politiku EU a policejní a justiční spolupráci v trestních věcech.“⁶⁰ Chybný překlad se nachází v textu 52006DC0203, úryvek viz níže.

« Elle (la Commission) a préparé, pour les 18 thèmes juridiques figurant dans le site, les pages d'information générale, les pages sur le **droit communautaire** et celles sur le droit international, ainsi que la structure générale des fiches nationales. »

⁵⁶ Evropské společenství

⁵⁷ Evropské společenství uhlí a oceli

⁵⁸ Evropské společenství atomové energie

⁵⁹ 1. mezinárodní smlouvy; 2. akty orgánů ES; 3. judikatura Soudního dvora ES; 4. obecné právní zásady.

⁶⁰ (tamtéž)

« Komise vypracovala obecné informační stránky o **evropském právu** k osmnácti tématům věnovaným různým právním otázkám a vytvořila obecnou strukturu informačních přehledů o jednotlivých členských státech. »

- **droits de (la) défense**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3
droits de (la) défense	s.m.	13	ochrana práv	právo na ochranu	právo na obhajbu

« La nécessité de créer une procédure européenne pour le recouvrement des créances incontestées est bien étayée dans les différentes réponses fournies par les états membres concernant le livre vert précité, de même que le souci de garantir au supposé débiteur des **droits de défense** appropriés. »

« Nutnost zavedení evropské procedury rychlého vymáhání nesporných pohledávek je dobře doložena v odezvách různých členských států na výše uvedené Zelenou knihu, stejně jako obava o zaručení dostatečné **ochrany práv** dlužníků, jimž bude platební rozkaz vydán. » (Text 52005AE0133)

Překlady *česky-2* a *3* jsou zde považovány za správné, ne však překlad *česky-1*. „Ochrana práv“ by se do francouzštiny překládala jako „défense/protection des droits,“ tedy v opačném pořadí slov než se nachází ve francouzském originále. Jako správný překlad navrhuje „právo na obhajobu/ochranu/obranu.“

- **droit forfaitaire**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
droit forfaitaire	s.m.	2	poplatek	částka

V českém překladu této kolokace (*česky-1*) není vyjádřena ona paušálnost, kterou vyjadřuje adjektivum „forfaitaire.“ Obchodní slovník obsahuje pod heslem „droit“ kolokaci „droit à titre forfaitaire,“ který překládá jako „paušální poplatek.“ Tento překlad bychom navrhovali jako vhodný pro kolokaci „droit forfaitaire“ nacházející se v textu 52006AE0231. Překlad „poplatek“ je tedy považován za nepřesný.

To samé platí i pro překlad *česky-2*, který je chybný – lexém „částka“ se může vztahovat např. i k příspěvku, což by bylo opozitum od reality, kterou tento překlad zastupuje. Dále je nutné podotknout, že ani v předcházející větě není zmínka o „poplatku.“ Překlad „částka“ je tedy považován za chybný.

« 4.3 Le nouveau libellé proposé pour l'article 8 [6] relatif au refus par le destinataire de recevoir l'acte quand il ne connaît pas la langue dans laquelle il est rédigé ainsi qu'à l'obligation de faire traduire ce document, semble être plus en accord avec la défense des intérêts des parties intéressées que la rédaction actuelle, et ce surtout parce que les délais prescrits ne sont pas raccourcis mais commencent à courir à partir de la date de cette traduction. Toutefois, la rédaction du nouveau paragraphe 3 de l'article 8 pose un grave problème d'application pour les états membres en ce qui a trait à ce qui précède

dès lors qu'elle introduit une exception, à savoir l'application des délais prescrits par la législation nationale, ce qui pourrait placer le destinataire en situation de ne pas pouvoir défendre ses droits.

4.4 Le CESE juge opportune l'inclusion d'un **droit forfaitaire** fixé à l'avance par chaque État membre car souvent, le fait que le montant des frais est indéterminé est source de méfiance entre les parties. »

« 4.3 Návrh nového znění článku 8 [6] týkající se "odmítnutí přijetí písemnosti ze strany adresáta" z důvodu neznalosti jazyka, ve kterém je napsána, a povinnosti provést její překlad, je pravděpodobně více v souladu s ochranou zájmu příslušných stran než jeho aktuální znění, především protože nezkracuje stanovené lhůty, nýbrž začíná počítat lhůtu až od okamžiku doručení překladu. Nicméně nové znění čl. 8, odst. 3 představuje vážný problém uplatňování jednotlivými členskými státy, neboť stanoví výjimku prostřednictvím používání lhůt stanovených národními zákony, což by mohlo vytvářet právní nejistotu u příjemce dokumentu.

4.4 EHSV hodnotí kladně také zahrnutí pevně stanovené **částky** předem každým členským státem, neboť v mnoha případech existuje nedůvěra mezi příslušnými stranami na základě toho, že nejsou stanoveny náklady. »

• État de droit

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
État de droit	s.m.	4	právní normy	právní stát

ISAP i IATE pro tuto kolokaci uvádí překlad uvedený v tabulce *česky-2*, který se v korpusu vyskytuje dvakrát a my jej považujeme za správný. Dvakrát se v korpusu vyskytuje i překlad *česky-1*, který nevyjadřuje definici právního státu (Hendrych, 2003).⁶¹ Překlad „právní normy“⁶² jako český ekvivalent pro „État de droit“ je tedy považován za chybný. Nesprávné překlady nalezneme v textech 52005AE0133 a 52006AE0243, které ale přejímají následující citace z jiného dokumentu a tím pádem přejímají i chybný překlad.

« Le CESE, dans son avis sur le Livre vert, affirme notamment que: "Lors de la conception d'une procédure européenne pour les demandes de faible importance, il faudra surtout veiller à trouver des mesures appropriées pour accélérer les litiges portant sur des petits montants, sans remettre en question les garanties conférées aux parties en vertu de **l'État de droit**". »

« EHSV ve svém stanovisku k dotyčné Zelené knize zejména uvedl, že: "Při formulování evropského postupu pro vymáhání malých nároků je klíčovým cílem definovat vhodná opatření k urychlení takovýchto sporů, aniž by byly současně ohroženy záruky dané dotyčným stranám podle **právních norem**". » (52005AE0133)

« Dans son avis sur le Livre vert, le CESE déclare que: "Lors de la conception d'une procédure européenne pour les demandes de faible importance, il

⁶¹ „Právní stát je stát, ve kterém se uplatňuje legalita, a to i vůči orgánům státu a dalším orgánům veřejné moci (původní formální pojetí Právního státu), resp. stát, ve kterém se metoda legality nedílně spojuje s jeho demokratickým charakterem, tj. s ideou suverenity lidu, principem dělby moci a koncepcí nezadatelných lidských práv (soudobé materiální pojetí Právního státu).“

⁶² Hendrych, 2003: „Právní norma je obecně závazné pravidlo chování, uznané a vynucované státem (resp. společenstvím států). Má preskriptivní charakter, tj. stanoví žádoucí chování (to, co má být) prostřednictvím dovolení, zákazů a příkazů (tzv. modalit normativnosti) druhově určeným adresátům daného pravidla, právním subjektům.“

faudra surtout veiller à trouver des mesures appropriées pour accélérer les litiges portant sur des petits montants, sans remettre en question les garanties conférées aux parties en vertu de l'État de droit". »

« Ve svém stanovisku k Zelené knize EHSV uvádí: "Při formulování evropského řízení o drobných pohledávkách bude klíčovým cílem stanovit vhodná opatření k urychlení takovýchto sporů, aniž by byly současně ohroženy záruky dané účastníkům podle právních norem." » (Text : 52006AE0243)

- **obligation**

Kolokace	Sl. druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3	česky-4
obligation	s.f.	316 (43)	závazek	vyživovací povinnost	povinnost	ustanovení

Vzhledem k velkému počtu českých překladů k samotnému termínu „obligation,“ budou ukázky z vybraných textů, ve kterých se jednotlivé překlady vyskytují, uvedeny v pořadí, v jakém se řadí v tabulce. Správným překladem jsou zde „závazek“ a „povinnost.“ Ostatní překlady jsou nesprávné, některé jsou pouze nepřesné, další jsou chybné. Nebudeme již zmiňovat explicitně, které překlady jsou nepřesné a které chybné, pro rozlišovací účely nám postačí barvy v tabulce (žlutá pro nepřesné překlady, oranžová pro chybné). Celexová čísla textů, ve kterých se nesprávné překlady vyskytují, jsou uvedena v závorce za citací textu.

« La proposition a pour ambition de lever l'ensemble des obstacles qui s'opposent encore aujourd'hui au recouvrement des aliments au sein de l'Union européenne. Elle n'abolira certes pas la précarité économique et sociale qui frappe certains débiteurs et les prive d'emploi et de ressources régulières, les empêchant de satisfaire à leurs obligations, mais elle permettra de créer un environnement juridique adapté aux aspirations légitimes des créanciers d'aliments. Ces derniers doivent pouvoir obtenir aisément, rapidement et, le plus souvent, sans frais, un titre exécutoire capable de circuler sans entrave dans l'espace judiciaire européen et d'aboutir concrètement au paiement régulier des sommes dues. » (Text : 52005PC0649)

« Tento návrh by měl odstranit veškeré překážky, které dosud stojí v cestě vymáhání výživného v Evropské unii. Návrh ovšem nemůže odstranit stav ekonomické a sociální nejistoty, v níž se nacházejí někteří dlužníci, kteří ztratí zaměstnání a nemají stálý příjem, a tudíž nejsou schopni plnit vyživovací povinnost, ale umožní vytvoření právního prostředí odpovídajícího legitimnímu očekávání oprávněných (příjemců výživného). Těmto věřitelům musí být dána možnost získat snadno, rychle a povytce bezplatně exekuční titul, který lze bez dalšího uplatnit v evropském právním prostoru a který jim umožní vymoci dlužné výživné.

Pro výše uvedený výraz „vyživovací povinnost“ doporučujeme překlad „závazky.“

Dalším českým ekvivalentem je „ustanovení“ (viz ukázka níže). V tomto případě bychom zvolili jako adekvátní překlad „povinnost.“

« Compte tenu de ce qui précède, le CESE conseille à la Commission de réfléchir à l'obligation de se faire représenter par un avocat ou un autre professionnel de la justice à partir d'un montant déterminé (2.500 euros, par exemple). » (Text : 52005AE0133)

« Z těchto důvodů EHSV doporučuje Komisi uvážit ustanovení zastupování právníkem nebo jiným právním odborníkem jako povinné v případech, kdy pohledávka přesahuje určitou stanovenou částku (např. 2500 eur). »

česky-5	česky-6	česky-7	česky-8	česky-9	česky-10	česky-11
nárok	škoda	poučovací povinnost	vyžadující	požadavek	výživné	závazkové vztahy

Pro český překlad „obligation“ jako „nárok“ (tedy opak „povinnosti“) překladatel postupoval obráceným způsobem, tedy zaměřil se na stranu věřitele a nárok namísto dlužníka a jeho závazku. V kontextu věty, popř. odstavce tedy překlad není přímo chybný, jen je pojat z jiné perspektivy než originál.

« La même règle s'applique lorsque plusieurs personnes sont tenues de la même **obligation** et que le créancier a été désintéressé par l'une d'elles. »

« Stejně pravidlo se použije i v případě, že **nárok** se uplatňuje vůči vícero osobám a jedna z nich již věřitele uspokojila. » (52006PC0083)

Překlad „obligation“ jakožto „škoda“ se nachází ve stejném textu jako překlad předchozí. Také pro tento termín navrhuje překlad „závazek“ či „povinnost.“

« Lorsque le fait générateur de **l'obligation** se produit ou le dommage survient dans l'exercice de l'activité professionnelle d'une personne physique, son principal établissement professionnel tient lieu de résidence habituelle. »

« Pokud skutečnost, která způsobila **škodu**, nastala nebo pokud škoda vznikla při podnikatelské činnosti fyzické osoby, za obvyklé místo pobytu této osoby se považuje místo hlavní pobočky. » (Text : 52006PC0083)

V následujícím úryvku překladatel sám specifikoval, o jakou povinnost se jedná, i když toto již bylo specifikováno na začátku věty a v originále druh povinnosti v tomto případě specifikován nebyl. „**Poučovací povinnost**“ bychom tedy mohli přeložit jako „povinnost.“

« Les législations des États membres reconnaissent le droit de garder le silence au cours de l'enquête, que ce soit lors des interrogatoires de police ou du juge d'instruction. Toutefois, la manière dont l'accusé est informé de ce droit diffère d'un État membre à l'autre et, pour garantir le respect de ce droit, il importe que l'accusé soit informé de son droit. Selon l'Étude sur les éléments de preuve, il existe, dans la plupart des États membres, une **obligation d'informer** l'accusé de son droit de garder le silence. Cette **obligation** est prévue dans la législation, la jurisprudence et les dispositions constitutionnelles. Quelques États membres ont indiqué que les preuves obtenues alors que cette **obligation** n'avait pas été respectée pouvaient être considérées comme irrecevables, d'autres que le fait de ne pas informer l'accusé de ses droits pourrait constituer une infraction ou un motif de recours contre une condamnation. » 0174

« Právní předpisy členských států uznávají právo mlčet ve vyšetřovacím řízení, tj. při výslechu vedeném policií nebo vyšetřujícím soudcem. Různý je však způsob, kterým je obžalovaný o tomto právu poučen. Důležitým hlediskem ochrany tohoto práva je skutečnost, že by o něm měl být informován. Podle studie o důkazech je ve většině členských států stanovena poučovací povinnost o právu mlčet. Tato povinnost vyplývá z právních předpisů, judikatury a z ustanovení ústavy. Několik členských států uvedlo, že důkaz, který byl získán při nedodržení

poučovací povinnosti, může být považován za nepřipustný. Další státy uvedly, že nedodržení poučovací povinnosti obžalovaného o jeho právech může být protiprávní nebo být důvodem odvolání proti odsuzujícímu rozsudku. »

Dále následuje překlad česky-8, tedy „**vyžadující**“, který není vyloženě nesprávným překladem, protože to, co je povinné bývá většinou vyžadováno. Kdybychom zde chtěli použít substantivum „povinnost“, museli bychom přestylizovat celé souvětí.

« Enfin, si la possibilité d'appel est admise, il faudra stipuler clairement que, comme exception à la dispense de représentation des parties par un avocat prévue à l'article 8, le régime de procédure propre à chaque État membre sera d'application, l'obligation du ministère d'avocat en cas d'appel devant être spécifiquement mentionnée. » (Text : 52006AE0243)

« A nakonec, jestliže je povolen opravný prostředek, mělo by být objasněno, že jako výjimka z ustanovení článku 8 (které stanovuje, že strany nemusí být zastupovány advokátem), budou platit procesní právní předpisy členských států vyžadující zastupování advokátem v případě podání opravného prostředku. »

9. český ekvivalent „**požadavek**“ bychom v následujícím případě přeložili jako „povinnost informovat.“

« À cet égard, le CESE estime qu'il est indispensable de prévoir l'obligation d'informer préalablement les parties sur le régime de coûts et de remboursement, le cas échéant, des honoraires d'avocat, par comparaison avec d'autres procédures judiciaires éventuellement applicables, de telle sorte à offrir réellement le choix aux parties. »

« V této souvislosti je EHSV přesvědčen, že je důležité stanovit požadavek, aby účastníci byli předem informováni o systému nákladů na řízení a (pokud to připadá v úvahu) na právního zástupce a o tom, jakým způsobem jsou srovnatelné s jinými soudními řízeními, které je možno uplatnit, tak aby si účastníci mohli opravdu vybrat. » (Text : 52006AE0243)

Předposlední český ekvivalent „**výživné**“ se vztahuje k vyživovací povinnosti, zde bychom jako adekvátní výraz použili „povinnost (závazek).“ V tomto případě není překlad vyjádřen explicitně, ale z kontextu je zřejmé, na jakou povinnost autor odkazuje.

« La frontière qui sépare les mesures touchant le droit de la famille des autres mesures peut parfois se révéler difficile à tracer ; ainsi en est-il dans le domaine des obligations alimentaires, qui est d'une nature hybride : familial parce que l'obligation alimentaire naît généralement d'une relation de famille, mais pécuniaire aussi dans la mesure où l'obligation est une créance, représentant une somme d'argent ; »

« Opatření, která se dotýkají rodinného práva, je někdy obtížné odlišit od jiných opatření; to platí pro oblast vyživovací povinnosti, která je hybridní povahy: jak povahy rodinné, jelikož vyživovací povinnost obecně vzniká z rodinného poměru, tak i povahy pekuniární, a to v míře, v níž představuje pohledávku vyjádřitelnou v penězích; » (Text : 52005DC0648)

Posledním českým ekvivalentem jsou „**závazkové vztahy**“, což také není přesný překlad. Zde bychom navrhovali český překlad „závazky.“

« les obligations nées des lettres de change, chèques, billets à ordre ainsi que d'autres instruments négociables, dans la mesure où les obligations

nées de ces autres instruments négociables dérivent de leur caractère négociable ; »

« **závazkové vztahy** vyplývající ze směnek, šeků, dlužních úpisů a jiných převoditelných cenných papírů, pokud závazky z těchto jiných převoditelných cenných papírů vyplývají z jejich převoditelnosti; » (Text : 52005PC0650)

- **obligation alimentaire**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2	česky-3	česky-4
obligation alimentaire	s.f.	143 (137)	výživné	vyživovací povinnost	pohledávka výživného	nárok na výživné

Kolokace „obligation alimentaire“ je v legislativních textech EU přeložena celkem čtyřmi způsoby, z nichž pouze jeden se shoduje s překladem uvedeným v databázi ISAP, a to „vyživovací povinnost.“ Ostatní překlady jsou nepřesné, ba i chybné (česky-3 a 4 „pohledávku“ a „nárok“ je možné chápat jako opak „povinnosti“). Text 52005PC0649 používá výraz „výživné“ (úryvek viz níže) i „vyživovací povinnost“ i „nárok na výživné“ (viz druhý úryvek).

« Le présent article n'est pas applicable dans un litige portant sur une **obligation alimentaire** à l'égard d'un enfant de moins de dix-huit ans. »

« Tento článek se nevztahuje na spory o **výživné**, jež se týkají dítěte mladšího osmnácti let. »

„Nárok na výživné“ :

« Lorsque des demandes portant sur la même **obligation alimentaire** sont formées devant des juridictions d'États membres différents, la juridiction saisie en second lieu sursoit d'office à statuer jusqu'à ce que la compétence du tribunal premier saisi soit établie. »

« Je-li podána žaloba k soudům různých členských států ohledně téhož **nároku na výživné**, soud, k němuž je podána později, přeruší z úřední povinnosti řízení na dobu, než bude určena příslušnost soudu, k němuž byla podána dříve. »

Text 52006DC0206, 52005PC0648 naopak používá slovní spojení „pohledávka výživného“ (viz např. 1. ukázka níže z textu 52005PD0648, druhý úryvek ze stejného textu ukazuje, že ne vždy je kolokace přeložena, v některých případech je její překlad naprosto vynechán).

« De même, après l'entrée en vigueur du Traité de Nice, le règlement 805/2004 du 21 avril 2004, qui porte création d'un titre exécutoire européen pour les créances incontestées, a été adopté selon la procédure de l'article 251 du traité tout en s'appliquant aux **obligations alimentaires** ; »

« Stejným způsobem bylo po vstoupení v platnost Smlouvy z Nice vydáno postupem podle článku 251 Smlouvy o ES nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky, třebaže platí i pro **pohledávky výživného**. ; »

« Compte tenu des considérations qui précèdent, la Commission invite le Conseil, conformément à l'article 67, paragraphe 2, second tiret du traité instituant la Communauté européenne, à rendre applicable aux mesures visées à l'article 65, en matière **d'obligations alimentaires**, la procédure visée à l'article 251 du traité. »

« Z výše uvedených důvodů žádá Komise Radu podle čl. 67 odst. 2 druhé odrážky Smlouvy o založení Evropského společenství, aby užila postupu podle článku 251 ohledně opatření přijímaných podle článku 65. »

- **professionnel(s) du droit**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
professionnels du droit	s.m.	5	právníčtí odborníci	odborníci v různých právnických profesích

česky-3	česky-4	česky-5
odborníci v oboru práva	příslušníci právnických povolání	právní odborníci

Za jediné dva správné překlady z 5-ti překladů uvedených v tabulce výše považujeme „odborníky v oboru práva“ a spojení „právní odborníci.“ Překlady *česky-1* a *2* berou v úvahu pouze právníky-odborníky, pro překlad *česky-4* platí to samé a navíc už se dle něj nemusí ani jednat o odborníky. Z tohoto důvodu jej považujeme za chybný. Překlady *česky-1*, *česky-2* nalezneme v textu č. 52005AE1242, chybný překlad *česky-4* v textu 52006DC0203. Každý z českých překladů se vyskytoval v legislativních textech Unie pouze jednou.

- **recouvrement des obligations alimentaires**

Kolokace	Slovní druh	Výskytů	česky-1	česky-2
recouvrement des obligations alimentaires	s.m.	5	vymáhání pohledávky výživného	vymáhání výživného

Jak již bylo řečeno výše, „obligation alimentaire“ je dle databáze ISAP „vyživovací povinnost.“ „Recouvrement“ je v obou případech přeloženo správně, tudíž jako správný překlad navrhuje „vymáhání plnění vyživovací povinnosti.“

Shrnutí

Po porovnání všech nesprávných překladů je nutné zdůraznit, že zřejmě nejzajímavějšími překlady byly překlady textů 52006PC0057 a 52005PC0649, ve kterých došlo k záměně opozit ze strany překladatele do českého jazyka. Neméně zajímavý je i text 52005AE0133, který klade tvůrcům evropské legislativy na srdce, aby se vyvarovali používání slova „dlužník“ (débiteur) a nahrazovali jej výrazem „žalovaný nebo žalovaná strana“ (défendeur). Nicméně, když už tvůrci evropské legislativy použili správný termín „défendeur,“ překladatel do češtiny si jej samovolně přeložil výrazem „dlužník.“ Bylo by tedy zajímavé vyhodnocovat v rámci podobných prací texty s největším počtem chybných a nepřesných překladů. V rámci překladů všech vybraných kolokací bylo celkem 142 kolokace přeloženo adekvátně, u 15-ti kolokací byl alespoň jeden z českých ekvivalentů přeložen nesprávně a zbytek, tedy tvoří nepřesně přeložené kolokace, které byly v některých případech vlastně naprosto správné (pokud budeme předpokládat, že výchozím jazykem pro překlad byla angličtina). V rámci nepřesných překladů byly dále uvedeny takové ekvivalenty, které buď vynechávaly určitou lexikální jednotku nebo ji naopak přidávaly, což ve většině případů nebyl velký problém, protože bylo z textu poznat, o čem překladatel píše.

Z procentuálního hlediska můžeme shrnout, že téměř 61% přeložených kolokací bylo přeloženo správně, okolo 32% nepřesně a přes 6% alespoň jedním chybným výrazem. Dvě kolokace od klíčového slova „droit“ (1%) byly označeny jako nezařaditelné kvůli absenci ve všech konzultovaných slovnících i databázích.

Závěrem lze říci, že byl počet špatných překladů překvapivý, v dokumentech takové důležitosti jsme očekávali nejhůře nepřesné překlady. Pro budoucí překlady bychom doporučili zaměřit se na menší počet termínů a kolokací než v této práci a analyzovat je více do hloubky, což již zde většinou nebylo možné.

Závěr

Cílem této práce bylo vytvořit paralelní korpus z vybraných legislativních textů EU ve francouzském a českém jazyce a na jeho základě sestavit databázi příslušných odborných termínů/kolokací a sledovat, jakými českými ekvivalenty jsou překládány, zda jsou homogenní a zda se shodují s překlady termínů, které jsou uvedené v databázi závazných překladů ISAP.

Dalším úkolem této práce byla morfosémantická analýza, při které jsme jednotlivé kolokace zařadili do tříd dle jejich morfologické struktury. Použili jsme zde dělení dle Mathieu-Colase a můžeme konstatovat, že většina kolokací studovaných v rámci této práce je nominálního charakteru. Nejfrekventovanější strukturou kolokací je N+Adj., která zaujímá 28% ze všech analyzovaných kolokací následována třídou N+Prép.+N (23%). Dalšími nejčastějšími třídami jsou doplňující třídy morfologických struktur od těchto dvou základních tříd, tedy N+Adj.+X (20%) a N+Prép.+N+X (17%). Dohromady tyto čtyři třídy představují 88% ze všech 234 zkoumaných kolokací v rámci našeho paralelního korpusu.

Vzhledem k faktu, že jsem se ke svému překvapení setkala s velkým množstvím neadekvátních či nepřesných překladů, myslím si, že by bylo dosti vhodné investovat do dobré databáze závazných překladů. Po pravdě řečeno jsem něco takového nečekala, protože překlady evropských legislativních textů, tedy hodně laicky řečeno něčeho, co je srovnatelné s našimi zákony, se mohou přeci dotýkat každého z nás, tedy okolo půl miliardy obyvatel⁶³ z 27-mi členskými zeměmi, což není malé číslo. Takto závazné dokumenty by měly být překládány naprosto bezchybně, maximálně s nějakými nepřesnými překlady, kterým se asi překladatel nevyvaruje. Nemělo by se stávat, že zde překladatel zamění např. *žalovanou stranu za stranu žalující*, tedy vzájemná opozita, obzvláště pak pokud se to týká úhrady nákladů na soudní řízení apod.

Pro potřeby překladatele internetový portál české vlády zveřejňuje již několik let databázi závazných překladů anglických, francouzských a německých termínů. Jak se ale zdá, ne všichni překladatelé evropských legislativních dokumentů se jí řídí. Na jednu stranu musíme uznat, že se databáze bohužel nerozrůstá a neaktualizuje a zdaleka neobsahuje

⁶³ Vše, co jste chtěli vědět o českém předsednictví, s. 22

všechny termíny evropského práva, na stranu druhou by se překladatel měl držet závazného překladu a nevymýšlet vlastní pojmy. Z tohoto důvodu se také přikláníme k myšlence J. Radimského (2007: 240) formulované v článku *Pour une étude de la norme dans les traductions du droit communautaire* pokračovat ve výzkumu, ve kterém by se studenti měli také zaměřovat na zastoupení či absenci frekventovaných kolokací ve slovnících a databázích ISAP a IATE. Takováto analýza by přispěla ke zjištění, které frekventované kolokace chybí v terminologických slovnících a čeští lexikografové a odborníci by tak získali cenný materiál, na který by se zaměřili.

Na závěr bychom chtěli zdůraznit obtížnost objektivního hodnocení kvality terminologie obsažené v legislativních textů, protože ve svém výzkumu jsme se zabývali pouze kolokacemi vytvářených 9-ti termíny. V rámci studia takto vybraných kolokací jsme našli správně, nepřesně ale dokonce i chybně přeložená slovní spojení popř. jednoslovné termíny, které v některých případech mohou pramenit i z překladů z jiných jazyků do francouzštiny (tedy český překlad se např.shoduje s anglickým ale už ne s francouzským). Je zřejmé, že při hodnocení kvality překladu těchto kolokací jsme si všímali i kontextu, do kterého jsou zasazeny a tam jsme narazili také na řadu nepřesností a chyb. Tudíž nemůžeme objektivně posoudit, zda jsou texty správně přeložené či zda překlady nejsou zdařilé, protože jsme se v této práci zabývali pouze zlomkem všech termínů a kolokací obsažených ve výběru textů. S jistotou ale můžeme říci, že pokud chce mít Česká republika kvalitní překlady dokumentů Evropského práva, měla by více investovat do vytvoření jednotné databáze závazných (popř. i možných) překladů vytvořené odborníky (nejen z oblasti lingvistické, ale ze všech oblastí, kterých se překlady týkají) a zároveň proškolit své překladatele o jejím používání.

Seznam použité literatury

Blatná, R., Čermák, F. a kol., *Frekvenční slovník češtiny*, Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2004

Čermák F., *Jazyk a jazykověda*, Karolinum, Praha, 2004

Čermák F., *Syntagmatika slovníku: typy lexikálních kombinací*, In: *Čeština - univerzália a specifika 3*, eds. Z. Hladká, P. Karlík, Brno 2001, 223-232

Dostupné na : <https://mathesius.ff.cuni.cz/ucenk/doc/synkol.rtf> (cit. 29.3.2009)

Čermák F., Schmiedtová V., *Český národní korpus – základní charakteristika a širší souvislosti*, <http://full.nkp.cz/nkkr/nkkr0403/0403152.html> (cit. 29.3.2008)

Gozzi Paolo M., *Translation of the Acquis communautaire: recent experiences in countries preparing for membership*, In: Šarečević Susan (edited by): *Legal Translation, Preparing for Accession to the European Union*, Faculty of Law, University of Rijeka, Rijeka, 2000

Hrachová L., *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast : „Ochrana zdraví“*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, 2006

Mathieu-Colas, M., *Essai de typologie des noms composés français*. In: *Cahiers de Lexicologie*, 69, Paris: Didier Erudition, 1996. s. 71-125.

Radimský J., *Dans quelle mesure est-il possible de traduire un terme juridique?* In: *Etudes romanes de Brno*, Sborník prací FF MU, L 25, Brno, 2004, s. 37-44

Radimský J., *Italské a vybrané francouzské neologismy z oblasti informatiky a nových médií (1990-1996)*, Jihočeská univerzita, České Budějovice, 2003

Radimský, J., *Pour une étude de la norme dans les traductions du droit communautaire*. In: Bochnakowa Anna et al. (sous la direction de): *Norme, normativité, transgression*. Oficyna Wydawnicza LEKSEM, Łask, 2007, s. 235-241

Smejkalová K., *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Ochrana fauny a flory“*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, 2006

Virtová K., *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Bankovníctví – právo usazování a volný pohyb služeb“*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, 2007

Vše, co jste chtěli vědět o českém předsednictví, Útvar místopředsedy vlády pro evropské záležitosti v roce, Úřad vlády ČR, Praha, 2009

Slovníky

Cornu, G., *Vocabulaire juridique*, Preses Universitaires de France, Paris, 2007

Dubský, J., Vlasák, V., Dubský, O., *Francouzsko – český a Česko – francouzský obchodní slovník*, Část francouzsko – česká, Státní pedagogické nakladatelství, Praha, 1998

Genouvrier, E., Désirat, C., Hordé, T., *Larousse de poche – Dictionnaire des synonymes*, Paris, 2004

Hendrych, D. a kol.: *Právníký slovník*, C.H.Beck, Praha 2003

Kidlesová, Z., Priesolová, J., Brouland, P., *Francouzsko-český a česko-francouzský hospodářský slovník*, Fraus, Plzeň, 2003

Kolektiv, *Francouzsko-český, česko-francouzský slovník*, FIN Publishing, Olomouc 1998

Kolektiv, *Slovník českých synonym a antonym*, Lingea, Brno, 2007

Kraus, J. a kol., *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*, Academia, Praha, 2007

Lyer, S., *Francouzsko – český slovník*, Státní pedagogické nakladatelství, Praha, 1992

Neumann, J., Hořejší, V., *Velký francouzsko-český slovník*, Academia, Praha, 1992

Le Petit Robert, S.N.L., Paris, 1975

Petráčková V., Kraus J., *Akademický slovník cizích slov*, Academia, Praha, 2001

Pohorská, R., *Francouzsko-český finanční slovník*, Fraus, Plzeň 2002

Rejman, L., *Slovník cizích slov*, Státní pedagogické nakladatelství, Praha, 1971

Vlasák V., Lyer, S., *Česko – francouzský slovník A - Q*, Státní pedagogické nakladatelství, Praha, 1993

Internetové zdroje:

www.cpost.cz [cit. 14.4.2009]

<http://eur-lex.europa.eu/> [cit. 12.5.2008 – 28.4.2009]

<http://isap.vlada.cz> [cit. 2.4.2009]

<http://iate.europa.eu/> [cit. 9.-28.4.2009]

<http://www.justice.gouv.qc.ca/> [cit. 20.4.2009]

<http://www.olf.gouv.qc.ca> [cit. 20.4.2009]

<http://www.paraconc.com/> [cit. 23.3.2009]

<http://ue.eu.int> [cit. 24.4.2009]

www.uncitral.org [cit. 14.4.2009]

http://utkl.ff.cuni.cz/~rosen/public/IC_manual8/node33.html [2.4.2009]

Résumé

Le but du présent mémoire de licence a été d'établir un corpus parallèle des textes législatifs de l'UE choisis en français et tchèque. Ce corpus nous a servi pour la création d'une base de données des termes/collocations et l'analyse de l'adéquation des traductions tchèques. Nous avons comparé tous les termes / collocations avec la base de données ISAP (Système d'information pour le rapprochement de la législation).

Les premières parties du travail sont consacrées à l'esquisser les termes souvent utilisés dans le présent mémoire, tels que « corpus, terme, collocations, » et d'autres. Ensuite, nous présentons brièvement les textes législatifs choisis et présentons le programme ParaConc qui nous a aidé à créer un corpus parallèle à la base des documents législatifs choisis en versions tchèque et française.

Dans la partie pratique du présent mémoire de licence nous avons donc analysé les traductions en tchèque des 234 collocations et termes. Nous nous sommes d'abord concentrés à l'analyse morphosyntaxique des collocations en question et ensuite, nous avons procédé à l'analyse propre des traductions tchèques des termes français. Concernant la structure morphologique des collocations, la structure la plus fréquente était N+Adj. (28%) de toutes les collocations qui faisaient l'objet de notre analyse, suivie par N+Prép.+N (23%) et leurs formes plus complexes (N+Adj.+X (20%) et N+Prép.+N+X (17%)). Ces quatre classes constituent au total 88% de toutes les collocations examinées. Il s'agit donc surtout des collocations nominales.

Pour les traductions, nous avons commencé à analyser les collocations avec une traduction en tchèque pour finir avec les collocations traduites par plusieurs versions tchèques. Force est de constater que 158 collocations de 234 (presque 68%) ont été traduites par une traduction tchèque, le reste a été traduit par 2 ou plusieurs équivalents tchèques (jusqu'à 11 équivalents tchèques pour une collocation française). Presque 61% de toutes les collocations ont été bien traduites, 32% des collocations avaient au moins une traduction inexacte et plus que 6% des collocations avaient au moins un équivalent tchèque

inadéquat. 2 collocations n'étaient pas évaluées à cause du manque d'informations et de l'absence dans tous les dictionnaires consultés.

En somme, pour juger de l'adéquation des traductions des termes juridiques dans les textes législatifs de l'UE, il serait plus convenable d'analyser un nombre plus vaste des termes et leurs collocations pour obtenir les résultats objectifs. Nous sommes néanmoins persuadés que la qualité des traductions des termes juridiques dans les textes choisis n'est pas excellente et par conséquent il serait convenable d'établir une base de données plus vaste et de former les traducteurs de façon à ce qu'ils soient capables de traduire les textes législatifs sans erreurs significatives.

Přílohy

Seznam použitých zkratk

N	nom / podstatné jméno
Adj. / a.	adjective / přídavné jméno
Pron.	pronom / zájmeno
V / v.	verbe / sloveso
Ppsé	participe passé / přičestí minulé
Adv.	adverbe / příslovce
Prép.	préposition / předložka
Conj.	conjonction / spojka
X	neurčitý slovní druh
s.m.	substantivum maskulinum
s.f.	substantivum femininum
česky-1(-4)	překlad do českého jazyka č.1(-4)
výskytů	počet výskytů

Francouzsko-český slovníček

autorité

- autorité (s.f.) orgán; úřad
- autorité administrative (s.f.) správní orgán
- autorité centrale (s.f.) ústřední orgán
- autorité centrale requérante (s.f.) dožadující ústřední orgán
- autorité centrale requise (s.f.) dožádaný ústřední orgán
- autorité compétente (s.f.) příslušný orgán
- autorité d'exécution (s.f.) vykonávající orgán
- autorité de contrôle (s.f.) kontrolní orgán
- autorité judiciaire (s.f.) soudní orgány; soud
- autorité nationale (s.f.) národní úřad; vnitrostátní orgán
- autorité parentale (s.f.) rodičovská pravomoc
- autorité publique (s.f.) veřejný orgán; orgán veřejné moci
- autorité requérante (s.f.) dožadující orgán

autorité requise (s.f.) dožad(ov)aný orgán
autorité saisie (s.f.) soud, u něhož bylo zahájeno řízení
autorités de poursuite (s.f.) orgány činné v trestním stíhání
autorités chargées de l'exécution (s.f.) donucovací orgány; orgány výkonu
autorités chargées de la lutte contre le terrorisme (s.f.) orgány příslušné k potírání terorismu
autorités non judiciaires privées (s.f.) nestátní orgán/úřad
autorités non judiciaires publiques (s.f.) (nesoudní) orgány veřejné moci

créance

cession de créances (s.f.) postoupení pohledávky
cession de créances commerciales (s.f.) postoupení obchodních pohledávek
contester la créance (s.f.) vznést námitku proti nároku; napadnout nárok
contester la créance alimentaire (s.f.) napadnout uplatnění nároku na výživné; popřít pohledávku na výživné
créance (s.f.) nárok; pohledávka
créance alimentaire (s.f.) nárok na výživné; nárok na plnění vyživovací povinnosti; pohledávka na výživné
créance cédée (s.f.) postoupená pohledávka
créance incontestée (s.f.) nesporný nárok
créance initiale (s.f.) původní nárok; původní pohledávka
créances (s.f.) pohledávky; nároky
créances civiles (s.f.) občanskoprávní nároky
créances d'aliments (s.f.) pohledávky na výživné
créances pécuniaires incontestées (s.f.) nesporné peněžní nároky; nesporná finanční pohledávka
faire valoir sa/une créance (v.) uplatnit svůj nárok
intérêts réclamés sur la créance (s.m.) úroky z pohledávky; požadované úroky z pohledávky
recouvrement d'une/des créance(s) alimentaire(s) (s.m.) vymáhání nároku na výživné; vynucení pohledávky na výživné
recouvrement de créances pécuniaires liquides (s.m.) vymáhání likvidních peněžitých pohledávek
recouvrement de(s) créances incontestées (s.m.) vymáhání nesporných dluhů / pohledávek / nároků
titre exécutoire européen pour les créances incontestées (s.m.) evropský exekuční titul pro nesporné nároky
titre exécutoire pour les créances incontestées (s.m.) exekuční titul pro nesporné nároky

défendeur

défendeur (s.m.) žalovaná strana; žalovaný; odporceavoir le droit (v.) moci; mít právo

droit

ayant(s) droit (s.m.) oprávněné osoby
Convention européenne de sauvegarde des droits de l'Homme et des libertés fondamentales (s.f.) Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
Cour européenne des droits de l'Homme (s.f.) Evropský soud pro lidská práva
dans le droit fil de qc (s.m.) v souladu s čím
de plein droit (s.m.) plným právem

déni de/du droit (s.m.) odepření práva

dispositions du droit (s.f.) ustanovení práva; právní předpisy práva; ustanovení právních předpisů

droit (s.m.) právo, právo uplatnit své nároky; nárok; právní předpisy; právní (de droit), právní řád

droit à réparation (s.m.) právo na náhradu

droit applicable (s.m.) právní příslušnost, použitelný právní řád; rozhodné právo; platné právo; použitelné právo; právo použitelné, použitelnost práva, právo vztahující se, použitelné právní předpisy

droit canonique (s.m.) kanonické právo

droit civil (s.m.) občanské právo

droit commun (s.m.) obecné právo; obecné předpisy; (vše)obecná ustanovení

droit communautaire (s.m.) právo Společenství; komunitární právo; právní normy Společenství; právní předpisy Společenství

droit communautaire de la concurrence (s.m.) právo hospodářské soutěže Společenství

droit comparé (s.m.) právní komparatistika; srovnávací právo

droit d'accès (s.m.) právo na přístup; právo přístupu

droit d'utilisation d'un immeuble (s.m.) právo (k) užívání nemovitosti

droit d'auteur (s.m.) autorské právo

droit de demander le réexamen (s.m.) právo na přezkum (rozhodnutí); právo požádat o přezkum (rozhodnutí); (moci) podat návrh na přezkoumání (rozhodnutí)

droit de garde (s.m.) právo dozoru nad dětmi n. nezletilými

droit de garder le silence (s.m.) právo mlčet

droit de grève (s.m.) právo na stávkou

droit de l'Union (s.m.) právo Unie; právo (Evropské) unie

droit de la consommation (s.m.) spotřebitelské právo

droit de la personne lésée (s.m.) právo osoby, které byla způsobena škoda; právo poškozeného; právo poškozené osoby

droit de la responsabilité civile (s.m.) právo o občanské odpovědnosti

droit de ne pas contribuer à sa propre incrimination (s.m.) právo nebyť donucován k sebeobvinění; zákaz donucování k sebeobvinění

droit de ne pas être contraint de produire des preuves à charge (s.m.) zákaz nucení k předložení usvědčujících důkazů

droit de ne pas s'incriminer soi-même (s.m.) právo neobvinít sám sebe

droit de procédure civile (s.m.) občanské procesní právo

droit de propriété (s.m.) vlastnické právo

droit de propriété industrielle (s.m.) právo průmyslového vlastnictví

droit de recours (s.m.) právo na opravný prostředek

droit de refuser de produire des preuves (s.m.) právo na odepření předložení důkazů

droit de refuser de produire des preuves à charge (s.m.) právo odepřít předložení usvědčujícího důkazu

droit de réponse (s.m.) právo na zveřejnění odpovědi

droit de se taire (s.m.) právo mlčet

droit de visite (s.m.) právo k návštěvě; (právo na styk s dítětem)

droit dérivé (s.m.) sekundární právo; odvozené právo
droit des contrats (s.m.) smluvní právo; právní předpisy pro smlouvy
droit des successions (s.m.) dědické právo
droit des tiers (s.m.) právo třetích stran
droit du mariage (s.m.) manželské právo
droit du travail (s.m.) pracovní právo
droit étranger (s.m.) cizí právo; právní řád cizího státu; cizí právní řád; právo cizího státu
droit européen (s.m.) evropské právo
droit fondamental (s.m.) základní právo
droit forfaitaire (s.m.) paušální poplatek
droit humain fondamental (s.m.) základní lidské právo
droit international (s.m.) mezinárodní právo
droit international privé (s.m.) mezinárodní soukromé právo
droit interne (s.m.) vnitrostátní právní předpisy; vnitrostátní právo; národní legislativa
droit local (s.m.) zákony dané země
droit matériel (s.m.) hmotné právo
droit matériel des contrats (s.m.) hmotné smluvní právo
droit national ordinaire (s.m.) obvyklé vnitrostátní právo
droit patrimonial (s.m.) majetkoprávní ustanovení
droit personnel des conjoints (s.m.) osobní právo manželů
droit positif (s.m.) pozitivní právo
droit procédural (s.m.) procesní právo
droit procédural civil (s.m.) občanské procesní právo
droit réel (s.m.) věcné právo
droit réel immobilier (s.m.) věcné právo k nemovitosti
droit souverain (s.m.) svrchované právo
droit substantiel (s.m.) hmotné právo
droit successoral (s.m.) dědické právo
droit successoral et testamentaire (s.m.) právo, týkající se dědictví a závětí
droit sui generis (s.m.) právo sui generis
droits de (la) défense (s.m.) právo na obhajbu; právo na ochranu
droits de la famille (s.m.) rodinná práva
droits de la personnalité (s.m.) práva osobnosti
droits de propriété intellectuelle (s.m.) práva duševního vlastnictví
droits nationaux (s.m.) vnitrostátní (právní) předpisy; vnitrostátní práva
droits nationaux de la famille (23) vnitrostátní rodinná práva
droits parentaux et de garde des enfants mineurs (s.m.) rodičovské právo a právo dozoru nad nezletilými
droits voisins (s.m.) práva související

espace de droit (s.f.) prostor práva
État de droit (s.m.) právní stát
faire droit à qc (v.) vyhovět čemu
frais et droits (s.m.) výdaje a poplatky
fraudes au droit communautaire (s.m.) obcházení práva Společenství
Charte des droits fondamentaux de l'UE (s.f.) Charta základních práv EU; Listina základních práv EU
loi du for (s.m.) právo země soudu; právo místa soudu
plein droit d'une décision (s.m.) rozhodnutí ze zákona
portée de ce droit (s.f.) vymezení tohoto práva
praticiens du droit (s.m.) příslušníci povolání v oblasti práva
praticiens du droit de l'Union (s.m.) odborníci pracující v oblasti práva (Evropské) unie
procédure de droit commun (s.f.) pravidlo
professionnels du droit (s.m.) právní odborníci; odborníci v oboru práva
régimes du droit de procédure civile (s.m.) systémy občanského procesního práva
règles de/droit (s.f.) právní normy; právní předpisy
règles matérielles de droit interne (s.f.) předpisy hmotného vnitrostátního práva
violation du/des droits (s.f.) porušení práv(a)

droit /obligation

droit des obligations contractuelles (s.m.) předpisy upravující smluvní závazky

jurisdiction

clauses attributives de juridiction (s.f.) doložky o soudní příslušnosti; doložky prorogační n. ve smlouvě o umluvené soudní příslušnosti
conflit de juridictions (s.m.) kompetenční spory; spory o příslušnost
convention attributive de juridiction (s.f.) Dohoda o přidělení soudu
course à la juridiction (s.f.) nepřiměřený spěch
degré de juridiction (s.m.) úroveň příslušnosti
juridiction (s.f.) soud, soudy; soudní orgán; justiční orgán, soud nebo tribunál
juridiction communautaire (s.f.) soud Společenství
juridiction d'origine (s.f.) původní soud; soud původu
juridiction nationale (s.f.) národní soud; vnitrostátní soud; vnitrostátní justiční orgán
juridiction saisie (s.f.) soud, soud, ke kterému se podává...; soud, kde bylo zahájeno řízení; soud projedávající ...; soud, u nějž bylo řízení zahájeno
juridiction saisie au fond (s.f.) soud, který rozhodl ve věci hlavní; soudu členského státu, který rozhodl ve věci hlavní
juridiction saisie en second lieu (s.f.) soud druhého stupně
première juridiction saisie (s.f.) soud první instance; ...
règles de conflit de juridictions (s.f.) kolizní normy
Saisine d'une juridiction (s.f.) podání žaloby k soudu; podání žaloby

membre

État membre (s.m.) členský stát

État membre d'exécution (s.m.) členský stát výkonu; členský stát, v němž je (platební rozkaz) vymáhán; členský stát, v němž se provádí výkon (rozhodnutí)

État membre d'origine (s.m.) členský stát původu

État membre de la juridiction saisie (s.m.) členský stát soudu, který se zabývá řešením sporu

État membre requis (s.m.) dožádaný členský stát

État non membre (s.m.) nečlenský stát

membre (s.m./a.) člen; členský

non membre (a.) nečlenský

pays membres (s.m.) členské státy

tous les États membres de l'UE (s.m.) všechny členské státy EU

notification

accepter la notification de l'acte (v.) přijmout písemnost

frais de signification ou de notification (s.m.) náklady za doručení

mode de signification ou/et de notification (s.m.) způsob doručení

notification (s.f.) doručení; doručování; oznámení notification incorrecte (s.f.) nesprávné doručení

procédure de notification (s.f.) postup oznámení

recevoir la signification ou la notification (v.) dostat oznámení

signification ou (la) notification (s.f.) doručení

signification ou la notification d'une injonction de payer européenne (s.f.) doručení, doručování evropského platebního rozkazu

signification ou la notification de l'acte original (s.f.) doručení původní písemnosti

signification ou la notification de l'injonction de payer (s.f.) doručení platebního rozkazu

signification ou la notification par les services postaux (s.f.) doručení prostřednictvím poštovních služeb

signification ou notification à personne (s.f.) doručení do vlastních rukou; (doporučené doručení)

signification ou notification d'(es) actes (s.f.) doručování dokumentů; doručování písemností

signification ou notification par des moyens électroniques (s.f.) doručení elektronickými prostředky; elektronické doručení

signification ou notification par voie postale (s.f.) doručení prostřednictvím provozovatele poštovních služeb; poštovní doručení

traduction de la notification (s.f.) překlad oznámení

obligation

avoir l'obligation de désintéresser (s.f.) být povinen uspokojit

exécution des obligations (s.f.) plnění závazků

extinction des obligations (s.f.) zánik závazků

indexation de l'obligation alimentaire (s.f.) valorizace úhrad výživného

manquement aux obligations (s.m.) nedodržování závazků / nedodržení

obligation (s.f.) závazek; povinnost

obligation alimentaire (s.f.) vyživovací povinnost
obligation d'information (s.f.) informační povinnost; poučovací povinnost
obligation de désintéressement (s.f.) povinnost uspokojit (věřitele)
obligation de désintéresser (s.f.) povinnost uspokojit
obligations contractuelles (s.f.) smluvní závazky
obligations d'entraide mutuelle (s.f.) povinnosti v oblasti vzájemné pomoci
obligations extra-contractuelles (s.f.) mimosluvní závazky
obligations internationales (s.f.) mezinárodní závazky
obligations non contractuelles (s.f.) mimosluvní závazky
obligations précontractuelles (s.f.) předmluvní závazky
obligations réciproques (s.f.) vzájemné závazky
recouvrement des obligations alimentaires (s.m.) vymáhání plnění vyživovací povinnosti

reconnaissance

non reconnaissance (s.f.) neuznání
reconnaissance (s.f.) uzná(vá)ní
reconnaissance automatique (s.f.) automatické uznávání
reconnaissance de dette (s.f.) uznání dluhu
reconnaissance mutuelle (s.f.) vzájemné uznávání
reconnaissance obligatoire (s.f.) povinné uznávání

réseau

adresse du site Internet du Réseau (s.f.) adresa internetové stránky (soudní) sítě
membres du Réseau (s.m.) členové (soudní) sítě
points de contact du réseau (s.m.) kontaktní místa sítě
réseau (s.m.) síť
réseau d'autorités nationales compétentes (s.m.) síť příslušných vnitrostátních orgánů
Réseau de Lisbonne (s.m.) lisabonská síť
réseau des Centres européens des Consommateurs (s.m.) síť Evropských spotřebitelských středisek
Réseau européen de formation judiciaire (s.m.) Evropská síť pro justiční vzdělávání
réseau européen efficace de formation dans les matières tant pénales que civiles (s.m.) evropská síť na podporu vzdělávání ve věcech trestních i občanských
réseau européen pour encourager la formation des magistrats (s.m.) evropská síť na podporu vzdělávání soudců
réseau européen pour la résolution extrajudiciaire des litiges de consommation (s.m.) evropská síť pro mimosoudní řešení spotřebitelských sporů
réseau extrajudiciaire européen (s.m.) Evropská mimosoudní síť
réseau Intranet (s.m.) síť Intranet(u)
réseau judiciaire (s.m.) soudní síť
réseau judiciaire civil (s.m.) soudní síť pro věci občanské

Réseau judiciaire européen (s.m.) Evropská soudní síť
Réseau judiciaire européen en matière civile et commerciale (s.m.) Evropská soudní síť pro občanské a obchodní věci
réseau judiciaire européen opérationnel (s.m.) funkční evropský soudní systém
réseau judiciaire pénal (s.m.) soudní síť pro věci trestní
réseau pénal (s.m.) síť pro věci trestní
réseau sur un site Internet national (s.m.) vnitrostátní internetové stránky
réseaux académiques (s.m.) akademické sítě
réseaux de traite d'êtres humains (s.m.) distribuční kanály používané při pašování lidí
réseaux européens d'institutions judiciaires et de juges (s.m.) evropské sítě justičních institucí a soudců
réseaux européens d'organisations judiciaires (s.m.) evropské sítě soudních organizací
réseaux nationaux (s.m.) vnitrostátní sítě
réunions du réseau (s.f.) schůze členů sítě
réunions du Réseau judiciaire européen (s.m.) zasedání Evropské soudní sítě
site Internet du Réseau (s.m.) internetová stránka (soudní) sítě
sous réseaux nationaux (s.m.) vnitrostátní podsítě